

6944-660962

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΑ

2774

2^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ ✱ 1-3 Απριλίου 2005

Έμπνευση * Στοχασμός Φαντασία

Στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΟΜΙΛΟΣ UNESCO
ΝΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
& ΝΗΣΩΝ

ΓΑΛΛΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΑ

2^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ * 1-3 Απριλίου 2005

Έμπνευση * Στοχασμός
Φαντασία

Στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΟΜΙΛΟΣ UNESCO
ΝΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
& ΝΗΣΩΝ

ΓΑΛΛΙΚΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Περιεχόμενα

Χαιρετισμός του Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας, κ. Κ. Καρρά	3
Χαιρετισμός του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής, κ. Δ. Καλαϊτζίδη	4
Οργανωτική Επιτροπή	5
Επιστημονική Επιτροπή	7
Πρόγραμμα Συμποσίου	9
Περιλήψεις Ομιλιών & Εισηγήσεων	22
1. Περιλήψεις ομιλιών Προσκεκλημένων Ομιλητών	
α. John Huckle	22
β. Βάσω Παπαδημητρίου	22
γ. Απόστολος Κατσίκης	23
2. Περιλήψεις Προφορικών Επιστημονικών Ανακοινώσεων	
1η κύρια συνεδρία	24
2η κύρια συνεδρία	28
3η κύρια συνεδρία	33
4η κύρια συνεδρία	38
3. Περιλήψεις Σχοδικών Προγραμμάτων	
1η παράλληλη συνεδρία	42
2η παράλληλη συνεδρία	48
3η παράλληλη συνεδρία - ΚΠΕ	52
4η παράλληλη συνεδρία	57
4. Περιλήψεις Βιωματικών Εργαστηρίων	62
5. Περιλήψεις Αναρτημένων Ανακοινώσεων (Πόστερ)	64

Χαιρετισμός του Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας

Με χαρά σας καλωσορίζουμε στο 2^ο Συμπόσιο της Ελληνικής Ειρείας που οργανώνει το Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Μετά την μεγάλη επιτυχία του 1^{ου} Συμποσίου, ήταν καθήκον μας να οργανώσουμε το 2^ο ελπίζοντας στην ίδια τουλάχιστον επιτυχία.

Η ελπίδα όλων μας είναι τα παιδιά, και η περιβαλλοντική εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη υιοθέτηση σωστών από περιβαλλοντική άποψη αρχών και αξιών, με απώτερο στόχο την υιοθέτηση από όλους μας μιας υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς που θα σέβεται, θα υπερασπίζεται και θα βελτιώνει το περιβάλλον.

Το 1^ο μας Συμπόσιο ασχολήθηκε με το Παιδαγωγικό Υλικό για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Σ' αυτό το 2^ο στόχος μας είναι να αναπτυχθεί πλήσιος διάλογος, να υπάρξει γόνιμος προβληματισμός και να διατυπωθούν εμπνευσμένες ιδέες και προτάσεις για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης, εκπαίδευσης και παιδείας που δίνουμε στα παιδιά.

Εύχομαι οι εργασίες του 2^{ου} Συμποσίου να είναι γόνιμες, παραγωγικές και χρήσιμες για όλους εσάς τους συμμετέχοντες.

Κώστας Ι. Καρράς

Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας

Χαιρετισμός του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής

ΕΜΠΝΕΥΣΗ, ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Αταίριαστος τίτλος για ένα επιστημονικό συνέδριο - συμπόσιο; Μάλλον όχι, αν κρίνουμε από τους συμμετέχοντες. Ποιοι συμμετέχουν σε ένα τέτοιο γεγονός; Οι εκπαιδευτικοί του ωραρίου, του πενθήμερου, του βιβλίου ύλης και του αναλυτικού προγράμματος; Μάλλον όχι, πάλι.

Αυτοί που συμμετέχουν είναι οι άνθρωποι που αγωνίζονται καθημερινά στα όρια του εκπαιδευτικού συστήματος, στα όρια του ωρολογίου προγράμματος, στα όρια του αναλυτικού προγράμματος, στα δικά τους όρια αντοχής. Αγωνίζονται για να προσφέρουν στα παιδιά του σχολείου αυτό που το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα δεν μπορεί να δώσει: Έμπνευση, στοχασμό και φαντασία.

Εκτός από αυτά, προσπαθούν να δώσουν στα παιδιά την αίσθηση της υπευθυνότητας απέναντι στον κόσμο που ζουν και θα ζήσουν στο μέλλον, απέναντι στην ποιότητα του περιβάλλοντος, στην ποιότητα της ζωής τους, στην ποιότητα των σχέσεων μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος.

Αυτοί που συμμετέχουν σε γεγονότα όπως αυτό το συμπόσιο, έχουν και οι ίδιοι έμπνευση, στοχάζονται συνεχώς πάνω στις αιτίες των περιβαλλοντικών προβλημάτων, των κοινωνικών δυσλειτουργιών και φαντάζονται ένα κόσμο καλύτερο για τους ίδιους και τα παιδιά. Δε μένουν όμως στη φαντασία. Δρουν καθημερινά σε πολλά επίπεδα. Μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας, μέσα στην ομάδα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, μέσα στις δραστηριότητες που πραγματοποιούν οι μαθητικές ομάδες με τα προγράμματά τους.

Η Ελληνική Εταιρεία και το Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οργανώνοντας αυτό το 2^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο αποτίουν φόρο τιμής και αναγνώρισης στον εκπαιδευτικό της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Αυτόν που ορισμένοι αποκαλούν αλαφροΐσκιωτο, άηθοι περιθωριακό, άηθοι εργασιομανή, άηθοι υπερευαίσθητο, άηθοι υπερβολικό, αλλά όλοι μαζί τον ζηλεύουν και τον μακαρίζουν γιατί είναι εκείνος που αγωνίζεται καθημερινά για να κάνει συνοδικά τον κόσμο μας καλύτερο.

Εύχομαι οι εργασίες αυτού του 2^{ου} Συμποσίου της Ελληνικής Εταιρείας και του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, να αποδειχθούν αντάξιες των προσδοκιών όσων παίρνουν μέρος σ' αυτό.

Εμείς σας περιμένουμε στο Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης να δουλέψουμε μαζί, να οργανώσουμε και άλλες τέτοιες συναντήσεις και να δημιουργήσουμε ένα πόλο έμπνευσης, στοχασμού και φαντασίας

Δρ. Δημήτρης Καλαϊτζίδης

Πρόεδρος του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Ελληνικής Εταιρείας

Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του 2^{ου} Συμποσίου

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Δρ. Δημήτριος Καλαϊτζίδης

Πρόεδρος Σ.Π.Ε. - Διευθυντής Ραλλείου Γυμνασίου Θηλέων Πειραιά

Κοσμίδης Παύλος

Καθηγητής Δ.Ε. - Υποψήφιος Διδάκτωρ

Παϊσίδου Ντόρα

Νηπιαγωγός - Ταμίας Σ.Π.Ε.

Τρικαλίτη Αγγελική

Σχολική Σύμβουλος Φυσικών - Γραμματέας Σ.Π.Ε

Περδικάρη Σοφία

Νηπιαγωγός - Υποψήφια Διδάκτωρ

Παπαπαύλου Θεόδωρος

Υπεύθυνος Π.Ε. Α/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Αττικής- Αντιπρόεδρος Σ.Π.Ε.

Ψαλλιδάς Βασίλης

Διευθυντής 1ου Γυμνασίου Βούλας- Υποψήφιος Διδάκτωρ

Μάναλης Παντελής

Υπεύθυνος Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Πειραιά

Σχίζα Κωνσταντίνα

Υπεύθυνη Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Α' Αθήνας

Πλατανισιώτη Σοφία

Καθηγήτρια 5ου Γυμνασίου Νίκαιας

Φουσέκη Ευσταθία

Υπεύθυνη Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Α' Αθήνας

Παπαθανασίου Δημήτριος

Δάσκαλος - μέλος του Σ.Π.Ε.

Σούρμνη Αλεξάνδρα

Υπεύθυνη Π.Ε. Β/θμιας Εκπ/σης Πειραιά

Σπανού Μάγδα

Υπεύθυνη Π.Ε. Α/θμιας Εκπ/σης Πειραιά

Μωραΐτου Πηνελόπη

Υπεύθυνη Πολιτιστικών Α/θμιας Εκπ/σης Πειραιά

Μανούσου Ευαγγελία

Δασκάλα - Αντιπρόεδρος Σ.Π.Ε.

Ζαχαράκη Πολυτίμη

Εκπαιδευτικός - μέλος του Σ.Π.Ε.

Σταθόπουλος Παναγιώτης

Υπεύθυνος Π.Ε. Α/θμιας Εκπ/σης Ηλείας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: **Φλογαίτη Ευγενία**

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Τ.Ν. Παν/μίου Αθηνών

Δρ. Αγγελίδης Ζήσης

Υπεύθυνος ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού

Δρ. Αγγελίδου Ευαγγελία

Υπεύθυνη Περιβ. Εκπ/σης Ανατ. Αττικής

Βαγιανός Γεώργιος

Καθηγητής Παν. Αθηνών Τμ. Φ.Π.Ψ., τομ. Παιδαγωγικής, Κέντρο Περιβ. Αγωγής

Δρ. Βασάλα Βιβή

Υπεύθυνη Π.Ε.ν Κεφαλληνίας (Δευτεροβάθμια)

Δρ. Βασιλοπούλου Μαρία

Σχολική Σύμβουλος

Γεωργόπουλος Αλέξανδρος

Αναπληρωτής Καθηγητής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Δρ. Δασκολιά Μαρία

Διδάσκουσα (ΠΔ 407/80) στο Τμήμα Φ.Π.Ψ Παν/μιου Αθηνών

Δημητρίου Αναστασία

Επίκουρος Καθηγήτρια Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία,

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Δρ. Δίτσιου Μαλαματή

Υπεύθυνη Π.Ε. Δ Δ/σης Αθηνών Β/θμια Εκπαίδευση

Δρ. Ζαχαρίου Αραβέλλα

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Δρ. Καλαϊτζίδης Δημήτρης

Πρόεδρος Σ.Π.Ε. -Διευθυντής Ραλλείου Γυμνασίου Θηλέων Πειραιά

Κατσίκης Απόστολος

Καθηγητής στο ΠΤΔΕ Ιωαννίνων

Λαζαρίδου Μαρία

Καθηγήτρια στο Βιολογικό Τμήμα ΑΠΘ

Λιαράκου Γεωργία

Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Ματσαγγούρας Ηλίας

Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Αθηνών & Πρόεδρος Τμήματος Α' Θμιας Εκπαίδευσης
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Μαυρικάκη Ευαγγελία

Επικ. Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Παν/μίου Δ. Μακεδονίας

Δρ. Μοδινός Μιχάλης

Διδάσκων Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μπαγάκης Γιώργος

Επίκουρος Καθηγητής Π.Τ.Ν. Παν/μίου Πατρών

Ουζούνης Κωνσταντίνος

Δημοκρίτειο Παν/μιο Θράκης Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος

Παπαδημητρίου Βασιλική

Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Θεσσαλίας

Παρασκευόπουλος Στέφανος

Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε Παν/μίου Θεσ/νίκης

Πυροβέστη Μυρτώ

Καθηγήτρια ΑΠΘ - Βιολογικό Τμήμα

Σκαναβή Κωνσταντίνα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Σκούλλος Μιχάλης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Χημείας

Δρ. Σπυροπούλου Δήμητρα

Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Δρ. Τρικαλίτη Αγγελική

Σχολική Σύμβουλος ΠΕ Φυσικών

Δρ. Τσίρος Δημήτρης

Διευθυντής Εκπαίδευσης ΥΠΕΧΩΔΕ

Χρυσafiδης Κωνσταντίνος

Αναπλ. Καθηγητής Π.Τ.Ν. Παν/μίου Αθηνών

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΚΤΙΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ (ΙΣΟΓΕΙΟ)

15:30-17:30

Προσέλευση-Εγγραφές

ΕΝΑΡΞΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ - Εναρκτήρια συνεδρία

17:30-19:45 **Ομιλίες - Χαιρετισμοί**

Προεδρεία

1. Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας κ. Κ. Καρράς
2. Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής κα Ε. Φλογαίτη
3. Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής κ. Δ. Καλαϊτζίδης

• Ομιλία Προέδρου Ελληνικής Εταιρείας

κ. Κώστα Καρρά

• Χαιρετισμός Πρύτανη Πανεπιστημίου Πειραιώς

κ. Βασίλη Μπένου

• Ομιλία Προέδρου Επιστημονικής Επιτροπής Συνεδρίου
κας **Ευγενίας Φλογαίτη**

• Ομιλία Προέδρου Οργανωτικής Επιτροπής Συνεδρίου

κ. Δημήτρη Καλαϊτζίδη

• Κήρυξη της έναρξης του 2ου Συνεδρίου
από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

κ. Γεώργιο Καλό

Ομιλία

Προεδρεία

Προσκεκλημένου

1. Διδάσκων Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. **Μιχάλης Μοδινός**

2. Πρόεδρος Σ.Π.Ε. κ. **Δημήτρης Καλαϊτζίδης**

3. Γραμματέας Σ.Π.Ε. κα **Ευγενία Τρικαλίτη**

• Education for Sustainable Development in Europe:
Some Current Challenges

John Huckle, Environmental Education Expert

Ομιλητή

19:45-20:00

Συζήτηση - Ερωτήσεις

20:00-21:00

Κοκτέιλ

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΚΤΙΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΕΙΡΑΙΑ (ΙΣΟΓΕΙΟ): 09:00-11:00

1η Κύρια Συνεδρία: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση & Παιδαγωγικό Υλικό για την Π.Ε.

Προεδρεία: Μιχαήλ Σκούλλης, Κωνσταντίνα Σκαναβή, Αναστασία Δημητρίου, Παρασκευή Βασάλη

Ανταποκρίτρια: Αγγελική Τρικαλίτη

- 9:00-9:12 **Μαρία Γάντζου, Ανδρέας Οικονόμου**
Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ψέσα από Προγράμματα Π.Ε.
- 9:12- 9:24 **Βασιλική Βατικιώτου, Μαρία Δασκογιάννη, Ευγενία Φλογαίτη**
Διερεύνηση των Αντιλήψεων των Νηπιαγωγών Σχετικά με τον Προσωπικό τους Ρόλο στην Πρόκληση και Αντιμετώπιση του «Φαινομένου του Θερμοκηπίου»
- 9:24-9:36 **Ειρήνη Σιώκη, Φωτεινή Κεσικιάδου,**
Εφαρμογή και Αξιολόγηση του Προγράμματος «Ο Ναυτίλος Ταξιδεύει»
- 9:36-9:48 **Ελένη Σπαθάρη - Μπεγλήτη**
Η Ύδρα σε ένα Βαλτίσάκι. Μεθοδολογία Δημιουργίας Εκπαιδευτικής Βαλίτσας με Θέμα «Το Φυσικό και Πολιτισμικό Περιβάλλον της Ύδρας»
- 9:48-10:00 **Θεοχάρης Κουρουζίδης**
Αστικό Περιβαλλοντικό Μονοπάτι της Πόλης της Βέροιας:
Φυσικό Περιβάλλον και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά
- 10:00-10:12 **Διονύσιος Μεσσάρης, Ιωάννα Παπαϊωάννου**
Η μη Τυπική Εκπαίδευση ως Μέρος του Σχεδιασμού της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη της Πάτρας
- 10:12-10:24 **Μαθαράκη Δίτση, Πολυξένη Σίμου**
Η Π. Ε. και το Εκπαιδευτικό Δράμα - Μια Πολλά Υποσχόμενη Συνεργασία
- 10:24-10:36 **Μυρτώ Πυροβέστη, Δήμητρα Νικηφορίδου**
Σύστημα Αξιολόγησης του Παραγόμενου Εκπαιδευτικού Υλικού για την Π.Ε. στην Ελλάδα
- 10:36-10:48 **Βασίλης Ψαλλιδιάς, Θεοχάρης Κουρουζίδης, Ευαγγελία Μανούσου**
Η Εικαστική Διαμόρφωση Παιδαγωγικού Υλικού για την Π.Ε. Η Περίπτωση του Παιδαγωγικού Υλικού «Ο Ναυτίλος Ταξιδεύει...» και η Τεχνολογική Επεξεργασία του
- 10:48-11:00 Συζήτηση
- 11:00-11:30 Διάλειμμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ 002: 09:00-11:00

1η Παράλληλη Συνεδρία: Παρουσίαση Σχολικών Προγραμμάτων

Προεδρεία: Έφη Φουσέκη, Παντελής Μανώλης, Σοφία Πηλατανισιώτη, Ντόρα Παϊσίδου
Ανταποκρίτρια: Ευαγγελία Αγγελίδου

9:00-9:12

Βασιλική Παπαναγιώτου, Νικόλαος Κοσμάνος

Το Ποδήλατο ως Οικολογικό Μέσο Μετακίνησης

9:10- 9:20

Αικατερίνη Σταγιάννη

Η Συμβολή ενός Σ.Π.Π.Ε. στη Διαμόρφωση Περιβαλλοντικής Συμπεριφοράς των Μαθητών και η Ένταξη τους στα Σύγχρονα Προβλήματα της Κοινωνίας

9:20-9:30

Σταύρος Σμπόνιας

Το Νερό. Η Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων-Περιορισμός της Κατανάλωσης Νερού

9:30-9:40

Νικόλαος Κοσμάνος, Βασιλική Παπαναγιώτου

Ο Ευεργέτης Ήλιος στη Ζωή και στο Φυσικό Περιβάλλον.

Μαθαίνω τα Μυστικά του Ήλιου και Είμαι για Πάντα Φίλος του

9:40-9:50

Παναγιώτης Τζουβελέκης, Γεώργιος Τζούρας, Αναστασία Τσιρώνη, Ειρήνη Μασσακά

Πόλη Ανοικτή και Προσπελάσιμη σε Όλους

9:50-10:00

Σοφία Τριανταφύλλου

Περί Υδάτων και Ιχθύων

10:00-10:10

Ελένη Μόρφα, Σταυρούλα Κούβαρη

Ένα ταξίδι στο Δέλτα των Ποταμών και στους Υδροβιότοπους στα δυο Άκρα της Ευρώπης.

- Ανατολικής ο Έβρος, Δυτικής ο Γουσαδελκιβίρ - Μέσα από το Πέρασμα των Αιώνων από Ιστορική, Πολιτιστική, Βιολογική, Οικονομική και Τεχνολογική Άποψη

10:10-10:20

Μάγδα Σπανού

Ο Αέρας

10:20-10:30

Ευθύμιος Καραχάλης

Από τη Λαϊκή μας Παράδοση στο Κουτσοπόδι

10:30-10:40

Δημήτρης Ποπαθανασίου

Πόλεις, μια θεατρική Παράσταση για την Ολόπλευρη Παρουσίαση Περιβαλλοντικών Θεμάτων

11:40-10:50

Διονυσία Δασκαλάκη, Μαρία Δημοπούλου

Πληνίτης Γη -2003- Τα Μεγάλα Διαπλανητικά Προβλήματα- Ζητήματα

10:50-11:00

Συζήτηση

11:00-11:30

Διάλειμμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ: 11:30-12:30

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΗ ΟΜΗΤΡΙΑ

Προεδρεία: Ηλίας Μασσαγγούρας, Ευγενία Φλογαίτη, Κώστας Χρυσσφίδης, Δήμητρα Σπυροπούλου

11:30-12:10

Βάσω Παπαδημητρίου - Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Εποικοδομητισμός στις Φυσικές Επιστήμες τι Σχολείου και στην Π.Ε.

12:10-12:30

Συζήτηση

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ: 12:45-14:45

2η Κύρια Συνεδρία: Αναλυτικά Προγράμματα- Ειδική Αγωγή- Κύπρος

Προεδρείο: Ευγενία Φλογαίτη, Ηλίας Μασαγγούρας, Κώστας Χρυσσφίδης, Δήμητρα Σπυροπούλου

Ανταποκρίτρια: Ευαγγελία Μαυρικάκη

- 12:45-12:57 **Παρασκευή Βασόλα**
Πατριδογνωσία και Π. Ε. ή πώς οι Μαθητές Μπορούν να Προσεγγίσουν τον Τόπο τους
- 12:57-13:09 **Αγγελική Τρικαλίτη**
Η θέση της Π. Ε. στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και η αξιοποίηση της εμπειρίας της για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του.
- 13:09-13:21 **Μάνος Κόνσολας, Χρύσα Δρακονάκη, Κωνσταντίνια Τόγια, Ιωάννα Κοντοζήση**
Η Διδασκαλία Των Βασικών Αρχών Της Περιβαλλοντικής Αγωγής στο Πλαίσιο του Γλωσσικού Μαθήματος της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης:
Μια Προσέγγιση Μέσα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα και τα Σχολικά Εγχειρίδια
- 13:21-13:33 **Κων/νος Κούζας, Γεώργιος Παπαβασιλείου, Ιωάννης Καλύβας**
Η Π. Ε. Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση , Μέσα από το Πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης στο Νομό Τρικάλων
- 13:33-13:45 **Φραντζή Αντίοπη, Δημοπούλου Μαρία, Ζόμπολας Αναστάσιος, Μπαμπίλη Ελένη, Χατζημιχαήλ Μαριάννα**
Η Π. Ε., το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών του Δημοτικού Σχολείου, τα επιμέρους Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών και το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος της Β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου.
- 13:45-13:57 **Βάσω Βυρώζη και Σοφία Χατζηλεοντιάδου**
Συμβολή στη Διαθεματική Προσέγγιση της Θεμελιώδους Έννοιας «Αειφορική Ανάπτυξη» με Ανάδυση του Περιεχομένου Σχολικών Εγχειριδίων του Γυμνασίου
- 13:57-14:09 **Απόστολος Κατσίκης, Ζαχαρίου Αραβέλλα**
Αναζητώντας Εναλλακτικές Μορφές Υλοποίησης των Αρχών της Π.Ε.
Η Διαθεματικότητα ως Μέσο Διασύνδεσης Σχολείου-Τοπικής Κοινωνίας
- 14:09-14:21 **Μαρία-Βενετία Αποστολοπούλου, Κων/νος Αμπελιώτης**
Η Πράσινη Χημεία ως Δεξαμενή Άντλησης Θεμάτων για Προγράμματα Π. Ε.
- 14:21-14:33 **Απόστολος Καρναβάς**
Έρευνα: Σ.Μ.Ε.Α. και Προγράμματα Π. Ε. στην Περιφέρεια Θεσσαλίας
- 14:33-14:45 **Χαρίκλεια Μινώτου, Στέφανος Παρασκευόπουλος**
Περιβαλλοντική Αγωγή για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες στις Προστατευόμενες Περιοχές
- 14:45- 14:55 Συζήτηση
- 14:55-16:30 Γεύμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ 002: 12:45-14:45

2η Παράλληλη Συνεδρία: Παρουσίαση Σχολικών Προγραμμάτων

Προεδρείο: Μυρτώ Πυροβέστη, Πηνελόπη Μωραΐτου, Μαθασιτή Δίτση, Πολυτίμη Ζαχαράκη
Ανταποκρίτρια: Σοφία Πεδικάρη

- 12:45-12:57 **Ιωάννης Ζαμπέλης**
Πράσινη Κατασκήνωση: Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης για τις Κατασκηνώσεις της Ι.Μ. Λευκάδος και Ιθάκης ✓✓✓
- 12:57-13:09 **Γεωργία Σταματοπούλου**
Στέρνα, Πηγάδι, Νερό... Το Νερό Είναι Ζωή! ✓
- 13:09-13:21 **Ιωάννα Μικρογιαννάκη**
«Πάμε Σαν Άλλοτε...Στην Παλιά Αθήνα», Σχεδιασμός και Υλοποίηση
Ενός Περιβαλλοντικού Προγράμματος στο Δημοτικό Σχολείο, στην Στ' Τάξη ✓
- 13:21-13:33 **Ελένη Μέλλου**
Η Π.Ε. στο Νηπιαγωγείο ως Σχολικό Πρόγραμμα
- 13:33-13:45 **Κατερίνα Δήμου, Γεωργία Μπράτη**
Προσέγγιση Λογοτεχνικού Κειμένου Μέσα από Ένα Πρόγραμμα Π.Ε.
- 13:45-13:57 **Λουκία Λιθοξοΐδου**
Η Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση στην Προσχολική Εκπαίδευση
- 13:57-14:09 **Θεοφάνης Κουβούνας**
Τεχνολογία και Παραγωγικές Μονάδες (Παραπρήνεις Παραγωγικές Μονάδες)
- 14:09-14:21 **Κίμων Μανέτας**
Το Μονοπάτι του Νερού Μέσα από τα Χρώματα
- 14:21-14:33 **Δέσποινα Λυκουροπούλου**
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση & Ευέλκτη Ζώνη. Προγράμματα Εντασσόμενα στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών
- 14:33-14:45 **Αλεξάνδρα Μένου**
Όταν η Διαθεματικότητα Συνάντησε την Π.Ε.
- 14:45-14:55 **Μαγκιώση Άννα**
Ο ρόλος της ΠΕ στην προσχολική αγωγή και πώς διαμορφώνεται
μέσα από τις σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις, προοδευτικές και δυνατότητες
- 14:45- 15:00 Συζήτηση
- 15:00-16:30 Γεύμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ: 16:30-18:30

3η Κύρια Συνεδρία: Έρευνες για τις Αντιλήψεις Μαθητών και Ποιτών

Προεδρείο: Στέφανος Παρασκευόπουλος, Αραβέλλα Ζαχαρίου, Δημήτρης Δημόπουλος, Ντίνα Σχίζα
Ανταποκρίτρια: Μαρία Δασκογιάννη

- 16:30-16:42 **Παύλος Κοσμίδης, Γιώργος Μπαγάκης**
Αντιλήψεις των Μαθητών και Μαθητριών για τη Συμμετοχή τους σε Πρόγραμμα Π.Ε.
- 16:42-16:54 **Γεώργιος Μαλανδράκης, Ηλίας Καρασαββίδης**
Ανάπτυξη Κλίμακας για το Σημείο Ελέγχου (*Locus Of Control*)
Μαθητών Δημοτικού Σχετικά με την Ανακύκλωση
- 16:54-17:06 **Ειρήνη Μπαγιάτη**
Ικανότητα Μαθητών Δημοτικού Σχολείου να Προβλέπουν και να Αξιολογούν
τις Οικολογικές Επιπτώσεις Ανθρωπίνων Παρεμβάσεων στα Τροφικά Πλέγματα
- 17:06-17:18 **Απόστολος Κατσίκης, Γ. Βογιατζής**
Διερεύνηση της Επίδρασης των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας στη Διαμόρφωση
Περιβαλλοντικής Αγωγής -Απόψεις, Στάσεις και Προσδοκίες Μαθητών Γυμνασίου
- 17:18-17:30 **Βάσιος Καραλής**
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
- 17:30-17:42 **Γεώργιος Μαλανδράκης, Ηλίας Καρασαββίδης**
Η Επίδραση Διαθεματικού Περιβαλλοντικού Προγράμματος
με θέμα το Τοπικό Περιβάλλον στις Στάσεις Μαθητών Ε' Και Στ' Τάξης
- ✓ 17:42-17:54 **Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς, Μυρτώ Πυροβέστη**
Καταγραφή Γνώσεων, Στάσεων και Αυτοδηλούμενων Συμπεριφορών Μαθητών Γ' Γυμνασίου
για τους Υγρότοπους και το Περιβάλλον και Διερεύνηση της Επίδρασης
ενός Ειδικά Σχεδιασμένου Προγράμματος Π.Ε. για Υγρότοπους
- 17:54-18:06 **Γιάννης Δαϊκόπουλος, Ευαγγελία Μαυρικάκη**
Οι Απόψεις των Μαθητών της Στ' Τάξης των Δημοτικών Σχολείων του Ν. Φλώρινας
για το Μέλλον του Τόπου τους - Μια Ποιοτική Ανάλυση
- 18:06-18:18 **Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς, Δημήτρης Καλοϊτζίδης, Κώστας Καρράς**
Η Περιβαλλοντική Συνείδηση των Ελλήνων
- 18:18-18:30 **Δέσποινα Σουβατζή, Πηνελόπη Παπαδοπούλου**
Η Νέα Κιβωτός - Μια Διαδικασία Διερεύνησης της Σχέσης μας με τη Ζωή
- 18:30- 18:40 Συζήτηση
- 18:30-19:00 Διάλειμμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ 002: 16:30-18:30

**3η Παράλληλη Συνεδρία: Παρουσίαση προγραμμάτων ΚΠΕ, Οικομουσείων, Κέντρων
Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων**

Προεδρεία: Μαρία Λαζαρίδου, Απόστολος Κατσίκης, Μάγδα Σπανού, Αλεξάνδρα Σούρμνη

Ανταποκριτής: Παντελής Μάνλης

- 16:30-16:42 **Παπαδοπούλου Άννα**
Κέντρο Π.Ε. Δραπετσώνας: Παρουσίαση Δράσης-Προγραμμάτων
- 16:42-16:54 **Βασιλοπούλου Σμαράγδα**
Κέντρο Π.Ε. Δραπετσώνας: Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Τα Λιμάνια της Ελλάδας»
- 16:54-17:06 **Φανή Λαμπαδαρίου, Δήμητρα Ντιρογιάννη**
Μελέτη και Δημιουργία μιας Μουσειοσκευής από το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο.
Η Περίπτωση της Μουσειοσκευής «Ελιά και Ελαιόλαδο» και η Σύνδεσή της
με τη Μελέτη Περιβάλλοντος στο Πλαίσιο του ΔΕΠΠΣ
- 17:06-17:18 **Ζ. Αγγελίδης, Ι. Τσοθακοπούλου, Α. Παραδεισανός, Γ. Αθαναλίδης,**
Κ. Πιγγελίδου, Χ. Αθανασίου, Δ. Ντεμιρτζή
Η Επιμορφωτική Δράση στο Κέντρο Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελλίου
- 17:18-17:30 **Βασιλική Μαλιωτίδη, Μιχαήλ Σκούλης**
Η Μεσογειακή Εκπαιδευτική Πρωτοβουλία για το Περιβάλλον & την Αειφορία- Medies
- 17:30-17:42 **Γεώργιος Σκούρας, Γεωργία Σπίθα, Κυριακή Θωμά, Νικόλαος Κάστανος,**
Άννα Ντεκελέ, Ελένη Παϊδούσι, Διονυσία Πλακονούρη
Αναζητώντας τον Ζήθο
- 17:42-17:54 **Δήμητρα Μακρή, Ιωάννης Μακής**
Προτάσεις για Περιβαλλοντικά Προγράμματα στο Μουσείο Υδροκίνησης Δημητσάνας
- 17:54-18:06 **Γιάννης Μαρκάκης, Γιάννης Ασιρτάκης**
Πρόγραμμα «Εθελονητισμός & Προστασία Περιβάλλοντος»:
Μια Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία από τη Μ.Κ.Ο. Σύλλογος Φίλων Μουσείου «Λυχνοστάτης»
- 18:06-18:18 **Λιάνα Στυλιανού**
Τα κατορθώματα μιας δροσοσταϊάς
- 18:18-18:30 Συζήτηση
- 18:30-19:00 Διάλειμμα

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ Τελετών: 19:00-20:30

Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων (πότερ)

Υπεύθυνος Συνεδρίας: Παντελής Μάναλης

Ανταποκριτές: Εφη Φουσέκη, Δημήτρης Παπαθανασίου

Ευαγγελία Βασιλοπούλου, Δημήτρης Γιαννακόπουλος

“ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ ΤΟ ΤΡΕΝΟ”

Ελένη Γκονέλη

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Γεώργιος Γκράσσο

ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ ΤΟΞΟΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Π. Ζερβέντης- Μ. Σπορτινού

ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε.

ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Μαρία Καλαθάκη

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δημήτρης Κανελλόπουλος

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Απόστολος Κατσίκης, Κωνσταντίνα Καστάνη

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε. ΣΤΗΝ Π.Ε. Ν.ΑΡΤΑΣ

Ευαγγελία Κοκκίνου, Ραφτοπούλου Ευθυμία, Ρήγα Ελένη, Παλούκη Φανιώ

Η Π.Ε., Ο ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΗ. Ο ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΩΚΙΔΑ

Παναγιώτα Κοδυβοδιάκου

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ ΒΟΙΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Θεοφάνης Κουβούνας

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΣΤΟ Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ

Μαρία Κουκάρα, Νίκη Γιαννίκου

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Φώτης Λαζαρίνης, Ουρανία Κουγιουρούκη

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ,

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΥΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Άννα Λάμπρου, Μπαράτση Άννα, Φραντζή Παναγιώτα, Τρικαλίτη Αγγελική, Σκούλλης Μιχαήλ

ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μαρία Λουκοπούλου

ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΣ ΕΚΕΠΤΟΜΕΝΟΥΣ ΕΝΕΡΓΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ Π.Ε

Βασιλική Μαλιότση

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟΥΣ ΟΔΗΓΟΥΣ

Ἑμπνευθεὶς * Στοιχαζομένης * Φαντασία

Στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Γεώργιος Μαρμάκης

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ: ΟΙ ΜΥΛΟΙ

Βόγια Μανώλη

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

π. Ευάγγελος Μαρκαντώνης, π. Δημήτριος Μαρούλης, Γεώργιος Μπουκουβάδης

Η Π.Ε ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ Ι.ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Λ. Μουρίκη, Μ. Κατριβάνος

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ανδρέας Οικονόμου, Νικόλαος Κρίγκας, Ελένη Μαλούπα & Στέλλα Κοκκίνη

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ

Χρήστος Παπανικολάου

ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Δήμητρα Παρασκευά-Χατζηχαμηλή

ΧΛΩΡΙΔΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΗΠΕΡΓΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ουρανία Πάτρα

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Π.Ε ΣΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΤΟΥ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Α. Ράπτη, Γ. Βαβουλιώτη, Τριανταφύλλου Χ., Τρικαλίτη Α., Σκούλλης Μ.

«ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΟΥ»:

Ελένη Ρήγα, Κοκκίνου Ευαγγελία, Τρίγκα Μαριγούλα, Ραφτοπούλου Ευθυμία

Η Π.Ε ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ Β' ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ Σ.Ε ΑΜΦΙΣΣΑΣ

Πνευλόπη Σακοβέλη - Χαρίκλεια Πίτσου

Η Π.Ε ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ,

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΕΡΙΒ/ΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Αικατερίνη Σταγιάννη

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΥΛΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΔΗΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Ίριδα Τσεβρένη

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Χρήστος Τσέκος, Δημήτρης Ματθόπουλος

Π.Ε. ΚΑΙ ΜΜΕ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΤΥΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Παρασκευή Τερζόγλου, Απόστολος Μιμιγιάννης, Κωνσταντίνος Κωτσιάς και Δημήτριος Ματθόπουλος

Π.Ε. ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ε. Φαλφουρή - Αγγ. Τρικαλίτη-Μιχ. Σκούλλης

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ

Ιωσήφ Φραγκούλης, Αλεξάνδρα Φραγκούλη-Ζούπα

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΙΔΕΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ανδρέας Χατζηχαμηλής, Δήμητρα Παρασκευά-Χατζηχαμηλή

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΕΣ 001 & 002: 19:00-20:30

Συνεδρία Βιωματικών Εργαστηρίων

Ανταποκριτές: Αραβέλλα Ζαχαρίου, Γκέλυ Μανούσου

19:00-19:45 **Πηνελόπη Μωραΐτου**

Αίθουσα 002 Το Οικολογικό Παραμύθι ως Εργαλείο στην Π.Ε.

19:00-19:45 **Μαίρη Μπελογιάννη**

Αίθουσα 001 Πηλοπαιχνιδίζοντας Στο Χρόνο

19:45-20:30 **Γιώργος Αποστολίδης**

Αίθουσα 001 Μουσικά «Παιχνίδια»: Ένας Φανταστικός Δίαυλος Περιβαλλοντικής Κουltούρας

19:45-20:30 **Θεόδωρος Παπασύλου**

Αίθουσα 002 Το Παιχνίδι Ρόλων ως Μέσο Αξιολόγησης Προγραμμάτων Π.Ε.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ Συνεδρίων: 09:00-1:00

4η Κύρια Συνεδρία: Έρευνες για τις Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών και Συναφή θέματα

Προεδρεία: Γεώργιος Βαγιανός, Κωνσταντίνος Ουζούνης, Δημήτρης Τσίρος, Ευαγγελία Μαυρικάκη
Ανταποκρίτρια: Αναστασία Δημητρίου

- 09:00-9:12 **Έλενα Ζυγούρη, Ευαγγελία Μαυρικάκη**
Οι Απόψεις των Εκπαιδευτικών των Δημοτικών Σχολείων της Δυτικής Μακεδονίας για τους Τρόπους Ανάπτυξης Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων στο Πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
- 9:12- 9:24 **Ευγενία Παπαγεωργίου, Μαρία Δασκολιά, Ευγενί Φλογαίτη**
Αντιλήψεις Εκπαιδευτικών για το Βαθμό Ενημέρωσης και τον Τρόπο Προσωπικής τους Εμπλοκής στο Περιβαλλοντικό Πρόβλημα της «Τρύπας του Όζοντος»
- 9:24-9:36 **Αναστασία Δημητρίου**
Λήψη Μέτρων για την Προστασία του Περιβάλλοντος:
Τι Προτείνουν Φοιτητές Μελλοντικοί Νηπιαγωγοί
- 9:36-9:48 **Ευαγγελία Αγγελίδου**
Διερεύνηση της Υφιστάμενης Κατάστασης στην Πρωτική της Π.Ε.
στα Σχολεία Δ/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Αττικής
- 9:48-10:00 **Σοφία Περίκλκη, Κωνσταντίνα Σκαναβή, Άλκησες Κοντογιάννη**
Προσέγγιση Περιβαλλοντικών Γνωρισμάτων Εκπαιδευτικών Προσχολικής Εκπαίδευσης
- 10:00-10:12 **Ελένη Καρυδά, Παναγιώτης Μοίρας**
Έρευνα Δράσης Ένα Μοντέλο Κριτικής Κατανόησης της Θεωρίας και Πράξης της Π.Ε.
- 10:12-10:24 **Κατερίνα Μπαζίγου**
Ασυνέχειες Μεταξύ Θεωρίας & Πράξης στους Καθηγέτες που Εφαρμόζουν Προγράμματα Π.Ε.
- 10:24-10:36 **Παρασκευή Βασάλα**
Η Συμβολή της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στα Σχολικά Δίκτυα Π.Ε.
- 10:36-10:48 **Νίκος Αναστασάτος, Μυρτώ Ναληπαντίδου, Αναστασία Χίου, Τσαμπίκα Ιατρίδου**
Η Π.Ε. μέσα από τις βασικές επιδιώξεις των Μπ - Κβερννητικών Οργανώσεων
- 10:48-11:00 Συζήτηση
- 11:00-11:30 Διάλειμμα

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ 002: 09:00-11:00

4η Παράλληλη Συνεδρία: Σχέδια Εργασίας, Μεθοδολογικές και Διδακτικές Προτάσεις

Προεδρεία: Γιώργος Μπαγάκης, Ζήσης Αγγελίδης, Μαρία Δασκογιάνη, Μαρία Βασιλοπούλου

Ανταποκρίτρια: Ντίνα Σχίζα

- 09:00-9:10 **Γκράσος Γεώργιος**
Η Χρήση και η Χρησιμότητα των Χαρτών και η Αξιοποίησή τους στην Π.Ε.
- 9:10- 9:20 **Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλήτη**
Ο Πηλός Γράφει Ιστορία: Ένα Τσικαλαριό Διηγείται:
«Το Τοπίο Είναι Σκληρό Σαν Τη Σιωπή...»
- 9:20-9:30 **Ιάκωβος Ζερβέντης, Μαρία - Γεωργία Σπαρτινού**
Είδη Χλωρίδας ως Θέμα Π.Ε & Διαθεματικής Μελέτης
- 9:30-9:40 **Γραμματή Μακέλλη, Ηρακλής Καραγιάννης**
Η Συνέντευξη ως Μέθοδος στην Π.Ε.
- 9:40-9:50 **Απόστολος Τρομπούκης**
Η Π.Ε. ως Παιδαγωγική Δραστηριότητα στο Νηπιαγωγείο (Θεωρία και Πράξη)
- 9:50-10:00 **Απόστολος Καρναβάς, Φωτεινή Καλογεροπούλου**
Περιβαλλοντικά Προγράμματα - Ειδική Αγωγή
Ανάδειξη Δεξιοτήτων και η Συμβολή τους στην Ενσωμάτωση των Α. Μ. Ε. Α.
- 10:00-10:10 **Αντιγόνη Ιωαννίδου**
Η Μαγειρική ως Τρόπος Ευαισθητοποίησης των Παιδιών σε Περιβαλλοντικά Ζητήματα
- 10:10-10:20 **Πηνελόπη Σακοβέλη, Κωνσταντίνα Παπασωτηροπούλου, Ιωάννης Βλάχος**
«Ένα, Δύο, Τρία, Το Κουδούνι Χτυπά... Καθημέρα Περιβάλλον»
Συνδέοντας την Περιβαλλοντική και τη Θεατρική Αγωγή
- 10:20-10:30 **Ελπίδα Πρίντζη-Καρμέλη**
Το Παραμύθι & η Ποίηση ως Δημιουργικά Μέσα Έκφρασης,
για τη Προσέγγιση των Περιβαλλοντικών Προβλημάτων στην Α/θμια Εκπαίδευση
- 10:30-10:40 **Κυριάκη Σπυριδούλη, Δημοπούλου Μαρία**
Εφαρμογή του Προγράμματος «Οι Πρώτες Έννοιες του Περιβάλλοντος»
σε Μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες
- 10:40-10:50 **Νίκος Γραίκος**
Εφαρμογές Γλωσσικού Γραμματισμού στη Μεθοδολογία των Προαιρετικών
Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Ειδικότερα της Π.Ε.
Συμβολή στη Συζήτηση για τον Περιβαλλοντικό Γραμματισμό
- 10:50-11:00 **Γεράσιμος Τσιμπλούλης**
Η Περιβαλλοντική Συναντά τη Μουσικοπαιδαγωγική στα Πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης
- 11:00-11:10 Συζήτηση

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ: 11:30-14:00

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΣ ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Προεδρεία: Γεράσιμος Αράπης, Ιωάννα Αλεξοπούλου, Σωτήρης Γκλαβάς, Αλεξία Νικηφοράκη

- 11:30-12:10 **Απόστολος Κασιόκης**
Οικουμενικές, Περιβαλλοντικές Μεταβολές:
Σενάριο Επιστημονικής Φαντασίας ή το Μέλλον Είναι Ήδη Εδώ;
- 12:10-12:30 Συζήτηση
- 12:45-13:45 Παρουσίαση των Συμπερασμάτων του Συνεδρίου Από τους Ανταποκριτές των Συνεδρίων
- 13:45-14:00 Ομιλία της Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής
- Ομιλία του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής

Λήξη Συνεδρίου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Προσκεκλημένοι Ομιλητές

EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN EUROPE: SOME CURRENT CHALLENGES

John Huckle

Environmental Education Expert

John Huckle will use the issue of corporate social responsibility in Europe to explore socially critical approaches to education for sustainable development. After outlining the issue using the example of Nike, he will relate sustainable development to global governance, cosmopolitan democracy and European citizenship. Advances in critical pedagogy, that acknowledge the role of consumer-media culture in young people's lives, offer ways of exploring corporate responsibility in the classroom while maintaining students' interest and enjoyment. The talk will outline these ways of teaching and learning before concluding with some comments about changes in teachers' work and the prospects for such approaches to education for sustainable development.

Ο ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Π.Ε.

Βασιλική Παπαδημητρίου

Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο εποικοδομητισμός τις τελευταίες δεκαετίες έχει ασκήσει σημαντική επιρροή στην ψυχολογία, στην κοινωνιολογία, στη λογοτεχνία, στην ιστορία, στις τέχνες και σε άλλα πεδία. Η βασική αρχή του εποικοδομητισμού, ότι δηλ. η γνώση δομείται προσωπικά θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι ισχύει περισσότερο για τις αντιλήψεις των ανθρώπων για το περιβάλλον και τις σχέσεις τους με αυτό, καθώς το περιβάλλον είναι ένα ανθρώπινο κατασκεύασμα που δομείται προσωπικά και κοινωνικά μέσα από μια εννοιολογική αλληλεπίδραση μεταξύ του φυσικού μας περιβάλλοντος και των οικονομικών κοινωνικών και πολιτικών όψεων του κόσμου στον οποίο ζούμε. Η σύνδεση του εποικοδομητικού με την ΠΕ με επίκεντρο τη απόκτηση της ορθής επιστημονικής γνώσης για τα περιβαλλοντικά θέματα, εμπεριέχει τον κίνδυνο υποβάθμισής της ή, στην καλύτερη περίπτωση, προώθησης τεχνοκρατικών αντιλήψεων για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και για τη θεώρηση των σχέσεων του ανθρώπου με το περιβάλλον, με συνακόλουθη απόρριψη άλλων θεωρήσεων όπως είναι για παράδειγμα οι οικοκεντρικές.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΕΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ Ή ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΕΙΝΑΙ ΗΔΗ ΕΔΩ;

Απόστολος Κατσίκης

Αν. Καθηγητής, «Εργαστήριο Γεωγραφικής-Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»,
Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Αποτελεί κοινή διαπίστωση και γενικά μη αμφισβητήσιμη άποψη ότι η όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα η δημιουργία και η επέκτασή τους, συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με ανθρωπογενείς δραστηριότητες και τα μοντέλα ανάπτυξης των τελευταίων δεκαετιών. Η βιομηχανική επανάσταση, η εισαγωγή και χρήση τεχνολογίας μη συμβατής με τους φυσικούς-βιολογικούς-οικολογικούς κύκλους και αρχές, το στηριγμένο στην ανθρωποκεντρική αντίληψη μοντέλο ανάπτυξης, που έθετε-θέτει τη Φύση στην υπηρεσία της παραγωγικής διαδικασίας και την απαξιώνε ιδεολογικά, θεωρούνται, εν πολλοίς, υπεύθυνα για την απουσία μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, επομένως για την υποβάθμισή του, για τη δημιουργία οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και για το διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος. Η συνεχιζόμενη π.χ. αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αερίου ρύπου που ως γνωστόν ενοχοποιείται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, παραπέμπει σε αυξητική τάση βιομηχανικής δραστηριότητας. Εάν η παραπάνω διαπίστωση συνδυασθεί με την άρνηση των περισσότερων βιομηχανικών χωρών να μειώσουν την παραγωγική διαδικασία που συμβάλλει στην επιδείνωση του φαινομένου του θερμοκηπίου, επικαλούμενες αναπτυξιακούς λόγους, πιστοποιείται η διασύνδεση των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων με τις δυσμενείς περιβαλλοντικές μεταβολές. Συγχρόνως αναδεικνύει και το μέγεθος ευθύνης των κρατούντων.

Προφορικές Επιστημονικές Ανακοινώσεις 1η ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε.

Μαρία Γάντζου

Τεχνολόγος Τροφίμων, Καθηγήτρια ΤΕΕ (ΠΕ 18)

Ανδρέας Οικονόμου

Μαθηματικός - Ψυχολόγος, Επίκουρος Καθηγητής Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Στο Ελληνικό Σχολείο, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.) δεν είναι μάθημα ενταγμένο στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία στην οποία η διάρκεια, ο χρόνος, τα όρια και οι διαδικασίες δεν είναι αυστηρά καθορισμένα και παρά την εικοσαετή περίοδο εφαρμογής της, εξακολουθεί και σήμερα να διατηρεί το χαρακτήρα της εθελοντικής διαδικασίας λειτουργώντας με πρωτοβουλίες εκπαιδευτικών. Περιλαμβάνει απλές και σύνθετες δραστηριότητες, πραγματοποιείται εκτός ωραρίου μαθημάτων, σχεδιάζεται από ομάδα εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων, απαιτεί την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών και προσανατολίζεται στην έρευνα και λύση ενός περιβαλλοντικού προβλήματος. Στην εφαρμογή ενός προγράμματος Π.Ε. ανατρέπεται κάθε παλιά διδακτική πρακτική, αλλιώς, αντίθετα, αξιοποιείται η σύνθετη μάθηση, δηλαδή αυτή που αφήνει χώρο σε διαφορές που προκύπτουν από μια πολυδιάστατη προσέγγιση ενός περιβαλλοντικού θέματος.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ «ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ».

Βασιλική Βατικιώτου, Μαρία Δασκογιάννη, Ευγενία Φλογαΐτη

Η παρούσα έρευνα διενεργήθηκε σε δείγμα 159 Νηπιαγωγών με τη χρήση ερωτηματολογίου, προκειμένου να εξεταστούν οι αντιλήψεις τους για το βαθμό ατομικής ευθύνης και τον τρόπο προσωπικής τους συμβολής στη δημιουργία και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού προβλήματος του «φαινομένου του θερμοκηπίου». Ανάμεσα στα κύρια συμπεράσματα της έρευνας ήταν ότι:

(α) Αν και αναγνωρίζεται βαθμός ατομικής ευθύνης στους πολίτες για τη δημιουργία και αντιμετώπιση του προβλήματος, σημαντικό ποσοστό Νηπιαγωγών αποποιείται ή υποβαθμίζει την προσωπική του ευθύνη απέναντι σε αυτό.

(β) Ανάμεσα στους τρόπους με τους οποίους οι Νηπιαγωγοί θεωρούν ότι συμβάλλουν στην πρόκληση του προβλήματος είναι η έλλειψη σχετικής ενημέρωσης και μια εγγενής παθητικότητα απέναντι στα πράγματα. Σε αυτά τα δύο επίπεδα θεωρούν ότι θα πρέπει να επικοινωνηθεί και η δική τους προσπάθεια να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα.

Συζητείται η θεωρητική αξία και πρακτική χρησιμότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας και προτείνονται τρόποι αξιοποίησής τους στη βασική εκπαίδευση κι επιμόρφωση των Νηπιαγωγών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "Ο ΝΑΥΤΙΛΟΣ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ"

Ειρήνη Σιώκη,

Νηπιαγωγός, Υποψήφια διδάκτωρ του ΤΕΠΑΕΣ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Φωτεινή Κεσικιάδου,

Νηπιαγωγός, 20^ο Νηπιαγωγείο Καβάλας.

Το πρόγραμμα «Ο Ναυτίλος ταξιδεύει» υλοποιήθηκε στο 20^ο Νηπιαγωγείο Καβάλας.

Στόχοι του προγράμματος ήταν: α) η υποστήριξη και η ανάδειξη διαφορετικών χαρακτηριστικών της μεθοδολογίας και της φιλοσοφίας της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, β) η ανάδυση της αξίας της θάλασσας, γ) η ανάδειξη νέων στάσεων και αξιών που οδηγούν σε συμπεριφορά φιλική προς το περιβάλλον, δ) η προσέγγιση της περιβαλλοντικής ηθικής, ε) η παράλληλη ανάπτυξη των στόχων της Π.Ε., του κεντρικού σκοπού που γνωρίζουν τα ίδια τα παιδιά και των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος.

Περιγραφή: Χρησιμοποιώντας το δράμα στην εκπαίδευση ενεργοποιήσαμε την ανάπτυξη ενός σχεδίου εκπαιδευτικής δράσης.

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση μπορούμε να πούμε ότι έδωσε ενθαρρυντικά και θετικά αποτελέσματα ως προς την απόκτηση από τα παιδιά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα νέων γνώσεων, δεξιοτήτων και ως προς την ανάπτυξη ενδιαφέροντος για τους οργανισμούς που ζουν στη θάλασσα και για την ανάγκη να έχουμε καθαρές θάλασσες.

Η ΥΔΡΑ ΣΕ ΕΝΑ ΒΑΛΙΤΣΑΚΙ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΒΑΛΙΤΣΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ

Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλίδη

Το προτεινόμενο περιβαλλοντικό πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ως αφορμήση χρησιμοποιείται ένα τοπογραφικό σκαρίφημα της Χώρας της Ύδρας. Οι μαθητές καλούνται να «διαβάσουν» το σκαρίφημα αυτό, να το ταυτοποιήσουν με το φυσικό και οικισμένο περιβάλλον που παριστά και να αξιοποιήσουν τα συμπεράσματά τους, δημιουργώντας με βάση αυτά ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό συγκεντρωμένο σε ένα εκπαιδευτικό βάλιτσακι προς χρήση των μαθητών εκείνων που δεν ζουν στο υπό μελέτη περιβάλλον και που θα ήθελαν να το γνωρίσουν και ενδεχομένως να το διερευνήσουν πριν από μια εκπαιδευτική επίσκεψη στο μέρος αυτό.

ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Θεοχάρης Κουρουζίδης

Δάσκαλος, Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση νομού Ημαθίας, Βουλγαροκτόνου 4, Βέροια 59 100. xarisk2@pathfinder.gr

Οι σημερινοί μαθητές, ως αυριανοί πολίτες, θα επωμιστούν την ευθύνη διάσωσης και ενίσχυσης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον και την ανάπτυξη με στόχο την αειφορία. Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίησή τους σε ό,τι αφορά τις ιστορικές ρίζες, τα μνημεία του πολιτισμού, το φυσικό περιβάλλον, αλλά και οι ανθρωπίνες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα, συντελούν στη διαμόρφωση της ιστορικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής συνείδησής τους.

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται μια μελέτη περίπτωσης προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί το πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον με ιδιαίτερο τρόπο. Το πρόγραμμα «*Αστικό περιβαλλοντικό μονοπάτι της πόλης της Βέροιας*» δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές μέσα από ένα ταξίδι στο χρόνο και το χώρο της πόλης να έρθουν σε επαφή με: το φυσικό περιβάλλον, τις διάφορες κοινωνικές και εθνικές ομάδες, την καθημερινή ζωή της πόλης σήμερα αλλά και παλαιότερα, τα μνημεία της πόλης κτλ.

Η ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ»

Μεσσάρης Διονύσιος - Παπαϊωάννου Ιωάννα

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

Η εκπαίδευση των πολιτών πρέπει να αποτελεί συμπληρωματικό και αναντικατάστατο μέρος κάθε διαχειριστικού σχεδίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Στα πλαίσια αυτής της λογικής το ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ συμμετείχε σε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ενηλίκων πολιτών σχετικά με το περιβάλλον και τα προβλήματά του, ώστε αυτοί να γίνουν ικανοί να δραστηριοποιηθούν και να δράσουν ατομικά και συλλογικά.

Τη σχολική χρονιά 2002-3 υλοποιήθηκε πρόγραμμα επιμόρφωσης ενηλίκων πολιτών (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Grundtvig II) με θέμα «Σεβασμός για το περιβάλλον στην Ευρώπη» (Testimony of our Respect for European Environment - TREE). Μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος επιτεύχθηκε το μεγαλύτερο μέρος των στόχων που είχαμε θέσει.

Η Π.Ε. ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ- ΜΙΑ ΠΟΛΛΑ ΥΠΟΣΧΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Μαθαματή Δίτσιου, Πολυξένη Σίμου

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ) στο σχολικό περιβάλλον είναι η απόσταση μεταξύ θεωρίας και πράξης. Η αλλαγή στάσεων, αξιών και συμπεριφοράς που απαιτεί η ΠΕ, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της - που είναι η εκπαίδευση υπεύθυνων και ενεργών πολιτών - αποτελεί ιδιαίτερα δύσκολο εγχείρημα. Στο εγχείρημα αυτό, πολλά έχει να προσφέρει το Εκπαιδευτικό Δράμα (ΕΔ), ως ένας τρόπος μάθησης, που δίνει τη δυνατότητα στο μαθητεύόμενο να εκφραστεί συναισθηματικά, εμπλέκοντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητα και να βιώσει νέες καταστά-

σεις- «πρόβα ζωής»,- χρησιμοποιώντας θεατρικές τεχνικές. Η εμπειρία μας από το συνδυασμό αυτών των δύο παιδαγωγικών διαδικασιών- «εργαλείων», ΠΕ και ΕΔ, στην πράξη και συγκεκριμένα στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, δεν διέψευσε τις προσδοκίες μας.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πυροβέτση Μυρτώ και Νικηφορίδου Δήμητρα

Τομέας Οικολογίας, Τμήμα Βιολογίας, ΑΠΘ

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δίδεται ιδιαίτερη σημασία στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Η αξιολόγηση αυτού του υλικού, πριν την εφαρμογή του, είναι απαραίτητη διαδικασία. Η εργασία έχει τους παρακάτω στόχους: 1) Την καταγραφή του εκπαιδευτικού υλικού Π.Ε. σε μορφή πακέτων που είναι κατατεθειμένα στους σχετικούς φορείς του νομού Θεσσαλονίκης. 2) Την επεξεργασία και διαμόρφωση ενός συστήματος ενιαίων κριτηρίων αξιολόγησης και βαθμολόγησης (σε πενταβάθμια κλίμακα) του εκπαιδευτικού υλικού Π.Ε. σύμφωνα με τις αρχές και στόχους της. 3) Την εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης και βαθμολόγησης ως προς τον σχεδιασμό και περιεχόμενο σε 12 τυχαία επιλεγμένα πακέτα. Διαμορφώθηκαν 22 κριτήρια αξιολόγησης. Με τη Μέθοδο Ανάλυσης Περιεχομένου αξιολογήθηκαν 12 πακέτα με τα παραπάνω κριτήρια. Η ευρύτερη εφαρμογή του προτεινόμενου συστήματος αξιολόγησης θα βοηθήσει στην επανατροφοδότηση και στον ορθότερο σχεδιασμό των προγραμμάτων Π.Ε.

Η ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ Π.Ε. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ «Ο ΝΑΥΤΙΛΟΣ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ...» & Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ

Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς

Φυσιογνώστης, Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ, Ιωνίας 35, Νέα Σμύρνη 17124, τηλ: 210 93 48 936, psallida@techlink.gr.

Θεοχάρης Κουρουζίδης

Δάσκαλος, Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση νομού Ημαθίας, xarisk2@pathfinder.gr

Ευαγγελία Μανούσου

Δασκάλα, Υποψήφια Διδάκτωρ στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, gelly67@yahoo.com

Η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και η εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων όπως η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση έχουν προωθήσει το σχεδιασμό και παραγωγή εκπαιδευτικού λογισμικού.

Για την αποτελεσματικότητα ενός εκπαιδευτικού λογισμικού ιδιαίτερη σημασία έχει η αισθητική του και ειδικότερα η εικονογράφηση του καθώς μπορεί να του προσδώσει "ζωτικότητα" και να το καταστήσει ελκυστικό και κατά συνέπεια και λειτουργικό για τη μαθησιακή διαδικασία εφόσον πληρεί τις παιδαγωγικές προϋποθέσεις. Είναι γεγονός ωστόσο ότι

δεν υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια για την καλλιτεχνική και παιδαγωγική εκτίμηση της. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσουμε ορισμένα κριτήρια εικονογράφησης και την πολυπληθή φύση και λειτουργία των απεικονήσεων. Τα κριτήρια αυτά διερευνούνται μέσα από την μελέτη περίπτωσης, του εκπαιδευτικού λογισμικού του Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Ο Ναυτίλος Ταξιδεύει...».

2η ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΠΑΤΡΙΔΟΓΝΩΣΙΑ & Π.Ε.

Δρ. Παρασκευή Βασάλη

Το εκπαιδευτικό υλικό «Πατριδογνωσία και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση» απευθύνεται σε μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και έχει τη μορφή ερωτηματολογίου. Αποβλέπει μέσω διαθεματικών προσεγγίσεων και εναλλακτικών διδακτικών τεχνικών στη βαθύτερη γνωριμία των μαθητών με την περιοχή που κατοικούν, στην έγερση ενδιαφέροντος, στη διαμόρφωση θετικών στάσεων και στο σχεδιασμό προτάσεων αειφόρου ανάπτυξης. Σε κάθε ερώτηση υπάρχει επαρκής χώρος για απαντήσεις, ενσωμάτωση φωτογραφιών κ.ά. Με τον τρόπο αυτόν οι μαθητές γίνονται «συγγραφείς» ενός βιβλίου για τον τόπο τους, το οποίο μπορεί να πάρει και ηλεκτρονική μορφή. Το υλικό αξιοποιείται σε σχολεία του Νομού Κεφαλληνίας στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση έδειξε ότι αποτελεί χρήσιμο εργαλείο στην υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων, οι μαθητές «βλέπουν» διαφορετικά τον τόπο τους, κατανοούν τις «κρυμμένες» δυνατότητές του για αειφόρο ανάπτυξη και αισθάνονται ενθουσιασμό και ικανοποίηση για το τελικό προϊόν.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ Π.Ε. ΣΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ

Δρ Αγγελική Τρικαλίτη,

Σχολική Σύμβουλος Φυσικών Επιστημών, Φλέμιγκ 21 Παλαιό Φάληρο 17521 atrikal@otenet.gr

Στην εργασία αυτή επιχειρείται η διερεύνηση των ερωτημάτων:

1. Ποια είναι η θέση της ΠΕ στο πλαίσιο του Διαθεματικού Ενιαίου Πλασίου Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και την Ευέλικτη Ζώνη; Θα εκτελούν σχέδια εργασίας (project);
2. Πως μπορεί να συμβάλει η εμπειρία της ΠΕ στην εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης (ΕΖ);
3. Αξιοποιήθηκε η εμπειρία αυτή στην προσπάθεια εφαρμογής της ΕΖ;

Από τη μελέτη των κειμένων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και της ευρύτερης βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι στο νέο ΔΕΠΠΣ (ΠΕ) διατηρεί σημαντική θέση στην περιοχή των αυτόνομων καινοτόμων προγραμμάτων και, η θεματολογία της αποτελεί δεξαμενή άντλησης θεμάτων για τα σχέδια εργασίας στην Ευέλικτη Ζώνη. Στην εφαρμογή όμως δεν παρατηρήθηκε καμία συσχέτιση της ΕΖ με τον προβληματισμό και το εκπαιδευτικό υλικό που

έχει παραχθεί και με ευαισθητοποιημένο έμπυχο δυναμικό που δραστηριοποιείται στο πλαίσιο της ΠΕ.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

Κόνσοδας Μάνος

Λέκτορας Διδακτικής Μεθοδολογίας στο Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Δρακωνάκη Χρύσα

Φυσικός, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Τόγια Κωνσταντίνα

Θεολόγος, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Κοντοζήση Ιωάννα

Περιβαλλοντολόγος, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Στην παρούσα εργασία κατασκευάζεται ένα Σύστημα Ανάλυσης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε) με βάση τους στόχους της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), όπως καταγράφονται σε διεθνής συνδιασκέψεις για το περιβάλλον, στο εκπαιδευτικό νομοθετικό πλαίσιο, στα Αναλυτικά Προγράμματα (Α.Π.). Παράλληλα καταγράφονται, αναλύονται και ερμηνεύονται οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), όπως προβάλλονται μέσα από τα εγχειρίδια του γλωσσικού μαθήματος της ΣΤ τάξης Δημοτικού. Διερευνήθηκαν οι πέντε κατηγορίες ανάλυσης, (συνειδητοποίηση, γνώση, δεξιότητες, αξίες, δράσεις), οι οποίες προέκυψαν κατά την πρώτη φάση της παρούσας έρευνας. Τα πορίσματα αξιολογήθηκαν και εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα και σημαντικές προτάσεις για την αποτελεσματικότερη καλλιέργεια της Π.Ε. στην Α/θμια εκπαίδευση.

Η Π.Ε. ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Κων/νος Κούζας, Γεώργιος Παπαβασιλείου, Καλύβας Ιωάννης,

Σχολικοί Σύμβουλοι Π.Ε ν. Τρικάλων

Με την ανακοίνωση αυτή επιχειρείται να παρουσιαστεί η λειτουργία της Περιβαλλοντικής Εκπ/σης στα σχολεία της Α/θμιας Εκπ/σης μέσα από το Πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης κατά το σχ. έτος 2003-2004.

Συμπεράσματα

1. Ο αριθμός των Δημ. Σχολείων που εφάρμοσαν Περιβαλλοντικό πρόγραμμα είναι μικρός (16,08%) παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των παραγόντων της Εκπ/σης .

Στα Ν/γεία θεωρείται πολύ μικρός (2,4%).

Από τα 49 προγράμματα που εφαρμόστηκαν τα 17 εντάχθηκαν στην Ε.Ζ. (36,25%) για τα δημοτικά και 2 από τα 3 (66,66%) στα Ν/γεία .

Αυτό δείχνει πως το 1/3 περίπου των δασκάλων, 18 από τους 59 βρήκε μέσα από την Ευέλικτη Ζώνη τη διέξοδο που ζητούσε για να εφαρμόσει την καινοτομία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη σχολική πράξη.

2. Ο αριθμός των μαθητών σε ποσοστό (10,94%) μειώνεται σε σχέση με τον αριθμό των σχολείων. Το ίδιο συμβαίνει σε ποσοστό και στον αριθμό των εκπ/κών και των τμημάτων. Εκείνο που φαίνεται καθαρά είναι πως το 1/3 περίπου σχολείων, εκπ/κών, μαθητών, τμημάτων και προγραμμάτων εντάχθηκαν στην Ευέλικτη Ζώνη.

Η θεματολογία των προγραμμάτων στην Ευέλικτη Ζώνη ήταν ποικίλη και ανάλογη με την ηλικία και τάξη των μαθητών. (π.χ. Διαχείριση απορριμμάτων, το νερό στη ζωή μας, απειλούμενα είδη ζώων, παιχνίδια με το νερό, τα ζώα του δάσους, το ποτάμι, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κλπ.)

Η Π.Ε., ΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Φραντζή Αντιόπη,

εκπαιδευτικός Π.Ε.

Δημοπούλου Μαρία,

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Π.Ε.

Ζόμπολας Αναστάσιος,

Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Π.Ε.

Μπαμπίλα Ελένη,

εκπαιδευτικός Π.Ε.

Χατζημιαχάλη Μαριάννα,

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Π.Ε.

(Συγγραφική ομάδα του νέου εγχειριδίου της Μελέτης Περιβάλλοντος Β' τάξης Δημοτικού Σχολείου).

Με την εισήγησή μας θα σας παρουσιάσουμε την έρευνα που κάναμε με σκοπό να διαπιστώσουμε κατά πόσο προβλέπεται το σχεδιαζόμενο από ΥΠ.Ε.Π.Θ⁴ και Π.Ι.⁵ σχολικό εγχειρίδιο της ΜτΠ της Β' Δημοτικού να προωθεί τους στόχους της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης⁶, όπως έχουν διατυπωθεί στην Τιφλίδα. Οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε υπήρξαν ιδιαίτερα χρήσιμα για μας, ως συγγραφείς του συγκεκριμένου βιβλίου.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε ήταν η Ανάλυση Περιεχομένου των κειμένων:

- Γενικό μέρος του Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
- Δ.Ε.Π.Π.Σ και Α.Π.Σ. Μελέτης Περιβάλλοντος, Β' τάξης.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΟΥΣ ΕΝΝΟΙΑΣ «ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Βάσω Βυρώζη

Υπεύθυνη Γραφείου Β/θμιας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πέλλας, perekr@dide.pel.sch.gr

Σοφία Χατζηλεοντιάδου

Δρ. Πολιτικός Μηχανικός, Μέλος Σ.Ε.Π. Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, shadjii@ee.duth.gr

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να συμβάλλει στη διαθεματική προσέγγιση της θεμελιώδους έννοιας «αειφορική ανάπτυξη», με ανάδειξη εννοιών που σχετίζονται με αυτή, στα σχολικά εγχειρίδια των Φυσικών Επιστημών του Γυμνασίου. Πιο συγκεκριμένα, επιχειρείται η ανίχνευση της διάχυσης εννοιών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την παραπάνω έννοια, σύμφωνα με ένα διδακτικό σενάριο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την αειφορική ανάπτυξη. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση περιεχομένου με βάση μια προτεινόμενη λίστα ελέγχου, αποδεικνύουν ότι υπάρχει διάχυση των εννοιών στα εγχειρίδια της ίδιας τάξης, αλλά και κατά μήκος των τάξεων, γεγονός που ενισχύει τη δυνατότητα διαθεματικής προσέγγισης της εξεταζόμενης έννοιας. Ωστόσο, προτείνεται να υπάρξει κατάλληλος εμπλουτισμός των σχολικών εγχειριδίων με στόχο να καλυφθεί το έλλειμμα που σημειώνεται στην οριζόντια διασύνδεση της υπάρχουσας πληροφορίας.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ Π.Ε. Η ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Απόστολος Κατσίκης,

Αν. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, akatsiki@cc.uoi.gr

Ζαχαρίου Αραβέλλα,

συντονίστρια Π.Ε., Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, aravella@cvtanet.com.cy

Στην εργασία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα εμπειρικής έρευνας, που πραγματοποιήθηκε τη σχολική χρονιά 2003-2004 από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, σε σχολεία της Προ-δημοτικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης, μέσω της οποίας επιχειρήθηκε η καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών σε σχέση με τη συμβολή και τη σημασία των εναλλακτικών τρόπων μάθησης στην ανάδειξη των χαρακτηριστικών της Π.Ε. Βασικά ερωτήματα της έρευνας αποτέλεσαν: α) η μελέτη του τρόπου αξιοποίησης των προγραμμάτων αυτών με επίκεντρο τη διαθεματικότητα, β) ο βαθμός αξιοποίησης συγκεκριμένων θεματικών περιοχών στα πλαίσια της εφαρμογής του συγκεκριμένου προγράμματος, γ) ο βαθμός επίτευξης των μαθησιακών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μέσω της εφαρμογής εναλλακτικών μορφών.

Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΧΗΜΕΙΑ ΩΣ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μαρία-Βενετία Αποστολοπούλου¹ και Κων/νος Αρμελιώτης²

1. τ. Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Δ/ση Β'θμιας Εκπαίδευσης Ν. Σάμου, Κανάρη και Ντάελ, 83100 Βαθύ Σάμου, Τηλ. 22730-80432, Fax: 22730-80431

2. Λέκτορας, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τηλ. 210-9549363, Fax: 210-9577050, Email: kabeli@hua.gr

Η παρούσα προσπάθεια αποσκοπεί, καταρχήν, στην παρουσίαση των αρχών της Πράσινης Χημείας, ενός αναδυόμενου επιστημονικού κλάδου. Τελικός σκοπός της έρευνας είναι η ανάπτυξη ενός προβληματισμού σχετικά με τον εμπλουτισμό της θεματολογίας της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Για να εκτιμηθεί η δυνατότητα εισαγωγής των αρχών της Πράσινης Χημείας στη θεματολογία της Π.Ε. έγινε ερευνητική διερεύνηση των γνώσεων και των στάσεων των μαθητών γυμνασίων των Νομών Αττικής και Σάμου σε σχέση με την Πράσινη Χημεία.

Το κυριότερο συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι η Πράσινη Χημεία είναι ακόμη άγνωστη στους μαθητές, αλλά προσφέρει ένα λαμπρό νέο πεδίο ανάπτυξης προγραμμάτων Π.Ε. σχετιζόμενο άμεσα με την καθημερινή ζωή και τις εμπειρίες των μαθητών.

ΕΡΕΥΝΑ: Σ.Μ.Ε.Α. & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε. ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Απόστολος Καρναβάς

Σχολικός Σύμβουλος, Ειδικός Παιδαγωγός

Στην προσπάθεια να διαπιστωθεί σε πόσα ειδικά σχολεία Α/θμιας Εκπ/σης, τα οποία λειτουργούν στη Θεσσαλία, υλοποιούνται προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και να καταγραφούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στα προγράμματα αυτά, καθώς και οι λόγοι αυτών που δε συμμετέχουν, συμπληρώθηκε ερωτηματολόγιο απ' όλες τις Σ.Μ.Ε.Α., οι απαντήσεις του οποίου φωτίζουν το όλο σκεπτικό της προσπάθειάς μας.

Όπως φαίνεται από την έρευνα: 1. Το 50 % των Σ.Μ.Ε.Α. συμμετέχουν σε προγράμματα Π.Ε. 2. Οι εκπ/κοί συμφωνούν ότι οι μαθητές συμμετέχουν ευχάριστα στα Π.Π. και ότι μέσα από τέτοιες δραστηριότητες αναπτύσσονται οι ικανότητες και οι δεξιότητές τους. 3. Υπάρχει ελλιπής ενημέρωση και υποστήριξη. 4. Οι γονείς έχουν θετική άποψη για τη συμμετοχή των παιδιών τους σε τέτοια «ανοιχτά» προγράμματα. 5. Για την καλύτερη εφαρμογή Π.Π. χρειάζεται: οικονομική υποστήριξη, υλικοτεχνική υποδομή, χρηματοδότηση για υλικά, λύση στο πρόβλημα της μετακίνησης, περισσότερη υποστήριξη φορέων, λιγότερη γραφειοκρατία.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Χαρίκλεια Μινώτου

Υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος ΠΜΣ Αειφορικής Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Στέφανος Παρασκευόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Η προστασία της φύσης αποτελεί κοινωνική υποχρέωση όλων, καθώς η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος συντελείτε καθημερινά με ρυθμούς που εξαντλούν τους φυσικούς πόρους. Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια εναρμονίζοντας την εθνική νομοθεσία με την κοινοτική, δημιούργησε Προστατευόμενες Περιοχές μέσω του δικτύου Natura 2000 και του θεσμού των Εθνικών Πάρκων. Σημαντικός παράγοντας για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, σε σχέση με την προστασία της φύσης, αποτελεί η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα να ενεργοποιηθούν όλοι οι πολίτες οποιασδήποτε ηλικίας. Η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού που θα απευθύνεται σε όλες τις κοινωνικές ομάδες, μέσα σε αυτές περιλαμβάνονται και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αποτελεί το αντικείμενο μελέτης της συγκεκριμένης εργασίας. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες συμμετέχουν και εντάσσονται ενεργά στη διαδικασία μάθησης και διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της απόκτησης εμπειριών και της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες ανίχνευσης των οικοσυστημάτων.

3η ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Παύλος Κοσμίδης και Γιώργος Μπαγάκης,

Μονάδα Μεθοδολογίας και Προγραμμάτων Εκπαίδευσης,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Πατρών

Η εργασία αυτή βασίζεται σε συνεντεύξεις μαθητών και μαθητριών που μετέχουν σε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αποτελούν μέρος ευρύτερης έρευνας που έγινε στο Γυμνάσιο Γλυκών Νερών στην Ανατολική Αττική. Η προσέγγιση της ευρύτερης έρευνας ήταν η έρευνα δράσης και πραγματοποιήθηκε παράλληλα με την υλοποίηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης τη διετία 2001-2003, από ομάδα αποτελούμενη από τέσσερις εκπαιδευτικούς: έναν πανεπιστημιακό (*Διευκοδυντή*), έναν μεταπτυχιακό φοιτητή και έμπειρο εκπαιδευτικό (*Κριτικός Φίλος*) και δύο καθηγήτριες που εκπαιδευούσαν τα περιβαλλοντικά προγράμματα στο εν λόγω σχολείο (*Ερευνήτριες*). Με τις συνεντεύξεις επιχειρήθηκε να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των μαθητών και μαθητριών της περιβαλλοντικής ομάδας σε σχέση με:

- τους λόγους που αποφάσισαν να ενταχθούν στην περιβαλλοντική ομάδα
- τους λόγους για τους οποίους παρέμειναν σε αυτήν
- όσα απεκόμισαν από τη συμμετοχή τους κλπ.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ (LOCUS OF CONTROL) ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Μαλανδράκης Γεώργιος

Δάσκαλος (Ph.D.), Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης, gmalandr@edc.uoc.gr.

Καρασαββίδης Ηλίας

Λέκτορας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ikaras@edc.uoc.gr.

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια πιλοτική προσπάθεια ανάπτυξης κλίμακας για παιδιά δημοτικού σχετικά με το σημείο ελέγχου για την ανακύκλωση. Αποτελείται από έντεκα έγχρωμες εικόνες και τις αντίστοιχες ερωτήσεις, μία για κάθε θεματική περιοχή σχετικά με την ανακύκλωση. Το εύρος της κλίμακας κυμαίνεται από 11 έως 55 μονάδες και κέντρο ισορροπίας το 33: οι μικρότερες τιμές υποδηλώνουν ένα εξωτερικό προσανατολισμό του σημείου ελέγχου, ενώ οι υψηλότερες τιμές ένα εσωτερικό. Από την δοκιμαστική εφαρμογή της κλίμακας σε 40 παιδιά τάξεων Γ', Ε' και ΣΤ', διαπιστώθηκε ότι τόσο η εννοιολογική της εγκυρότητα όσο και ο δείκτης αξιοπιστίας της εσωτερικής συνέφειας (.77) ήταν σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο.

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΝ ΤΙΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΑ ΤΡΟΦΙΚΑ ΠΛΕΓΜΑΤΑ

Μπαγιάτη Ειρήνη

Δασκάλια -Βιολόγος, Master στην Π.Ε./ Μίνωος 37- Ηράκλειο,

Φλογαίτη Ευγενία

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τ.Ε.Α.Π.Η. Αθήνας

Στην παρούσα έρευνα διερευνάται η ικανότητα 108 μαθητών της Στ' δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου να προβλέψουν τις επιπτώσεις που θα έχει η εισαγωγή ενός ξένου είδους, αλλά και η χρήση παρασιτοκτόνων (φαινόμενο βιοσυσσώρευσης) σ' ένα τροφικό πλέγμα, καθώς και να αξιολογήσουν την εξολόθρευση ενός είδους που θεωρείται "επικίνδυνο" για τον άνθρωπο. Επίσης, καταγράφονται οι εναλλακτικές αντιλήψεις των μαθητών γύρω από τα φαινόμενα αυτά. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο συντάχθηκε από τις ερευνήτριες με σκοπό τα παιδιά να κάνουν προβλέψεις και να δώσουν εξηγήσεις για τον τρόπο που συμβαίνουν τα πράγματα, χρησιμοποιώντας δικούς τους όρους και γλώσσα. Έτσι το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε βασισμένο σε μια φαινομενολογική περισσότερο προσέγγιση (Driver & Erikson, 1983) διερεύνησης του τρόπου σκέψης των παιδιών, χρησιμοποιώντας ανοικτές ερωτήσεις, ώστε να εκμαιευτούν οι αυθόρμητες σκέψεις των παιδιών και ερωτήσεις πάνω σε καταστάσεις, ώστε τα παιδιά όχι απλά να ανακαλέσουν προφορικές πληροφορίες αλλά και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους γύρω από τα φαινόμενα.

ΑΠΟΦΕΙΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αν. Κατοίκης

Π.Τ.Δ.Ε. Παν/μιο Ιωαννίνων

Γ. Βογιατζής

15^ο Δημ. Σχολ. Περιστερίου

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ. Περιβαλλοντική Αγωγή, Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, Διαμόρφωση στάσεων - συμπεριφορών.

Στην προσπάθεια διερεύνησης της συμβολής των ΜΜΕ στη διαμόρφωση Π.Α. μαθητών γυμνασίου, ήτοι στην απόκτηση ή εμπλουτισμό γνώσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα την διαμόρφωση στάσεων και την αντίστοιχη φιλο-περιβαλλοντική συμπεριφορά, εκπονήθηκε σχετικό ερευνητικό πρόγραμμα το οποίο εφαρμόστηκε σε γυμνάσια της επικράτειας, με κριτήρια γεωγραφικής διασποράς.

Το δείγμα της έρευνας ήταν 1350 μαθητές και το ερωτηματολόγιο ήταν διαρθρωμένο σε τρία μέρη.

Το πρώτο μέρος διερεύνησε τη σχέση τους με τα ΜΜΕ καθώς και το βαθμό αλλά και το είδος επίδρασης αυτών στη διαμόρφωση ΠΕ εκ μέρους των μαθητών.

Στο δεύτερο μέρος του Ε/Ρ επιχειρήθηκε η αποτύπωση του γνωστικού επιπέδου των μαθητών σε θέματα περιβάλλοντος, καθώς και η καταγραφή της άποψης των μαθητών για την απόδοση των μαθητών της οικολογικής κρίσης σε συγκεκριμένα αίτια.

Τέλος, στο τρίτο μέρος, διερευνήθηκε η πρόθεση των μαθητών να συμβάλουν ενεργά σε συλλογικό ή ατομικό επίπεδο προκειμένου να αναστραφεί η καταστροφική από περιβαλλοντική άποψη πορεία του πλανήτη.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κάραλης Βάσιος

εκπαιδευτικός

Το περιβαλλοντικό πρόβλημα βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του υδρογείου. Αγγίζει συνειδήσεις και προτρέπει σε δράσεις για την επίλυσή του. Είναι επόμενο να συγκινεί όλες τις πληθυσμιακές ομάδες. Η πιο ευαίσθητη κατηγορία ανθρώπων είναι τα παιδιά. Με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου διεκπεραιώσαμε έρευνα σε δύο μέρη. Με τη συμμετοχή στο πρώτο μέρος 256 παιδιών και στη δεύτερη 151, μπορούμε να δούμε τη γνώση και τη γνώμη των παιδιών για το περιβάλλον. Οι ερωτήσεις «Πόσο σοβαρά νομίζεται ότι είναι τα προβλήματα και οι καταστροφές που προκαλούμε στο περιβάλλον σήμερα» ή «Από πού έχετε μάθει περισσότερα για το περιβάλλον και τα προβλήματά του» ή «Αν δεν προσπατέψουμε το περιβάλλον, τι νομίζεται ότι θα γίνει στο μέλλον» είναι ένα μικρό δείγμα πολλοπλών ερωτήσεων του ερωτηματολογίου.

Η πρώτη έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 8 σχολεία της Β. Αν. Αττικής και η δεύτερη σε 8 σχολεία της ευρύτερης περιοχής της Καθαμπάκας του νομού Τρικάλων. Στην έρευνα πήραν μέρος παιδιά 11-12 χρονών. Η αντίληψη των παιδιών όσο αφορά την επικινδυνότητα της κατάστασης είναι αντικειμενική. Αντιλαμβάνεται σε μεγάλο βαθμό την αλληλεξάρτηση των έμβιων όντων στην πορεία της ζωής πάνω στη γη.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ Ε' ΚΑΙ ΣΤ' ΤΑΞΗΣ

Μαθανδράκης Γεώργιος

Δάσκαλος (Ph.D.), Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Σχολή Επιστημών Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κρήτης, gmalandr@edc.uoc.gr.

Καρασαββίδης Ηλίας

Λέκτορας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, *ikaras@edc.uoc.gr*.

Η παρούσα έρευνα περιγράφει την επίδραση ενός διαθεματικού περιβαλλοντικού προγράμματος στις στάσεις 137 μαθητών /τριών Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων. Το πρόγραμμα εστιάζονταν στα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στη γειτονιά τους και περιελάμβανε δύο στοιχεία: (α) τη συγγραφή γράμματος προς το Δήμαρχο της πόλης τους και δημόσια συζήτηση ενώπιόν του και (β) την ασύγχρονη ηλεκτρονική επικοινωνία για τη συζήτηση των προβλημάτων αυτών. Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι το πρόγραμμα είτε δεν επέδρασε καθόλου είτε επέδρασε αρνητικά στις στάσεις των μαθητών, με τις στατιστικώς σημαντικές διαφορές να εντοπίζονται κυρίως στην υποκλίμακα του συναισθήματος.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΕΩΝ, ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΗΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΕΝΟΣ ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΕ ΓΙΑ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ

Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς

Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ, Ιωνίας 35, Νέα Σμύρνη 17124, τηλ: 210 93 48 936, *psallida@techlink.gr*.

Μυρτώ Πυροβέτσου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τομέα Οικολογίας, Τμήμα Βιολογίας, ΑΠΘ

Η έρευνα έγινε στο πλαίσιο διδακτορικής διατριβής και στόχος της ήταν να καταγράψει γνώσεις, στάσεις και αυτοδηλούμενες συμπεριφορές μαθητών Γ' Γυμνασίου και να διερευνήσει πώς αυτές μεταβάλλονται μετά από επίδραση ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος ΠΕ για υγρά τοπούς «*Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στη Λίμνη Κερκίνη*».

Η έρευνα έγινε με ερωτηματολόγιο σε 365 μαθητές Γ' Γυμνασίου που συμπληρώθηκε ΠΡΙΝ και ΜΕΤΑ την εφαρμογή του προγράμματος. Διήρκεσε τρία χρόνια (1991-4) σε αγροτικές και αστικές περιοχές. Χρησιμοποιήθηκε το πρότυπο του ΠΡΙΝ και ΜΕΤΑ με πειραματική ομάδα (ΠΟ) και ομάδα ελέγχου (ΟΕ). Τον 3^ο χρόνο έγινε διαφοροποιημένη εφαρμογή του προγράμματος.

Από την έρευνα προκύπτει ότι οι μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα: (1) αύξησαν τις γνώσεις τους για τους υγρά τοπούς, (2) αν και διαμορφώνουν φιλικότερες στάσεις αυτές οι μεταβολές δεν ήταν στατιστικά σημαντικές και (3) δηλώνουν ότι έχουν φιλικότερη συμπεριφορά προς το περιβάλλον μετά την επίδραση του προγράμματος.

Από τη διαφοροποιημένη εφαρμογή του προγράμματος τον 3^ο χρόνο φαίνεται ότι χρειάζεται τη διερεύνηση σε ζητήματα διδακτικής πρακτικής της ΠΕ.

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤ΄ ΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΟΥΣ - ΜΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Δαϊκόπουλος Γιάννης

Υπ. διδάκτορας στο Π.Τ.Δ.Ε. του Δ.Μ, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης, εκπαιδευτικός στο Κ.Π.Ε. Μεθίτης Φλώρινας.

Μαυρικάκη Ευαγγελία

Επίκουρη καθηγήτρια στο Π.Τ.Δ. του Π.Δ.Μ.

Δεδομένου ότι η κατανόηση του μοντέλου σκέψης των παιδιών απασχολεί τις σύγχρονες τάσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, επιχειρείται μια καταγραφή των απόψεων των μαθητών για την ευημερία του τόπου τους στο μέλλον και πώς αυτές ιεραρχούνται. Μαθητές της ΣΤ΄ τάξης Δημοτικών Σχολείων του νομού Φλώρινας κατέγραψαν σε κείμενα τις απόψεις τους και στα κείμενα αυτά πραγματοποιήσαμε ανάλυση περιεχομένου. Από τα αποτελέσματα αναδύεται ένα αισιόδοξο και ένα απαισιόδοξο μοντέλο σκέψης για την κατάσταση του περιβάλλοντος ως προσεχές μέλλον. Η εκτίμησή του κρίνεται απαραίτητη για τη θέσπιση των προτεραιοτήτων και των επιλογών του σήμερα και την ανάπτυξη προγραμματικών Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που θα λαμβάνουν υπόψη τον τρόπο σκέψης των μαθητών.

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΣΝΕΙΔΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς

Φυσιογνώστης, μέλος του ΣΠΕ τηλεληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Διευθυντής 1^{ου} Γυμνασίου Βούλας, Ιωνίας 35, Νέα Σύμρνη 17124, 210 93 48 936, psallida@techlink.gr.

Δημήτρης Καλαϊτζίδης

Γεωλόγος, Δρ Περιβ. Εκπ/σης, Διευθυντής Ραλλείου Γυμνασίου Θηλέων Πειραιά, Πρόεδρος του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΣΓ της Ελληνικής Εταιρείας, kalariv1@sch.gr

Κώστας Καρράς

Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η έρευνα επιζητεί να αποτιμήσει τις στάσεις του σύγχρονου Έλληνα σε σχέση με το περιβάλλον, την ευαισθητοποίησή του, τις στάσεις και απόψεις του σχετικά με τις ΜΚΠΟ και τις γνώσεις του σχετικά ε τα προβλήματα του περιβάλλοντος. Η έρευνα παραγγέλθηκε στη Focus από την Ελληνική Εταιρεία και χορηγός ήταν η Coca Cola Ελλάς.

Η ποιοτική έρευνα ολοκληρώθηκε μέσα από 12 ομαδικές συζητήσεις με διαφορετικές δημογραφικές ομάδες. Η ποσοτική έρευνα υλοποιήθηκε με τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 2015 ατόμων 13-70 χρόνων Οκτώβριο-Νοέμβριο 201. Και από τις δύο έρευνες διαπιστώνεται περιορισμένη και ελλιπής γνώση των περιβαλλοντικών προβλημάτων και παράλληλα ελλιπής και μη συστηματική ενημέρωση του κοινού, κάτι που αποδίδεται τόσο στα ΜΜΕ όσο και σε άλλους φορείς που ασχολούνται με το περιβάλλον.

Η ΝΕΑ ΚΙΒΩΤΟΣ - ΜΙΑ ΙΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ

Δέσποινα Σουβατζή,

Φυσιολογίστρια - Εκπαιδευτικός

Πηνελόπη Παπαδοπούλου,

Βιολόγος, Δρ Επιστημών της Αγωγής, Υπεύθυνη Π.Ε. Διεύθυνσης Δ.Ε. Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Οι αντιλήψεις μας για τα ζώα και τη φύση της σχέσης μας μαζί τους, αντανακλούν περισσότερο ό,τι έχουμε αποτυπώσει ως πολιτισμική και κοινωνική γνώση και λιγότερο ως βιολογική κατανόηση.

Με το παιχνίδι «η Νέα Κιβωτός», διερευνούμε τους παράγοντες που επηρεάζουν τη σχέση μας με τα ζώα.

Η μελέτη αφορά μαθητές/τριες Γυμνασίου, φοιτητές/τριες του Π.Τ.Δ.Ε του Α.Π.Θ και επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς. Εκτιμώντας τα αποτελέσματα, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι προτεραιότητες στην προστασία διαφόρων ζώων συγκλίνουν: α) στο βαθμό χρησιμότητάς τους για τον άνθρωπο και β) στον βαθμό εκτίμησης του ζώου, εξαιτίας της ομοιότητάς του με το άνθρωπο.

4η ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΟΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ζυγούρη Έλενα

Σχολική Σύμβουλος Π.Ε., υποψήφια διδάκτωρ στο Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ.

Μαυρικάκη Ευαγγελία

Επίκουρη καθηγήτρια του Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ.

Με την εφαρμογή του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.-Π.Σ.), γίνεται προσπάθεια για εισαγωγή προσεγγίσεων που αποβλέπουν στην οριζόντια διασύνδεση των Προγραμμάτων Σπουδών των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων. Προς αυτήν την κατεύθυνση αξιοποιείται η Ευέλικτη Ζώνη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων, η οποία στοχεύει στη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης μέσα από ενδεικτικές θεματικές. Καθώς η Ευέλικτη Ζώνη θα μπορούσε να είναι η «ευκαιρία» για την πλήρη ενσωμάτωση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο ελληνικό σχολείο, οι απόψεις των εκπαιδευτικών που απασχολούνται σε σχολεία που εφαρμόζουν την Ευέλικτη Ζώνη σχετικά με την Π.Ε. αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και καταγράφονται μέσα από την παρούσα έρευνα.

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ & ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΟΥΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ «ΤΡΥΠΑΣ ΤΟΥ ΟΖΟΝΤΟΣ»

Ευγενία Παπαγεωργίου, Μαρία Δασκογιά, Ευγενία Φλογαΐτη

Τις τελευταίες δεκαετίες πολλές έρευνες στην περιβαλλοντική εκπαίδευση επικεντρώνω-

νται στη διερεύνηση του τρόπου σκέψης των εκπαιδευτικών για έννοιες, διαστάσεις και ζητήματα της κοινωνικο-περιβαλλοντικής πραγματικότητας και της εκπαιδευτικής πράξης. Η παρούσα έρευνα κινείται στην παράδοση αυτή. Με τη χρήση ερωτηματολογίου εξετάστηκαν οι αντιλήψεις 159 εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης για το περιβαλλοντικό πρόβλημα της «τρύπας του όζοντος». Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν ανάμεσα σε άλλα για το βαθμό προσωπικής τους ενημέρωσης, την ευθύνη που φέρουν οι πολίτες στη δημιουργία και αντιμετώπιση του προβλήματος και τον τρόπο προσωπικής τους εμπλοκής σε αυτό. Η έρευνα ανέδειξε και συζητά: (α) Το χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης των εκπαιδευτικών για το πρόβλημα, το οποίο παραδέχονται αλλά και επικαλούνται ως βασική διάσταση της ευθύνης τους απέναντι σε αυτό. (β) Μια συγκεχυμένη αντίληψη αρκετών εκπαιδευτικών ως προς την ακριβή ταυτότητα του προβλήματος (γ) Την ύπαρξη μιας εξωτερικής έδρας ελέγχου (locus of control) στους εκπαιδευτικούς στο θέμα της απόδοσης ευθυνών για το πρόβλημα.

ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: ΤΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ

Αναστασία Δημητρίου,

Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία,
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Η οργανωμένη πολιτεία οφείλει να σχεδιάζει και να εφαρμόζει περιβαλλοντική πολιτική λαμβάνοντας μέτρα προς την κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος. Οι απόψεις των πολιτών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο για τη διαμόρφωση περιβαλλοντικών πρακτικών, που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ανάπτυξη σχετικών προγραμμάτων. Ιδιαίτερης σημασίας αναγνωρίζεται η άποψη των εκπαιδευτικών καθώς έχουν την ευθύνη της εκπαίδευσης των μαθητών-αυριανών πολιτών. Προς την κατεύθυνση αυτή σχεδιάστηκε έρευνα ανάμεσα 200 φοιτητές μελλοντικούς νηπιαγωγούς, από τους οποίους ζητήθηκε να προτείνουν τα τρία σημαντικότερα μέτρα που θα εφαρμόζαν, αν οι ίδιοι ήταν σε θέση εξουσίας, για την προστασία του περιβάλλοντος. Στην εργασία αυτή, συζητούνται τα ευρήματα της έρευνας ενώ αναπτύσσονται προτάσεις για την αξιοποίησή τους στην ανάπτυξη ικανοτήτων -στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης- για τη διερεύνηση περιβαλλοντικών προβλημάτων, την αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων και τη συμμετοχή-δράση για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της ποιότητας της ζωής και της ποιότητας του περιβάλλοντος.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ. ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΕ & ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥΣ

Ευαγγελία Αγγελίδου, Ελένη Κρητικού

Η παρούσα μελέτη έχει ως αντικείμενο τη διερεύνηση της υφιστάμενης κατάστασης στην πρακτική της ΠΕ στα σχολεία Δ/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Αττικής. Στην έρευνα συμμε-

τείχαν εκπαιδευτικοί Δ/θμιας Εκπ/σης της Ανατολικής Αττικής οι οποίοι υλοποίησαν την ΠΕ μέσα στο χρονικό διάστημα των πέντε (5) τελευταίων χρόνων (Οκτώβριος 2000 - Εως Ιούνιος 2005) και διέκοψαν την υλοποίηση προγραμμάτων ΠΕ, κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά (2004-5) ή μία από τις τέσσερις (4) προηγούμενες σχολικές χρονιές.

Η παρούσα μελέτη είναι διαγνωστική και κρίθηκε σκόπιμη προκειμένου:

α) να διερευνηθεί το προφίλ (ηλικία, χρόνια προϋπηρεσίας, βασικές σπουδές, Μετεκπαίδευση, επιμόρφωση στην ΠΕ) των εκπαιδευτικών Δ/θμιας Εκπ/σης της Ανατ. Αττικής που υλοποίησαν την ΠΕ αλλά διέκοψαν (προσωρινά ή μόνιμα).

β) να διερευνηθούν οι λόγοι (κίνητρα) για τους οποίους οι εκπαιδευτικοί αυτοί συμμετέχουν στην ΠΕ ενώ δεν είναι υποχρεωμένοι να το κάνουν και οι λόγοι για τους οποίους οι εκπαιδευτικοί διακόπτουν (προσωρινά ή μόνιμα) την ΠΕ

γ) να καταγραφεί η κινητικότητα που παρατηρείται στα καινοτόμα σχολικά προγράμματα (π.χ. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά): οι εκπαιδευτικοί που διακόπτουν την υλοποίηση προγραμμάτων ΠΕ, μεταπηδούν προς άλλα καινοτόμα σχολικά προγράμματα (Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά);

δ) να εντοπιστούν οι εκπαιδευτικοί που ασχολούνται πιο συστηματικά με την ΠΕ (υλοποιούν την ΠΕ περισσότερο από 2 έτη) και να επιδιωχθεί μια πιο ουσιαστική και συστηματική επικοινωνία, συνεργασία και υποστήριξή τους.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Περδικάρη Σοφία

Νηπιαγωγός -Υποψ. Διδάκτωρ του Π.Τ.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Σκαναβή Κωνσταντίνα

Αναπλ. Καθηγήτρια στο Τμήμα Περιβάλλοντος & Διευθύντρια του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Κοντογιάννη Άλκηστις

Επίκουρος Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στην Ανακοίνωση παρουσιάζεται μέρος πρωτογενούς έρευνας, στόχος της οποίας είναι να προσεγγίσει τις υπάρχουσες περιβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές Εκπαιδευτικών Προσχολικής Εκπαίδευσης. Επιπρόσθετος στόχος της έρευνας είναι να εκτιμήσει τις απόψεις των Εκπαιδευτικών Προσχολικής Εκπαίδευσης όσον αφορά τη χρήση της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση (Δ.Τ.Ε.) ως μεθοδολογικό εργαλείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.).

Η έρευνα διενεργήθηκε με ερωτηματολόγιο στο οποίο εμπεριέχονται ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου καθώς και πολλαπλών επιλογών σε δείγμα 120 νηπιαγωγών που εργάζονται σε Δημόσια Νηπιαγωγεία αστικής περιοχής.

Διαπιστώθηκε θετική στάση και φιλική συμπεριφορά των νηπιαγωγών προς το περιβάλλον και εκτιμήθηκαν οι ασκήσεις και οι τεχνικές της Δ.Τ.Ε. ως κατάλληλα μεθοδολογικά εργαλεία Π.Ε. των παιδιών στο νηπιαγωγείο.

ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ: ΕΝΑ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ ΤΗΣ Π.Ε.

Καρυδά Ελένη, Μοίρας Παναγιώτης

Το άρθρο αυτό επιχειρεί να καταδείξει τις δυνατότητες που απορρέουν από την εφαρμογή της έρευνας δράσης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η έρευνα δράσης παραπέμπει στην κριτική κοινωνική προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως αυτή ορίζεται από το κυρίαρχο κατά Κηλη «Παράδειγμα», το οποίο διαδέχεται την ερμηνευτική προσέγγιση. Με βάση ένα συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας αναδεικνύουμε την έμπνευση, το στοχασμό και τη φαντασία στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και προβαίνουμε σε διαδικασίες αυτοστοχασμού και αυτοδιερεύνησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατερίνα Μπαζιγού

Φιλόλογος (ΜΑ, Ph.D.)

Το άρθρο προσπαθεί να ανιχνεύσει τους λόγους που οδήγησαν τέσσερις καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να εμπλακούν σε προγράμματα ΠΕ καθώς και το βαθμό αντιστοιχίας που υπάρχει μεταξύ του θεωρητικού λόγου των καθηγητών και της πρακτικής τους. Οι λόγοι της εθελοντικής συμμετοχής των καθηγητών στην ΠΕ ανιχνεύονται αρχικά μέσα από συνεντεύξεις, όπου ταυτόχρονα σκιαγραφούν τις παιδαγωγικές αρχές της ΠΕ και την αντιπαράθεση του στο κυρίαρχο παιδαγωγικό μοντέλο. Ένα δεύτερο επίπεδο έρευνας είναι η παρατήρηση του προγράμματος που εστιάζουν οι συγκεκριμένοι καθηγητές. Η αντιπαράθεση των δύο α μάθησης (βιωματική προσέγγιση). Στην έρευνα συμμετείχαν 40 εκπαιδευτικοί, από 28 σχολεία της ελεύθερης Κύπρου. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ημι-δομημένη συνέντευξη και η συμπλήρωση σχετικών ερωτηματολογίων.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Δρ. Παρασκευή Βασάδα

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση τη σύγχρονη εποχή αναπτύσσεται σε επίπεδο σχολικής εκπαίδευσης σε πολλές χώρες και λειτουργεί τόσο αυτοδύναμα ως προς την συμβατική εκπαίδευση όσο και συμπληρωματικά. Το θεσμικό πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ) στην Ελλάδα παρέχει στα Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τη δυνατότητα σχηματισμού σχολικών δικτύων για την εκπόνηση προγραμμάτων ΠΕ κοινής θεματολογίας. Η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση της επικοινωνίας των απομακρυσμένων εκπαιδευτικών και μαθητών με τη χρήση των ΤΠΕ και γενικότερα στην επιτυχία των εργασιών που υλοποιούνται στο πλαίσιο των

δικτύων. Μεταξύ των βασικών προϋποθέσεων είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις βασικές αρχές και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στις ΤΠΕ καθώς και στην ΠΕ.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, σχολικά δίκτυα, Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας

Η Π.Ε. ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ (ΜΚΟ)

Αναστασάτος Νίκος,

Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ναληπαντίδου Μυρτώ

Περιβαλλοντολόγος

Χίου Αναστασία

Περιβαλλοντολόγος

Ιατρίδη Τσαμπίκα

Οικονομολόγος

Το άρθρο εξετάζει δύο επιλεγμένες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και τις δραστηριότητες τους στο επιστημονικό πεδίο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.), με γνώμονα τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις σχετικές κατευθύνσεις οι οποίες αφορούν τις χώρες μέλη και οι οποίες είναι απόρροια των διεθνών διασκέψεων για την Π.Ε. Στην εν λόγω έρευνα (μελέτη περίπτωσης) εξετάζονται: η Εταιρεία Μελέτης και Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας - ΜΟμ και η Οικολογική Κίνηση Δρόμας. Τα κριτήρια της επιλογής των δύο οργανώσεων είναι τα χαρακτηριστικά των κύριων τομέων ενασχόλησής τους και οι προτεραιότητες τις οποίες προκρίνουν ως προς τη διάδοση των περιβαλλοντικών γνώσεων, τη διαμόρφωση στάσεων και την καλλιέργεια αξιών και δεξιοτήτων για την προστασία του περιβάλλοντος. Διερευνώντας τις δραστηριότητες των επιλεγμένων ΜΚΟ γίνεται ανάλυση των Προγραμμάτων Π.Ε. τα οποία εφαρμόζουν, αξιολογείται το υλικό το οποίο επιμελούνται, δημιουργούν και διανέμουν, κυρίως με βάση το «μοντέλο ικανοτήτων» της Bora Simmons.

Σχολικά Προγράμματα: 1η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΤΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΩΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΕΣΟ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

Παπαναγιώτου Βασιλική, Κοσμάνος Νικόλαος

1^ο Δημ. Σχολείο Πλατύκαμπου Λάρισας

Η ανακοίνωση επικεντρώνεται στο ποδήλατο, το οποίο μπορεί ν' αποτελέσει αντικείμενο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Το ποδήλατο αποτελεί ένα εκπαιδευτικό αντικείμενο που μπορεί να ενοποιήσει τις γνώσεις διαφόρων μαθημάτων, οδηγώντας τους μαθητές σε πολύπλευρες διερευνήσεις και διδακτικές δραστηριότητες.

Το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης υλοποίησαν οι μαθητές των τάξεων, Γ' και ΣΤ', είχε εξάμηνη διάρκεια και υλοποιήθηκε με τη μέθοδο της καθοδηγούμενης εργασίας των μαθητών

Οι στόχοι του συγκεκριμένου σχεδίου εργασίας είναι η απόκτηση γνώσεων και η καλλιέργεια θετικών στάσεων απέναντι στο ποδήλατο ως μέσου μετακίνησης, η εκμάθηση χρήσιμων δεξιοτήτων για μια σωστή κυκλοφοριακή αγωγή, η κατανόηση και η αλληλοσχετίση όλων των παραγόντων του περιβάλλοντος που έχουν σχέση με το ποδήλατο, όπως τα μέσα συγκοινωνίας, κυκλοφοριακά προβλήματα, μόλυνση της ατμόσφαιρας, κ.λπ.

Η αξιολόγηση του σχεδίου βασίστηκε στις παρατηρήσεις των εκπαιδευτικών και στις γραπτές μαρτυρίες των μαθητών που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΝΟΣ ΣΠΠΕ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Σταγιάννη Αικατερίνη

Δασκάλα-Βιολόγος

Το ΣΠΠΕ είχε θέμα: «Ο Πνειός το ποτάμι μας, πηγή ζωής και πολιτισμού για τον τόπο μας». Στόχοι: Γνωστικοί: Υπήρξε διαθεματική - διεπιστημονική προσέγγιση του αντικείμενου. Αποτέλεσμα η ανάπτυξη δεξιοτήτων διερεύνησης, λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων. Συναισθηματικοί - ψυχοκινητικοί: Προσεγγίζοντας βιωματικά το θέμα προσπαθήσαμε να συμβάλουμε στη δημιουργία θετικών στάσεων και συμπεριφορών σε σχέση με το περιβάλλον. Ζητούμενο η απόκτηση αξιών που θα οδηγήσει σε σωματική, ψυχική και κοινωνική ευεξία. Μεθοδολογία: Καταρχάς πληροφορήσαμε και προσπαθήσαμε να ευαισθητοποιήσουμε την εκπαιδευτική κοινότητα σε ζητήματα περιβαλλοντικά. Κατόπιν, φροντίσαμε για τη δικτύωση του σχολείου μας με άλλα και για τη διάχυση των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους φορείς.

Διαπίστωση: Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση δημιουργεί ένα σχολείο ανοικτό στην κοινωνία και βοηθά τους σημερινούς μαθητές μας να γίνουν αυριανοί **ενεργοί πολίτες**.

ΘΕΜΑ: ΤΟ ΝΕΡΟ. ΤΙΤΛΟΣ: Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ- ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ*

Σταύρος Σμπόνιας

Δάσκαλος 13^{ου} Δημοτικού Σχολείου Γλυφάδας, τάξη Γ1 (16 μαθητές/τριες)

Στην εισήγηση θα αναφερθούν οι στόχοι του προγράμματος. Θα γίνει προσπάθεια να κατανοηθεί ότι το νερό είναι ένας εξαιρετικά σημαντικός φυσικός πόρος και να συνειδητοποιηθεί από τους μαθητές ότι τα υδάτινα αποθέματα δεν είναι ανεξάντλητα.

Θα περιγραφούν δραστηριότητες, απλά πειράματα, πρακτικές που δοκιμάστηκαν από τους δεκάξι μαθητές/ τριες, χωρισμένους σε τρεις ομάδες στο χώρο του σχολείου που στόχο

έχουν την εξοικονόμηση του νερού στην καθημερινότητα τους.

Τέλος θα παρουσιαστεί (με slides) υλικό το οποίο συνέλεξαν οι μαθητές (φωτογραφίες, άρθρα, ζωγραφιές, γελοιογραφίες)

Ο ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΗΛΙΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΜΑΘΑΙΝΩ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΕΙΜΑΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ.

Κοσμάνος Νικόλαος, Παπαναγιώτου Βασιλική,

Δάσκαλοι του 1^{ου} Δημ. Σχολείου Πλατύκαμπου Λάρισας

Η συγκεκριμένη ανακοίνωση επικεντρώνεται στον ήλιο, ένα θέμα που είναι κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών, σχετίζεται με την καθημερινή ζωή και η εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας αποτελεί ένα θέμα προσιτό, επίκαιρο και παγκόσμιο που μπορεί ν' αποτελέσει αντικείμενο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Το συγκεκριμένο περιβαλλοντικό πρόγραμμα υλοποιήθηκε στα πλαίσια της εφαρμογής της ευέλικτης ζώνης, από τους μαθητές Ε' και ΣΤ' τάξεων και είχε πεντάμηνη διάρκεια.

Με το συγκεκριμένο σχέδιο εργασίας, έγινε προσπάθεια να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι άνθρωπος και φύση είναι ένα ενιαίο όλο, να κατανοήσουν περιβαλλοντικές και οικολογικές έννοιες, να ευαισθητοποιηθούν σε προβλήματα διαχείρισης του περιβάλλοντος, να αναπτύξουν την κριτική σκέψη, να κάνουν προβλέψεις για το μέλλον και να προτείνουν δημιουργικές λύσεις στα σύγχρονα προβλήματα της ανθρώπινης ζωής.

Τις θεματικές ενότητες του σχεδίου, οι μαθητές τις προσέγγισαν με διαθεματικότητα και με τη μέθοδο της κατευθυνόμενης εργασίας.

Οι γραπτές αναφορές των μαθητών, έδειξαν το ενδιαφέρον τους για τις γνώσεις και τα συγκινησιακά τους βιώματα, καθώς και τους προβληματισμούς τους πάνω σε νέες αξίες και στάσεις ζωής.

Με βάση τα παραπάνω, η εξοικονόμηση ενέργειας είναι θέμα που μπορεί ν' αντιμετωπιστεί με ατομική και συλλογική προσπάθεια.

ΠΟΛΗ ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

Τζουβελέκης Παναγιώτης, Τζούρας Γεώργιος Τσιρώνη Αναστασία, Μασσκά Ειρήνη

Σκοπός: Η ενημέρωση των μαθητών για την πόλη τους και τις παροχές υπηρεσιών καθώς και η ανίχνευση και καταγραφή των δυσχερειών προσπέλασης κινητικά ανάπηρων και ατόμων με δυσκολίες στην κίνηση (ηλικιωμένοι, μητέρες με καρτσάκια κ.ά.)

Υλικό: Συμμετείχαν 10 επιλεγμένοι μαθητές (7 αγόρια και 3 κορίτσια).

Μέθοδος: Εφαρμόστηκε η ομαδοσυνεργατική μέθοδος.

Οι μαθητές προσέγγισαν το θέμα θεωρητικά με τη χρήση εποπτικού υλικού και εκπαιδεύτηκαν στον εντοπισμό και τη διαβάθμιση των δυσχερειών μετακίνησης (ύπαρξη ράμπας, μπάρας, ασανσέρ, σκαλοπάτια κ.ά.).

Έδρασαν ομαδικά και συμμετείχαν ενεργά σε εργασίες πεδίου (βιωματική προσέγγιση). Πραγματοποίησαν επισκέψεις με τη συνοδεία και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους σε εξωτερικούς χώρους, δημόσια κτίρια και κοινόχρηστους

χώρους και κατέγραψαν επί τόπου τα προβλήματα. Απόκτησαν γνώσεις και εμπειρίες από την έρευνα και την παρατήρηση.

Συνέταξαν ερωτηματολόγια και τα προώθησαν στην κοινότητα, τα συγκέντρωσαν και συμμετείχαν στην αξιολόγησή των αποτελεσμάτων τους.

Εκφράστηκαν ελεύθερα και δίδεχσαν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην σχολική και ευρύτερη κοινότητα με αφίσες και δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων της εργασίας τους.

ΠΕΡΙ ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΙΧΘΥΩΝ => ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Π.Ε.

Σοφία Τριανταφύλλου

Επιμορφώτρια ΤΠΕ

Λαμβάνοντας υπόψιν πως η διδακτική προσέγγιση οφείλουμε να είναι επικοινωνιακή, στα πλαίσια της θεωρίας του κονστρουκτιβισμού, αλλά και σύμφωνη με τις νεότερες τεχνολογικές εξελίξεις, κινηθήκαμε με την Π. Ομάδα του Γυμνασίου Αλικιανού Χανίων, στο πρόγραμμα «Θάλασσα και αλιεία», προκειμένου να καλυφθούν προκαθορισμένοι γνωστικοί, συναισθηματικοί και ψυχοκινητικοί στόχοι.

Στο τέλος του Προγράμματος εκπονήθηκε cdrom με μουσική, φωτογραφικό υλικό, ημερολόγιο, φύλλα εργασίας και αξιολόγησης και βιβλιογραφία, καθώς και μέρος εκπαιδευτικών σεναρίων για Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με χρήση η/υ, -με πληθώρα διαδραστικών ασκήσεων-, τα οποία δημιούργησε η συντονίστρια και επεξεργάστηκαν οι μαθητές. Μέσω των προαναφερθέντων διαφαίνεται ανάγλυφα η μεθοδολογία ενός εκπαιδευτικού project και απαντάται έμμεσα γιατί η καλύτερη μάθηση είναι η βιωματική και πως συμβάλλει στην εξάσκηση κριτικής σκέψης και κατ'επέκταση στην υιοθέτηση θετικών συμπεριφοριστικών στάσεων Υπέρ και Προς χάριν του Περιβάλλοντος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε. ΤΟΥ 3^{ΟΥ} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 1998-2000

Μόρφα Ελένη

ΠΕ 15, Υπεύθυνη Γραφείου Π.Ε. Κυκλάδων

Κούβαρη Σταυρούλα

ΠΕ 08, καθηγήτρια στο 2^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Αθήνας

Διεύθυνση: Λιβάδια Μάννα, 84100 Σύρος, Τηλ.: 2281088774, κιν.: 6977248113

ΘΕΜΑ: «Ένα ταξίδι στο Δέλτα των ποταμών και στους υδροβιότοπους στα δυο άκρα της Ευρώπης, -Ανατολικής ο Έβρος, Δυτικής ο Γουαδαλιβίρ- μέσα από το πέρασμα των αιώνων από ιστορική, πολιτιστική, βιολογική, οικονομική και τεχνολογική άποψη»

Ένα θέμα ευρύ και παράλληλο που μας κίνησε το ενδιαφέρον τόσο εμάς όσο και των μαθητών μας, σε Ελλάδα και Ισπανία, όταν συζητήθηκε σε μια από τις πολλές συναντήσεις μας στα πλαίσια ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν το 3^ο Γυμνάσιο Αθήνας ως συντονιστικό και ως μέλη το 3^ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης και το σχολείο San Sebastian της Puebla del Rio, επαρ-

χίας της Σεβίλλης στην Ισπανία. Η δράση επιχορηγήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, <συμπράξεις σχολείων>.

Θέλοντας λοιπόν να μάθουμε τις ιδιαίτερες συνθήκες που έλαβαν χώρα και συνέτειναν ή όχι στην ανάπτυξη της κάθε περιοχής για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την εκμετάλλευση των δυο αυτών Δέλτα, που βρίσκονται στα άκρα της Ευρώπης, αποφασίσαμε ομόφωνα να ασχοληθούμε με το θέμα, όχι σαν απλοί παρατηρητές αλλά σαν ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες.

Ο στόχος μας ήταν διττός α) η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και β) η γνώση της αειφόρου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων.

ΑΕΡΑΣ

Μάγδα Σπανού

Υπεύθυνη Π.Ε. α΄-θμιας Δ/νσης Πειραιά

Πρόκειται για ένα σχέδιο εργασίας με θέμα τον **Αέρα**. Αρχικά γίνεται εκτενής αναφορά στα **κριτήρια επιλογής** του συγκεκριμένου θέματος καθώς επίσης στους **σκοπούς** και τους **στόχους**. Ακολουθεί προσέγγιση του συγκεκριμένου θέματος τόσο **Διαθεματικά** (μέσα από το μάθημα της Γλώσσας, της Αριθμητικής, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Ιστορίας, της Μουσικής, της Αισθητικής Αγωγής, του Χορού, της Θεατρικής Αγωγής της Φυσικής, της Χημείας, των Θρησκευτικών), όσο και **Διεπιστημονικά** (Τι είναι ο αέρας, Ρύπανση, Μόλυνση, Χημικοί Πόλεμοι, Ιδιότητες, Πίεση, Αντίσταση, Μονωτικά, Ρεύματα-άνεμοι, Αναπνοή, Μέτρα Προστασίας της Ατμόσφαιρας).

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: “ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΟ ΚΟΥΤΣΟΠΟΔΙ”

Ευθύμιος Γεωργίου Καραχάλιος

- Σύντομη αναφορά στα κριτήρια επιλογής, τους στόχους, τους σκοπούς και τη μεθοδολογία του προγράμματος.
- Αναφορά στα περιεχόμενα Ένθετης Εργασίας σχετικής με το θέμα.
- Εργασία σε μικρό αργαλειό - Δημιουργήματα υφαντών.
- Παρουσίαση της Έκθεσης Λαϊκής Τέχνης κατά την ημέρα εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος στο Δημοτικό Σχολείο Κουτσοποδίου, από βιντεοκασέτα ή διαφάνειες.

«ΠΟΛΕΙΣ, ΜΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΠΛΕΥΡΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ».

Δημήτρης Παπαθανασίου

Εκπαιδευτικός, Υ/ντής 2^{ου} Δημ. Σχολ. Θρακομακεδόνων. Πτυχιούχος Φιλολογίας & Διδασκαλείου Ιωαννίνων, μέλος του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, Αθήνα, e-mail: dimitropa@in.gr

Πρόκειται για μία θεατρική παράσταση πο σκοπὸ έχει να αναδειχθὺν τα σημαντικότερα προβλήματα των Πόλεων της Ελλάδας, ὅπως το φαινόμενο της ασιτυφιλίας, της ρύπανσης, το πρόβλημα της διαχείρισης των σκουπιδιών, οι αλληγές στην ατμόσφαιρα, στις συνήθειες και στη διατροφή των ζώων, ἀλλὰ καὶ αναζήτηση λύσεων για ἀνθρώπινο προφίλ τους.

Με φυσικό τρόπο δίνονται πληροφορίες γα τους **Εθνικούς Δρυμούς**, για τις **αιτίες των πυρκαγιών**, για τη **ρύπανση της θάλασσης**, για το **νέφος**, θίγονται τα **προβλήματα της επιβίωσης και διαβίωσης σπάνιων ειδών**. Πρωταγωνιστές είναι μυθικά πλάσματα (Ὀδυσσπος, Ποσειδῶνας, Αἰόλος), προσωποποιημένοι εκπρόσωποι του φυτικού και ζωικού βασιλείου (έλατα, κουκουβάγια, γεράκι, ετός, σπουργίτης, μυρμήγκια) και παιδιά, που εκπροσωποῦν τις κυριότερες Πόλεις της Ελλάδας και αρχικός σκοπός του ήταν να αναδείξουν την ωραιότερη Πόλη της Ελλάδας.

«ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΓΗ - 2003 - ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΔΙΑΠΛΑΝΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ» ΕΤΗΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ, ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Δασκαλάκη Διονυσία

Δασκάλα, Αγκιμάχου 2-4 11634 Παγκράτι Αθήνα mildionysiadaskalaki@yahoo.gr

1^ο Δημ. Σχ. Αθηνών

Δημοπούλου Μαρία

Υπεύθυνη Π.Ε., Υπερίωνος 24 11851 ΑΘΗΝΑ, mail@ipe-a-athin.att.sch.gr

Υλοποιήθηκε στο 1^ο Δημ. Σχ. Αθηνών, Σ. Μερκούρη 20-Παγκράτι Αθήνα, το Σχ. έτος 2002-03 στην Στ' τάξη, με στόχο τη διαμόρφωση ενεργών μαθητών με οικολογική συνείδηση.

Με μαθητοκεντρικές μεθοδολογίες επεξεμαστήκαμε το θέμα σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Μελετήθηκαν:

Η ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ, οι κλιματικές αλληγές, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η ὀξίνη βροχή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Η ΥΠΕΡΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ και η ἄψυδρία.

ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΖΗΤΗΜΑ κι οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας.

Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ, οι Χ'ΤΑ, η ανακύκλωση.

ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ κι η ερημοποίηση.

Η ΕΞΑΝΤΛΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Η ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ και η εξαφάνιση ειδών.

Η ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ.

Οι μαθητές, συσχέτισαν τα προβλήματα του Πλανήτη με τα προσωπικά τους βιώματα και με αυτά των συνομηθίκων τους σ' ὅλο τον κόσμο με ανταλλαγή πληροφοριών και έρευνα.

«ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ» ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ Ι.Μ. ΛΕΥΚΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ

Ζαμπέλης Ιωάννης,

αρχηγός Κατασκίνωσης - φοιτητής Νομικής

Η εκκλησιαστική κατασκήνωση φιλοδοξεί να διδάξει βιωματικά στο παιδί τον σεβασμό προς τη Θεία Δημιουργία. Η κατασκηνωτική ζωή αποτελεί την καλύτερη αφορμή περιβαλλοντικής αγωγής.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι: να γνωρίσουν και να βιώσουν τη φιλική προς το περιβάλλον εμπειρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας, να εντοπίσουν και να αξιολογήσουν τις ανθρώπινες παρεμβάσεις, να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, να κατανοήσουν σχετικές έννοιες, να ανακαλύψουν τον κόσμο γύρω τους, να συνεργαστούν, να ψυχαγωγηθούν δημιουργικά, να διαχειρίζονται συνετά τους φυσικούς πόρους, να φροντίσουν τους χώρους, ώστε να τους απολαύσουν και οι επόμενοι κατασκηνωτές, να αναλάβουν πρωτοβουλίες μέσα στην Κατασκήνωση, να προτείνουν λύσεις, να πάρουν ιδέες για την εκτός κατασκίνωσης ζωή τους.

Απευθύνεται σε παιδιά Γ' - Στ' τάξης Δημοτικού, που φιλοξενοούνται το καλοκαίρι στις κατασκηνώσεις της Ι. Μ. Λευκάδος και Ιθάκης. Το πρόγραμμα «τρέχουν» τα στελέχη της κατασκίνωσης, που επιμορφώνονται κατάλληλα.

«ΣΤΕΡΝΑ, ΠΗΓΑΔΙ, ΝΕΡΟ... ΤΟ ΝΕΡΟ ΕΙΝΑΙ ΖΩΗ!» ΜΕ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ, Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ...ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΕΙ!

Σκούρτη Παρασκευή,

σχολική σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής Ν. Κυκλάδων.

Σταματοπούλου Γεωργία,

νηπιαγωγός στο Νηπιαγωγείο Φοίνικα Σύρου.

Η εισήγηση θα περιλαμβάνει την παρουσίαση του σχεδιασμού και της υλοποίησης του προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Στέρνα, πηγάδι, νερό...Το νερό είναι Ζωή!» το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Νηπιαγωγείο Φοίνικα Σύρου κατά το σχολικό έτος 2003 -2004 κατά το σχολικό έτος 2003 -2004 στα πλαίσια του Εθνικού Δικτύου "Ο Ναυτίλος ταξιδεύει". Το Νηπιαγωγείο Φοίνικα Σύρου είναι μέλος του Εθνικού Δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης "Ο Ναυτίλος ταξιδεύει" που συντονίζεται από το τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ν. Κυκλάδων, για πέμπτη συνεχή χρονιά φέτος.

«ΠΑΜΕ ΣΑΝ ΑΛΛΟΤΕ...ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ» ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΣΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΗ.

Ιωάννα Μικρογιαννάκη

Μέσα από τα μονοπάτια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης επιχειρήσαμε ένα ταξίδι στην Αθήνα του 19ου αιώνα και παρακολουθήσαμε την εξέλιξη της πόλης- πρωτεύουσας

μέχρι τις μέρες μας. Για την υλοποίηση του προγράμματος εφαρμόσαμε τη μέθοδο **project**. Το θέμα προσεγγίστηκε **διαθεματικά**, αφού χρησιμοποιήθηκαν ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος απ' όλα τα μαθήματα.

Οι μαθητές προσέγγισαν την ιστορία της νεότερης Αθήνας μέσα από πολλές διαφορετικές πηγές - γκραβούρες, φωτογραφίες, κείμενα περιηγητών, λογοτεχνών, ιστορικών, δημοσιογράφων. Εξοικειώθηκαν με την έννοια της συνέχειας της ιστορίας, της διαρκούς εξέλιξης του περιβάλλοντος χώρου, καθώς και με τις συνθήκες που τον διαμορφώνουν. Μελέτησαν ενότητες, όπως τα επαγγέλματα στην Παλιά Αθήνα, χαρακτηριστικούς τύπους ανθρώπων εκείνης της εποχής, τα παιχνίδια στις γειτονιές της Αθήνας κ.τ.λ.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιαστούν οι ποικίλες δημιουργικές δραστηριότητες που πραγματοποίησαν οι μαθητές για να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα.

Η Π.Ε. ΣΤΟ ΝΗΠ/ΓΕΙΟ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ελένη Μέλλου

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Bristol της Αγγλίας, Εκπαίδευση

Τα περιβαλλοντικά προγράμματα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στην αγωγή των μικρών παιδιών και ιδιαίτερα στην ηλικία του Νηπιαγωγείου. Είναι πολύ πιο εύκολο να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά αυτά στην προστασία του περιβάλλοντος.

Αναλαμβάνοντας ένα περιβαλλοντικό σχολικό πρόγραμμα, κάνουμε ένα είδος επιστημονικής διαθεματικής μελέτης. Ένα τέτοιο πρόγραμμα, με τίτλο "Η ελιά στην αυλή μας", εκπονήθηκε το σχολικό έτος 2003 - 2004 στο 2^ο Νηπιαγωγείο Ελληνικού. Τα νήπια και προνήπια που συμμετείχαν στο πρόγραμμα ήταν 38. Από αυτούς τους μαθητές οι πέντε ήταν αλλοδαποί. Συνεργαστήκαμε με ομογενειακό σχολείο της Καλιφόρνιας. Έγινε δενδροφύτευση ελιάς στην αυλή του Νηπιαγωγείου. Η εισήγηση αυτή περιλαμβάνει τις μηνιαίες δραστηριότητες του προγράμματος αυτού.

Ήταν πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Παιδείας. Το επέβλεπε το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Δήμου Κατερίνα

Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δ' Διεύθυνσης Π.Ε. Αθηνών

Μηράτη Γεωργία

Νηπιαγωγός στο 13^ο Νηπιαγωγείο Αγίου Δημητρίου

Στα πλαίσια του δικτύου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Ο Ναυτίλος ταξιδεύει», το 13^ο Νηπιαγωγείο Αγίου Δημητρίου, τη σχολική χρονιά 2002-2003 υλοποιώντας σχετικό πρόγραμμα έδωσε έμφαση στην προσέγγιση λογοτεχνικού κειμένου.

Το κείμενο έπρεπε να είναι συνυφασμένο με το θέμα του προγράμματος, γι' αυτό επιλέχθηκαν από το έργο του Α. Καρκαβίτσα «Τα λόγια της Πλώρης», τα διασκευασμένα κείμενα «Το γιούσουρι», «Η γοργόνα» και «Η θάλασσα», εκδόσεις Παπαδόπουλος.

Για την κατανόηση των κειμένων και για την καλύτερη προσέγγιση των εννοιών που σχετί-

ζονται με τη θάλασσα, επιλέχτηκαν ελκυστικές δραστηριότητες, κατάλληλες για τα παιδιά της προσχολικής και της πρώτης σχολικής ηλικίας.

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Λουκία Λιθοξοΐδου

Νηπιαγωγός, Υποψήφια Διδάκτωρ ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ

Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, ορισμένη ως προσωπική αίσθηση ενσυναίσθησης με το φυσικό περιβάλλον (Hungerford και Volk, 1990), αποτελεί μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της υπεύθυνης περιβαλλοντικής συμπεριφοράς και συνιστά τον κύριο στόχο στις πρώτες βαθμίδες της εκπαίδευσης (Volk, 1998: 135). Η Wilson (1996) υποστηρίζει ότι οι εμπειρίες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης πρέπει να ξεκινούν από τα πρώτα χρόνια της ζωής του ανθρώπου γιατί παίζουν καθοριστικό ρόλο στο σχηματισμό σταθερών στάσεων, αξιών και συμπεριφορών προς το περιβάλλον.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης έρευνας σχεδιάστηκε ένα πρόγραμμα με θέμα το «δάσος», στο οποίο ενσωματώθηκαν ιδέες από την οικοκεντρική περιβαλλοντική ηθική (Γεωργόπουλος, 2002). Η συνολική εκτίμηση του προγράμματος απορρέει από τη σύγκριση των δεδομένων μεταξύ της αρχικής και της τελικής συνέντευξης του δείγματος, η οποία υποδεικνύει την αύξηση των οικοκεντρικών ιδεών και αξιών στην πειραματική ομάδα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Θεοφάνης Κουβούνας

Εκπαιδευτικός 3^ο Γυμνάσιο Λάρισας

Το μάθημα γενικής παιδείας που επιδιώκει να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες, μέσω των δικών τους τεχνολογικών εφαρμογών, σε κατάλληλο εργαστηριακό χώρο του σχολείου. Τα προβλήματα-διέξοδοι κατά την υλοποίηση του αναλυτικού προγράμματος, απουσία εργαστηρίου και η δυνατότητα ενσωμάτωσης Περιβαλλοντικού (ή άλλου) Προγράμματος, στην εκπαιδευτική του διαδικασία.

Στη διάθεση του μαθητή είναι κάθε υλικό, μέσο κλπ, που υπάρχει στο περιβάλλον του και τα αξιοποιεί στην Α' τάξη με τη μέθοδο της Ατομικής Εργασίας, << μαθαίνει, πώς να μαθαίνει>>, ενώ στη Β', με τη μέθοδο της Ομαδικής Εργασίας, << σύμφωνα με τους κανόνες της ομάδας>>. Η παρουσία του Καθηγητή είναι διακριτική.

Η χρήση απλών Τεχνολογικών χώρων, σε συνδυασμό με τις επιλογές των μαθητών αποδίδουν εξίσου απλά αποτελέσματα. Όμως το πιο σημαντικό, είναι να επιτευχθεί η εμπλοκή τους σε δραστηριότητες αναζήτησης, εντοπισμού, αλλά και ανάδειξης κατανοητών πρώτα απ' τους ίδιους, στοιχείων, μέχρι την οργάνωσή τους σε γραπτό και κατασκευαστικό μέρος.

ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ

ΚΙΜΩΝ ΜΑΝΕΤΑΣ

Είναι μια προσωπική διαδρομή, παράλληλη με τη πορεία του νερού, από τη πηγή μέχρι τη θάλασσα, από τη γέννηση μέχρι το θάνατο.

Είναι η διαδρομή που στο πέρασμα της γράφει ιστορία και αντανακλά σαν χρωματιστή κορδέλα την ιστορία του καθενός μας.

Μέσα απ αυτή την ιστορία, η διαδρομή χρωματίζεται και ο ποταμός παίρνει ταυτότητα απ τις ζωές που συντηρεί και γίνεται φυτό, ζώο, άνθρωπος, μύθος.

Το νερό δεν γνωρίζει τις αρχές, αλλά τις διδάσκει.

Η εικαστική προσέγγιση στην ευαισθητοποίηση περιβαλλοντικών ζητημάτων, ξεδιπλώνει το τρίπτυχο, «Ζωγραφίζω - Γνωρίζω - Αγαπώ».

Η φαντασία αφήνεται στο ερωτικό δέσιμο του ποταμού με τη θάλασσα, σαν συμπληρωματικά στοιχεία που συμπράττουν στους φυσικούς κανόνες της ετερόνυμης έλξης, αλλά και στις χρωματικές αντιθέσεις που επιδρούν στο συναισθηματικό μας κόσμο.

Υ.Γ. Η παραπάνω εισήγηση αποτελεί αφορμή για την υλοποίηση του προγράμματος που πρόκειται να εκπονήσει το Κ.Π.Ε. Κορθίου με θέμα: «*Το μονοπάτι του νερού*» από την πηγή των Αηδονιών μέχρι τη θάλασσα.

Βασίζεται στη προσωπική εμπειρία, στο ταξίδι της ζωής μέσα από τα χρώματα και αναλύει την ουσία που ισορροπεί τα πάντα, σε σχέση με τον άνθρωπο που τείνει ν' αλλάζει τις ισορροπίες σε βάρος του.

Π.Ε. & ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δέσποινα Λυκουροπούλου

Η πιο αποτελεσματική συνεισφορά μας στην προσπάθεια για άρση της παραγνώρισης της υπεροχής του υγιούς και τελεσφόρου περιβαλλοντικού συστήματος, ενώπιον της οποίας εμείς βρισκόμαστε, είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Αν ως εκπαιδευτικό πλαίσιο λειτουργεί το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών η περιβαλλοντική εκπαίδευση διαχέεται σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα και διοχετεύεται δι αυτών. Επιπλέον, μέσω της Ευέλικτης Ζώνης παρέχονται στον εκπαιδευτικό δυνατότητες & χρονικά πλαίσια να λειτουργεί με ευελιξία τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Δυνατότητες αξιοποιήσιμες δραστηριοποίησης μετά την οργάνωση Ομάδων και Φάσεων εργασίας, δίνονται με διαδικασίες μέσα στην τάξη, διαθεματικά και διεπιστημονικά, αλλά και με επισκέψεις πεδίου. Η μεθοδολογία των διαδικασιών αυτών, αφενός αλλάζει στάσεις και συμπεριφορές έναντι του περιβάλλοντος -αποτελέσματα με διάρκεια- και αφετέρου λειτουργεί τη σχεσιοδυναμική των προσώπων των Ομάδων μέσα από την οποία πραγματώνονται η διαχείριση των συναισθημάτων τους και η αυτοαγωγή.

ΟΤΑΝ Η ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕ ΤΗΝ Π.Ε.

Αλεξάνδρα Μένου

δασκάλα

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΠΕ) εμφανίστηκε στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1983 ως μια εκπαιδευτική διαδικασία που έχει διττό στόχο, να ευαισθητοποιήσει τους εμπλεκόμενους (μαθητές, μαθήτριες και εκπαιδευτικούς) σε θέματα περιβαλλοντικά και ταυτόχρονα να αλλάξει τη δομή και τη μορφή του εκπαιδευτικού συστήματός ώστε όλοι όσοι συμμετέχουν στη διδακτική διαδικασία να γίνουν συνεργάτες και συμμετοχοί στην κατάκτηση της γνώσης.

Το Υπουργείο Παιδείας από τη μεριά του, το 1990 στη δευτεροβάθμια και το 1991 στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση εντάσσει την ΠΕ ως τμήμα των προγραμμάτων των σχολείων, και την προσανατολίζει κυρίως στο γνωστικό και κοινωνικό αντικείμενό της, και δεν αναφέρεται καθόλου στη νέα διδακτική πρόταση που φέρνει μαζί της, δηλαδή της διεπιστημονικής ή ολιστικής επεξεργασίας των θεμάτων. Το ίδιο αγνόησε και την ΠΕ και τους/τις εκπαιδευτικούς που την υπηρέτησαν το ΠΙ εισάγοντας το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και χαρακτηρίζοντάς το ως καινοτομία στα σχολεία.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ Π.Ε. ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

ΜΑΓΚΙΩΣΗ ANNA

εκπαιδευτικός

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση έχει γίνει θεσμός εδώ και αρκετά χρόνια στη χώρα μας, διαγράφοντας μια εντυπωσιακή πορεία είκοσι και πλέον χρόνων χάρη στην άμεση ανταπόκριση που βρήκε από αρκετούς εκπαιδευτικούς και μαθητές, που με την εθελοντική τους εργασία, το μεράκι και τις φιλότιμες προσπάθειές τους έβαλαν με τη σειρά τους ένα μικρό λιθαράκι στο να γίνει επιτέλους **πραγματικότητα** το αιώνιο όραμα της **συμφιλίωσης του ανθρώπου με τη φύση**, με τη βασική προϋπόθεση την πρωταρχική θέση να κατέχει ο σεβασμός προς το περιβάλλον και το οικοσύστημα του πλανήτη μας.

3η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: ΚΠΕ

ΚΕΝΤΡΟ Π.Ε. ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ «ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Κ.Π.Ε.Δ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ»

Παπαδοπούλου Άννα

μέλος Π.Ο. ΚΠΕ Δραπετσώνας

Η εισήγηση αφορά σ' ένα γενικό προβληματισμό απέναντι στην **Π.Ε.**, τους στόχους της και πως αυτοί μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσα από τη δράση του **Κ.Π.Ε.Δ.**

Συγκεκριμένα γίνεται μια παρουσίαση των προγραμμάτων που εκπονούνται στο κέντρο και της δράσης -δραστηριοτήτων του. Τα προγράμματα που εκπονούνται είναι: «**Το λιμάνι του Πειραιά χθες...σήμερα**», «**Παραθαλάσσια Διαδρομή**», **Θαλάσσια ζωή και αλιεία στο Σαρωνικό**», «**Ανακύκλωση: Δεν πετάω...ανακυκλώνω**».

Κ.Π.Ε. ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ: ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ «ΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»

Βασιλοπούλου Σμαράγδα

μέλος τῆς Π.Ο. τοῦ Κ.Π.Ε. Δραπετσώνας

Το Κ.Π.Ε. Δραπετσώνας βρίσκεται δυτικά του κεντρικού λιμανιού του Πειραιά. Ἕνας σημαντικός παράγοντας που μας ἐπηρέασε στὴν ἐπιλογή τοῦ θέματος γιὰ τὸ Δίκτυο, εἶναι ἡ γειτνίασή μας με τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιά.

Ἡ δημιουργία τοῦ Ἐθνικοῦ Δικτύου «ΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ» ἔχει ὡς σκοπὸ νὰ ἐνεργοποιήσει τοὺς μαθητὲς τῶν παράκτιων περιοχῶν νὰ γνωρίσουν, νὰ μελετήσουν καὶ νὰ προστατεύσουν τὸ λιμάνι τῆς περιοχῆς τοὺς.

Με τὴ συνεργασία, τὴν ἀνταλλαγὴ γνώσεων καὶ δραστηριοτήτων μεταξύ τῶν σχολείων μελῶν τοῦ Δικτύου, στοχεύουμε, πέρα ἀπ' τὴ δημιουργία σχέσης ομαδικῆς καὶ συνεργατικῆς, καὶ στὴ διαρκὴ ἀνατροφοδότηση τοῦ προγράμματος.

Σήμερα παρατηρεῖται, δυστυχῶς, σὲ πολλὲς παράκτιες περιοχές, μιὰ διατάραξη τῆς ἀρμονίας ἀνάμεσα στὸ φυσικὸ καὶ τὸ ἀνθρωπογενὲς περιβάλλον, ἰδιαίτερα, ὅταν οἱ ἀνθρωπογενεῖς δραστηριότητες γίνονται ἀλόγιστα, με κύριο γνώμονα τὸ ἀνθρώπινο συμφέρον.

Στὴν ἀνάδειξη αὐτῶν τῶν ζητημάτων ἀποσκοποῦμε με τὴ δημιουργία τοῦ Δικτύου, τὸ ὁποῖο θὰ ἐπεκταθεῖ σύντομα σὲ ευρωπαϊκό.

«ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ. Ἡ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟΣΚΕΥΗΣ «ΕΛΙΑ ΚΑΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ» ΚΑΙ Ἡ ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΔΕΠΠΣ»

Φανή Λαμπαδαρίου,

Υπεύθυνη Ἐκθεσιακοῦ Χώρου Ἑλληνικοῦ Παιδικοῦ Μουσείου

Δήμητρα Ντιρογιάννη

Υπεύθυνη Τμήματος Ἐκπαιδευτικῶν Προγραμμάτων Ἑλληνικοῦ Παιδικοῦ Μουσείου

Τὸ Ἑλληνικὸ Παιδικὸ Μουσεῖο μελετᾷ, σχεδιάζει καὶ υλοποιεῖ εκπαιδευτικὰ προγράμματα καὶ υλικὸ που βασίζονται σὲ ἐνεργητικὲς μεθόδους μάθησης. Μέσα στὰ πλαίσια τῶν προγραμμάτων προσέγγισης, ἀναπτύσσει δράσεις που στόχο ἔχουν νὰ ἐνισχύσουν τὸ ἔργο τῶν εκπαιδευτικῶν στὴν τάξη. Ἡ μουσειοσκευὴ εἶναι μιὰ μορφή εκπαιδευτικοῦ προγράμματος που περιλαμβάνει εκπαιδευτικὸ υλικὸ αὐτοτελὲς με αὐτόνομο θέμα. Τὸ υποστηρικτικὸ υλικὸ που συνοδεύει τὴ μουσειοσκευὴ προτείνει τρόπους καὶ ἐργαλεῖα ἐργασίας γιὰ δημιουργικὴ καὶ βιωματικὴ μάθηση μέσα ἀπὸ τὰ ἀντικείμενα. Στὸ κείμενο αὐτὸ θὰ παρουσιαστεῖ ἡ μελέτη περίπτωσης τῆς μουσειοσκευῆς **«Ἡ ἐλιά καὶ τὸ ἐλαιόλαδο»** (ιστορικὸ δημιουργίας, στόχοι, θεματικὲς ἐνότητες) καὶ ἡ σύνδεση τῶν στόχων τῆς μουσειοσκευῆς με τὸ διαθεματικὸ ἐνιαῖο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδῶν.

Η ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΗΝ Π.Ε.

Ζ. Αγγελίδης, Ι. Τσολλακοπούλου, Α. Παραδεισανός, Π. Πιγγελίδου, Χ. Αθανασίου, Γ. Αθαναηλίδης, Δ. Ντεμιρτζή

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου - Κορδελιού¹

Α. Παπανδρέου 2 & Κατσαντώνη, 563 34 Ελευθέριο Κορδελιό, Θεσσαλονίκη

E-mail: kpe-thes@otenet.gr

Η κύρια δύναμη που θέτει σε κίνηση το θεσμό της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία όλων των βαθμίδων και συγχρόνως δίνει περιεχόμενο γενικότερα στη κοινωνική - εκπαιδευτική δράση είναι η επιμόρφωση αυτών που εμπλέκονται με τον θεσμό. Στο ΚΠΕ Ελευθερίου - Κορδελιού, θέτοντας μια σειρά από βασικές αρχές που αφορούν την «μόρφωση - επιμόρφωση» ερευνήσαμε τις ανάγκες, τις επιθυμίες, τις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών που επιθυμούν την εμπλοκή τους ή εμπλέκονται άμεσα με τον θεσμό. Η υλοποίηση τεσσάρων επιμορφωτικών σεμιναρίων (τριήμερης διάρκειας το καθένα) την περίοδο Οκτώβρης - Δεκέμβρης 2004, μας έδωσε τη δυνατότητα μέσα από την έρευνα και την εμπειρία, να αναπτύξουμε τον προβληματισμό μας σε σχέση με την αναγκαιότητα, το είδος, τον τρόπο, τα μέσα, την αποτελεσματικότητα. Με στόχο η επιμόρφωση να είναι το «μέγα μάθημα» που στοχεύει στην ανάπτυξη «περιβαλλοντικής παιδείας» στο σχολείο και στις δομές της κοινωνικής μας πραγματικότητας, η ανακοίνωση ανοίγει και τον προβληματισμό για τις έννοιες «μόρφωση - επιμόρφωση - περιβαλλοντική εκπαίδευση - περιβαλλοντική παιδεία».

Η ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ - MEDIES

Βασιλική Μαλωτίδη

MSc., Υπεύθυνη Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, MIO-ECSDE,

Tηλ. 210 3247490/267, Φαξ. 210 3317127, e-mail:mio-ee-env@ath.forthnet.gr

Μιχαήλ Ι. Σκούλλης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος MIO-ECSDE, Tηλ. 210 7274274, Φαξ. 210 7274269

Η σημασία και ιδιαιτερότητα των διακρατικών δικτύων στην προώθηση συντονισμένων και παραγωγικών συνεργασιών στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ) και της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ) έχει αναδειχθεί επανειλημμένα από την παγκόσμια βιβλιογραφία και εμπειρία. Ιδιαίτερα στα πλαίσια της Δεκαετίας του ΟΗΕ για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη για το διάστημα 2004 -2015, η ύπαρξη και κατάλληλη λειτουργία των δικτύων τονίζεται ως θέμα προτεραιότητας. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η «Μεσογειακή Πρωτοβουλία για το Περιβάλλον & την Αειφορία» (*Mediterranean Education Initiative for Environment & Sustainability- MEDIES*), ένα διεθνές-Μεσογειακό δίκτυο για την ΕΑΑ, οι δράσεις του και πως μέσα από αυτές το δίκτυο συνεισφέρει με συγκεκριμένο και ουσιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ΕΑΑ στην ιδιαίτερη περιοχή της Μεσογείου.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΖΗΘΟ¹ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Σκούρας Γεώργιος, Σπάθα Γεωργία, Θωμά Κυριακή, Κάστανος Νικόλαος,
Ντεκελέ Άννα, Παϊδούση Ελένη, Πλακονούρη Διονυσία

Η παρούσα πρόταση αφορά τα στερεά απόβλητα και την επαναχρησιμοποίησή τους. Προτείνεται να γίνεται η συλλογή από τους μαθητές των στερεών ανενεργών αποβλήτων (σπασμένα τούβλα, πλακάκια, μπουκάλια, τηλεοράσεις, μηχανές κ.λ.π.) που βρίσκονται πεταμένα στα ρέματα και άλλους πρόχειρους σκουπιδοτόπους. Στη συνέχεια θα αποφασίζουν οι ίδιοι πού και πώς θα χτιστούν πέτρινα παγκάκια και μάνδρες μέσα στις οποίες θα ενσωματώνονται τα στερεά απόβλητα. Αρχικά τα κτίσματα μπορούν να γίνουν στην αυλή του σχολείου και αργότερα σε κοινόχρηστους χώρους.

Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται το πρόβλημα από τη μια μεριά και καλλιεργούνται οι δεξιότητες και τα αισθητικά ταλέντα των μαθητών

¹ Γιος του Διός και της Αντιόπης δίδυμος αδελφός του Αμφίωνος. Τα δύο αδέρφια σαν εκπρόσωποι της μουσικής αρμονίας αλληλά και των χειρωνακτικών τεχνών συνέβαλαν στην περιείχιση των θηβών. Ο Ζήθος με τη δύναμή του μετέφερε τους ογκώδεις λίθους ο δε Αμφίων τους συνάρμοζε με τους ήχους της λύρας του.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ

Δρ. Δήμητρα Μακρή

Ψυχολόγος, Εκπαιδευτικός-Μουσιοπαδαγωγός

Δρ. Ιωάννης Μακρής

Ψυχολόγος, Μουσικός-Μουσικολόγος

Πιπίνου 13, GR-13562, Αγ. Ανάργυροι, E-mail: dimimac@yahoo.gr

Το Υπαίθριο μουσείο Υδροκίνησης Δημητσάνας αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη μορφή οικομουσείου στην Ελλάδα. Περιλαμβάνει ένα νερόμυλο με τη συστεγασμένη νεροτριβή και την οικία του μυλωνά, ένα μπαρουτόμυλο και τρία βυρσοδεψεία. Η παρούσα εκπαιδευτική δραστηριότητα μέσα από βιωματικές μεθόδους προσπαθεί να αναδείξει το μουσείο και την αξία του τόπου με βάση επιμέρους στόχους που είναι διαθεματικοί και προέρχονται από τις εξής θεματικές ενότητες:

1) Χημεία, 2) Φυσική, 3) Μαθηματικά, 4) Κληματολογία, 5) Τεχνολογία, 6) Γλώσσα-Λογοτεχνία, 7) Λαογραφία, 8) Θρησκευτικά, 9) Δίκαιο, 10) Κοινωνική αγωγή, 11) Μουσική, 12) Οικιακή Οικονομία, 13) Γεωργία, 14) Κτηνοτροφία 15) Τεχνικές και 16) Επαγγέλματα.

Ενδεικτικά προτείνονται δραστηριότητες όπως: προβιομηχανικές κοινωνίες, άλεσμα - αλευρόμυλος, δίκαιο υδάτων, μπαρουτάς, γιορτές-ήχοι, πότισμα χωραφιών - ζώων, νεροτριβή, βυρσοδέψης - δέρματα, πρώτες ύλες πυρίτιδας, μετρήσεις κ.ά

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ Μ.Κ.Ο. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ»

Γιάννης Μαρκάκης

(Διευθυντής Μουσείου Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ»,
Γ.Γ. Παγκόσμιας Επιτροπής Περιφερειακών Μουσείων)

Γιάννης Ασπριτάκης

Μηχανολόγος – Μηχανικός Περιβάλλοντος, υπ. διδάκτωρ Πολυτεχνείου Κρήτης,
μέλος Συλλόγου Φίλων Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ»

Ο Σύλλογος Φίλων του Μουσείου «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ» είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση -μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα- που αναπτύσσει περιβαλλοντικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις στο Μουσείο Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ» στη Χερσόνησο Κρήτης. Στα πλαίσια του προγράμματος του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Εθελοντισμός & Προστασία Περιβάλλοντος», ο Σύλλογος υλοποίησε την πρόταση «Περιβαλλοντικά προγράμματα και δράσεις στο Φυσιογραφικό Μουσείο “ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ”» με συγχρηματοδότηση κατά 50% των προβλεπόμενων δράσεων.

Η παράλληλη συμμετοχή στο πρόγραμμα νέων και ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρίες και κατοίκων διαφόρων περιοχών ακόμη και εκτός Κρήτης, καταδεικνύει μια πολυσυλλεκτικότητα και μια πρόθεση διάδοσης και διάχυσης του εθελοντισμού και της περιβαλλοντικής μέριμνας σε διάφορους κοινωνικούς χώρους καθώς επίσης και την πρόθεση άμβλυνσης των κοινωνικών αποκλεισμών.

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΔΡΟΣΟΣΤΑΛΙΑΣ

Τα κατορθώματα μιας Δροσοσταλίας είναι ένα πρόγραμμα Π.Ε. που απευθύνεται σε παιδιά της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας.

Λιάνα Στυλιανού

ΚΠΕ Νάουσας

Είναι ένα πρόγραμμα Π.Ε. που απευθύνεται σε παιδιά της προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Το πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τις μαθησιακές και ψυχοκινητικές ιδιαιτερότητες αυτής της ηλικίας. Με δεδομένο ότι είναι πολύ δύσκολο τα νήπια να παραμείνουν με αμείωτο το ενδιαφέρον τους σε κάποιο θέμα, απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός των δραστηριοτήτων και ποικιλία.

Στόχοι

Η ευαισθητοποίηση των παιδιών πάνω στην αξία του νερού και του δάσους.

Η άσκηση ελεύθερης δημιουργικής έκφρασης.

Ανάπτυξη της φαντασίας.

Βασικές έννοιες

Πηγή, ποτάμι, βουνό, βροχή, αέρας, φυτά,

Γιατί παραμύθι;

Οι ιστορίες των παραμυθιών αφήνουν στα μικρά παιδιά μια γλυκιά γεύση και ένα σημαντικό δίδαγμα που έχουν απόλυτη ανάγκη ώστε να αναπτυχθεί σωστά ο ψυχικός τους κόσμος.

Οι δράσεις

1n. Ο παλμός των δέντρων.

2n. Διαλέγοντας το δικό μας δέντρο.

3n. Πόσο φαρδύ είναι το ποτάμι;

4n. Τα μαντέματα.

5n. Ψάχνουμε τους φύλακες του νερού.

6n. Δραματοποίηση.

Αξιολόγηση: Ζωγραφική στις πηγές του ποταμού

4η ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η ΧΡΗΣΗ & Η ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΧΑΡΤΩΝ & Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.

Γκράσσοις Γεώργιος,

Εκπαιδευτικός ΠΕ 06, ΜΕΔ, Μέλος της Π.Ο. στο Κ.Π.Ε. Μακρινίτσας Μαγνησίας
Ελ. Βενιζέλου 27, 38445, Ν. Ιωνία Μαγνησίας, geograss@hotmail.com

«Τα παιδιά πρέπει να μάθουν πώς να *διαβάζουν* τους χάρτες, προτού χρειαστεί να διαβάσουν τους χάρτες για να μάθουν». Η παραπάνω ρήση αντικατοπτρίζει την ιδιαίτερη παιδαγωγική αξία των χαρτών και το σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ωστόσο, στην Ελλάδα εκπαιδευτικοί και μαθητές δεν έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση τους.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να αναδείξει τη χρησιμότητα των χαρτών και να πραγματευτεί τρόπους με τους οποίους η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μπορεί να προωθήσει τη χρήση των χαρτών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Οι χάρτες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: τους *τοπογραφικούς* ή *γενικούς* και τους *θεματικούς* ή *ειδικούς*. Οι πρώτοι χρησιμεύουν σε παιχνίδια προσανατολισμού (π.χ. κυνήγι χαμένου θησαυρού) και οι δεύτεροι στην παρουσίαση της γεωγραφικής διασποράς ενός φαινομένου (π. χ. δασοκάλυψη στην Ελλάδα).

Οι βασικές δεξιότητες που σχετίζονται με τους χάρτες είναι: «ανάγνωση», εξήγηση, ανάλυση και κατασκευή. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να εστιάσει σε όλες ή σε μερικές απ' αυτές αλλά οι μεγαλύτερες εκπλήξεις κρύβονται στην κατασκευή χαρτών.

Ο ΠΗΛΟΣ ΓΡΑΦΕΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.ΕΝΑ ΤΣΙΚΑΛΑΡΙΟ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ: «ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΕΙΝΑΙ ΣΚΛΗΡΟ ΣΑΝ ΤΗ ΣΙΩΠΗ...»

Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλήτη

Το προτεινόμενο απευθύνεται σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και στοχεύει στην κατανόηση εκ μέρους τους του προαναφερθέντος θεωρητικού πλαισίου με τον απλούστερο των τρόπων: με τη σύνθεση ενός παραμυθιού, σταδιακά, από τους ίδιους τους μικρούς μαθητές, στο οποίο θα ενσωματώνονται όλα τα στοιχεία από τη μελέτη του περιβάλλοντος της νήσου Σίφνου, η οποία θα λειτουργήσει στην προκειμένη περίπτωση παραδειγματικά.

94 ΕΙΔΗ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΩΣ ΘΕΜΑ Π.Ε. & ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ιάκωβος Ζερλέντης

Χημικός, Υπεύθυνος Αγωγής Υγείας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κυκλάδων

Μαρία - Γεωργία Σπαρτινού

Δρ. Βιολόγος, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κυκλάδων

Ένα από τα αγαπημένα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος που συχνά προσεγγίζουν για διερεύνηση και μελέτη οι περιβαλλοντικές ομάδες στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο είναι η χλωρίδα μιας περιοχής. Περιβαλλοντικές πιέσεις και κίνδυνοι, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη συνεξετάζονται και διερευνώνται.

Επιπλέον, πολλά είδη χλωρίδας από την ποώδη, θαμνώδη και δενδρώδη βλάστηση της χώρας μας, όπως η ελιά, το αμπέλι, η χαρουπιά κ.ά, συνδέονται με τη μυθολογία, τη λαογραφία, τη θρησκευτική παράδοση και την ιστορία του τόπου μας. Ακόμη παραδοσιακές δραστηριότητες των κατοίκων μιας περιοχής ή τοπικά προϊόντα και παραδοσιακά επαγγέλματα μπορεί να συνδέονται επίσης με είδη της τοπικής χλωρίδας. Φυσικές, χημικές και βιοχημικές διαδικασίες εξάλλου συνδέονται συχνά με την παραγωγή προϊόντων που προέρχονται από είδη χλωρίδας. Για τους λόγους αυτούς θεωρούμε ότι η προσέγγιση συγκεκριμένων φυτικών ειδών της ελληνικής χλωρίδας προσφέρονται ως θέματα διαθεματικής μελέτης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Στην παρούσα εργασία αναπτύσσεται το προαναφερθέν σκεπτικό και παρουσιάζονται σχετικά φύλλα εργασίας που σχεδίασαμε στα πλαίσια ενημέρωσης και επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στις Κυκλάδες. Επιπλέον παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία και ανάλυση σχετικής θεματολογίας από τα υλοποιηθέντα σχέδια εργασίας στα κυκλαδικά σχολεία, στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.

Μακέλη Γραμματή, Καραγιάννης Ηρακλής

Ο σχεδιασμός προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνει τη συνέντευξη ως μέθοδο επικοινωνίας της ομάδας έρευνας με την ομάδα στόχου καθώς και ως μέθοδο για τη συλλογή υλικού.

Ο εκπαιδευτικός / συντονιστής εποπτεύει την ομάδα δίνοντας έμφαση στη δημιουργία συνεργατικού κλίματος. Ενθαρρύνει τους μαθητές / συνεντευκτές, επιλέγει βιωματικές δραστηριότητες (θεατρικό παιχνίδι, προσομοίωση σε συνθήκες συνέντευξης), τους προτρέπει στην παρατήρηση άτυπων μορφών συνέντευξης.

Τα μέλη της Περιβαλλοντικής Ομάδας (Π.Ο.) προπαρασκευάζουν τη συνέντευξη, αποφασίζουν σχετικά με το υποκείμενο της συνέντευξης (άτομο / ομάδα), τη δομή (δομημένη / μη δομημένη), τα τεχνικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή.

Τα μέλη της Π.Ο. δραστηριοποιούνται σε ένα διαφορετικό χωροχρονικό πλαίσιο, σε τυπικές και άτυπες μορφές επικοινωνίας αλλά και σε απρόβλεπτα συμβάντα που ενσωματώνονται στη συνέντευξη.

Η συνέντευξη ως διαδικασία συντελεί στην επικοινωνία και βασίζεται στην αποδοχή, τη θέληση για ανταλλαγή πληροφοριών, την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων.

Η Π.Ε. ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ)

Απόστολος Τρομποκης

Σχολικός σύμβουλος, διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Στην παρούσα εισήγηση αρχικά γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση, για το ρόλο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που, εκτός των άλλων, έχουμε την πεποίθηση ότι, λειτούργησε ως καταλύτης στην αννέωση και στον εκσυγχρονισμό των Αναλυτικών Προγραμμάτων, διεθνώς.

Επίσης, τονίζεται ότι «θεσμός αυτός στις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης - Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια - υναντά αρκετές δυσκολίες ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αντίθετα στην προσχολική εκπαίδευση και αγωγή δεν υφίστανται τέτοιου είδους σκόπελοι. Τούτο συμβαίνει, ιότι μεταξύ των στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και του Αναλυτικού Προγράμματος του Νηπιαγωγείου υπάρχει μια αλληληλένδετη σχέση και μια αμφίδρομη διαδικασία.

Στη συνέχεια, ενδεικτιύ, παρουσιάζουμε ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο, με έμα: «Φύση και λαϊκός πολιτισμός».

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΨΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ Α.Μ.Ε.Α.

Απόστολος Καρναβύ

Σχολικός Σύμβουλος, Ειδική Παιδαγωγός

Φωτεινή Καλογεροπούλου

Ειδική Παιδαγωγός

Η εφαρμογή Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων στα ειδικά σχολεία, θα άρει την περιθωριοποίηση και απομόνωσης των παιδιών αυτών, μέσα από τη βιωματική σύνδεση που αυτή προσφέρει με το συγκριμένο φυσικό και κοινωνικό περίγυρο του σχολείου (τοπική κοινωνία).

Η άμεση επαφή με το ΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, η δοκιμή και πλάνη και όχι η σκέψη, η μάθηση με δράση, πράξη μίμηση, ειραγώγηση αντικειμένων, χρήση παιχνιδιών, ρόλων, στοχεύουν στο πέρασμα του ατόμου στην ομάδα - τάξη - σχολείο και κοινωνικό περίγυρο.

Μέσα από τους συμμετοχικούς, τους κοινωνικούς και αισθητικούς στόχους της Π.Ε. οι μαθητές με ειδικές ανίκες γίνονται μαθητές με ειδικές ικανότητες οι οποίοι αναπτύσσουν μοναδικές δεξιότητες (αισθησιοκινητικές, τεχνικές, καλλιτεχνικές, κινητικές), που συμβάλλουν στην ενσωμάτωσή τους.

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ιωαννίδου Αντιγόνη

Η εισήγηση εδράζεται στο γεγονός, πως η μαγειρική παρέχει πλήθος ευκαιριών στον παιδαγωγό για αναφορές σε θέματα περιβαλλοντικού χαρακτήρα και στη διαπίστωση, πως τα παιδιά σχολικής ηλικίας είναι ικανά να μαγειρεύουν.

Τα υλικά μαγειρέματος είναι στην πλειοψηφία τους οργανικά, έχουν δηλαδή προκύει από μια διαδικασία πολλαπλασιασμού, ανάπτυξης και πιθανά μεταποίησης στη συνέχεια. Κατά τη διαδικασία χρησιμοποιείται συνήθως ενέργεια και νερό. Επομένως, με αφορμή τη μαγειρική, μπορούν να γίνουν αναφορές σχετικές με περιβαλλοντικά ζητήματα και να τονίζεται η επιτακτική ανάγκη αποφυγής της σπατάλης ενέργειας και φυσικών πόρων.

Τέλος και σημαντικότερο όλων, με τη μαγειρική μπορεί να καθίσταται εμφανής τόσο η διαδικασία άθροισης των ατομικών συμπεριφορών σε ένα πληθυντικό "ταμείο", όσο και τα σχετικά αποτελέσματα, αρνητικά ή θετικά, διαπίστωση που διαπαιδαγωγεί κοινωνικές πολιτών αναδεικνύοντας την ατομική ευθύνη, και ηθικοποιεί τη ζωή.

Για τους λόγους αυτούς (και όχι μόνο) εισηγούμαι την εισαγωγή της μαγειρικής στα εκπαιδευτικά προγράμματα.

«ΕΝΑ, ΔΥΟ, ΤΡΙΑ, ΤΟ ΚΟΥΔΟΥΝΙ ΧΤΥΠΑ... ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Σακοβέλη Πηνελόπη ^α - Παπασωτηροπούλου Κων/να ^α - Βλάχος Ιωάννης ^β

^α Δ/ση Α/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας, Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπ/σης, Γούναρη 217 Πάτρα
τηλ: 2610222673 email: ecoea@dipt.ach. sch. gr

^β Δ/ση Β/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας, Τμήμα Πολιτιστικών Θεμάτων, Κανακάρη Πάτρα
τηλ: 2610278796

Μπορούν τα περιβαλλοντικά ζητήματα να προσεγγιστούν μέσα από την τέχνη, έτσι ώστε μέσω της ταυτόχρονης καλλιτεχνικής έκφρασης και οικολογικής ευαισθητοποίησης των μαθητών, να διαμορφωθούν θετικές στάσεις και πρακτικές για την τέχνη και το περιβάλλον. Μπορεί η περιβαλλοντική και η θεατρική αγωγή να συνυπάρξουν παιδαγωγικά και λειτουργικά στα πλαίσια ενός προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Δημοτικό Σχολείο; Τι σημαίνει σε επίπεδο οργάνωσης, εφαρμογής και υλοποίησης ενός παρόμοιου επιμορφωτικού και διαδραστικού δικτύου εκπαιδευτικών;

Αυτό ήταν μερικά από τα βασικά ερωτήματα που απασχόλησε τους εμπνευστές και δημιουργούς του δικτύου «Η Θεατρική Αγωγή ως μέσο και εργαλείο για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση».

«ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ & Η ΠΟΙΗΣΗ ΩΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ, ΓΙΑ ΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ Α/ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ».

Ελπίδα Πρίντεζη-Καρμπίλη

Υπεύθυνη Π.Ε. Α/θμιας Κυκλάδων

Πρόκειται για μια υλοποιημένη δράση στις Κυκλάδες τη Χρονιά 2003-2004.

Θέλοντας να τονώσουμε το ενδιαφέρον των συναδέλφων, για τα προγράμματα ΠΕ και στα πλαίσια της προώθησης του Θεσμού και των Στόχων της Π. Ε., μέσα από μια άλλη διάσταση την Λογοτεχνική, προκηρύξαμε ένα Διαγωνισμό **ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ & ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ**, για παιδιά Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου, με θέμα: **«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ»**.

Η ποιότητα των εργασιών σε πολλές περιπτώσεις ξεπέρασε τις προσδοκίες μας, η θεματολογία όσον αφορά τις εργασίες ήταν πλούσια και ο τρόπος που πρόβαλαν τα παιδιά τα περιβαλλοντικά προβλήματα ποικίλος και ενδιαφέρον.

Η παρουσίαση των πολυτιμων εμπειριών που αποκτήθηκαν, σχετικά με το πώς σκέπτονται, προσεγγίζουν και εκφράζονται τα παιδιά για το περιβάλλον, μέσα από τα ποιήματα και τα παραμύθια, είναι ο σκοπός της παρούσας εργασίας.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ».

Κυριάκη Σπυριδούλα, Δημοπούλου Μαρία

Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται το πρόγραμμα περιβαλλοντικής αγωγής «οι πρώτες έννοιες του περιβάλλοντος» το οποίο υλοποιήθηκε στο ειδικό σχολείο Καισαριανής το σχολικό έτος 2003-04. Γίνεται αναφορά στους προβληματισμούς που αναπτύχθηκαν κατά την κατάρτιση του προγράμματος, στα λειτουργικά και παιδαγωγικά κριτήρια επιλογής των ενοτήτων, στο περιεχόμενο του προγράμματος και στη διάρθρωσή του κατά βαθμίδες. Επίσης αναφέρονται οι στόχοι και οι δραστηριότητες του προγράμματος. Τέλος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την αξιολόγηση των διδακτικών προσεγγίσεων, των δραστηριοτήτων και του χρονοδιαγράμματος του προγράμματος. Ειδικότερα, σχολιάζεται η θετική επιλογή της βιωματικής μάθησης και της χρήσης της εικόνας για μαθητές με μεγαλύτερες δυσκολίες όπως και τα προβλήματα που προέκυψαν στην τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων των δραστηριοτήτων και της λειτουργίας της ομάδας στις μικρότερες βαθμίδες.

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΤΗΣ Π.Ε. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ

Νίκος Γραίκος

υπ. Δρ. Ιστορίας της Τέχνης Α.Π.Θ.

Στη βάση της κριτικής κατεύθυνσης του περιβαλλοντικού και του γλωσσικού γραμματισμού επεξεργαστήκαμε μία πρόταση γραμματισμού στη μεθοδολογία των προαιρετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Οι ερευνητικές μας προϋποθέσεις αντιλήθηκαν από τις κειμενοκεντρικές, επικοινωνιακές και λειτουργικές θεωρήσεις της γλώσσας, όπως της κριτικής ανάλυσης λόγου, των πολυγλωσσισμών και της διδασκαλίας της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας. Βασικός στόχος της πρότασης είναι η κριτική προσέγγιση από τους μαθητές

του περιβαλλοντικού λόγου, η κατανόηση των χαρακτηριστικών των κειμένων που τον συνιστούν, η παραγωγή και η επεξεργασία αυθεντικού λόγου από τους ίδιους τους μαθητές. Η αξιολόγηση της πρότασης στηρίχθηκε στην ανάλυση των μαθητικών κειμένων που παρήχθησαν και στην ανταπόκρισή τους στον επικοινωνιακό στόχο.

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗ ΜΟΥΣΕΙΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΗΣ

Γεράσιμος Τσιμπλούλης

Δάσκαλος - μέλος της Π.Ο του ΚΠΕ Μακρινίτσας

Το ζητούμενο στην εκπαίδευση είναι η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση της γνώσης.

«Μια μέρα στο Μουσείο» είναι πρόγραμμα μουσειοπαιδαγωγικής; Ή και πρόγραμμα περιβαλλοντικής;

Κάθε μουσειακό αντικείμενο δεν υπάρχει καθεαυτό αλλά αποκτά πολυσήμαντο χαρακτήρα και αξία μέσα από τη διαδικασία της ερμηνευτικής του προσέγγισης (Μούλιου, 2003).

Οι μαθητές μετά την υλοποίηση του προγράμματος του ΚΠΕ Μακρινίτσας στο Μουσείο, μπορούν να ασχοληθούν με πολλά επιμέρους θέματα. Ίσως ανακαλύψουν πως στη φύση είναι ενσωματωμένη η ιστορία του ανθρώπου.

Το πρόγραμμα «Μια μέρα στο Μουσείο του Βόλου- παρέα με ένα ειδώλιο» έχει ως σκοπό να φέρει τα παιδιά σε μια πρώτη επαφή με το νεολιθικό πολιτισμό και να αναπλάσει στη φαντασία τους μια εποχή που αρχίζει η διαχείριση του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Μουσειοπαιδαγωγική μπορούν να συνυπάρχουν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΒΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΗΝ Π.Ε.

Δρ. Πηνελόπη Μωραΐτου

Η επιλογή του οικολογικού παραμυθιού σε περιβαλλοντικά προγράμματα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελεί την ιδανικότερη προσέγγιση τόσο για την προβολή και επίλυση οικολογικών προβλημάτων όσο και στην διαμόρφωση οικολογικής σκέψης και συνείδησης ιδιαίτερα σε μικρές ηλικίες. Τούτο διότι λειτουργεί μέσω των συναισθημάτων και του φανταστικού επιτρέποντας στο παιδί μέσα από τον ασφαλή μικρόκοσμο του παραμυθιού να προσεγγίσει τα μεγάλα οικολογικά προβλήματα του κόσμου των ενηλίκων.

«ΠΗΛΟΠΑΙΧΝΙΔΙΖΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ...»

Μ. Μπελογιάννη¹ και Ε. Αλούπη²

1. Πειραματικό Γυμνάσιο Βαρβακείου Σχολής, Αθήνα, Δ/σην επικοινωνίας: Ηπείρου 53, 15341 Αγ.

Παρασκευή, margofiv@otenet.gr

2. THETIS AUTHENTICS ΕΠΕ, Μ. Μουσούπου 41, 116 36 Αθήνα, aloupie@thetis.gr

Πλήλυνα παιχνίδια ή παιχνίδια με πηλό; Μάλλον και τα δύο. Οι μαθητές της Α' τάξης του Πειραματικού Γυμνασίου της Βαρβακείου Σχολής το σχολικό έτος 2003-2004 γνώρισαν μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Πηλοπαιχνιδίζοντας στο χρόνο...» την αρχαία ελληνική ιστορία, το πολιτιστικό και κοινωνικό μας περιβάλλον αλλά και το φυσικό μας περιβάλλον. Η γεωλογία, η χημεία και η φυσική συναντούν την ιστορία, την αρχαιολογία αλλά και την χειροτεχνία σε ένα διαθεματικό μάθημα-παιχνίδι που εμπλούτισε τις εμπειρίες των μαθητών και των εκπαιδευτών και οδήγησε στην κατασκευή παιχνιδιών και στην οργάνωση μιας έκθεσης. Στο βιωματικό εργαστήριο οι σύνεδροι θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με αυθεντικά αντίγραφα αρχαίων και παραδοσιακών παιχνιδιών που επιβιώνουν στις μέρες μας, να προβληματιστούν για τον τρόπο που κατασκευάστηκαν καθώς και για τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιήθηκαν, ώστε να καταθέσουν τις δικές τους ιδέες.

ΜΟΥΣΙΚΑ «ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ»: ΕΝΑΣ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΥΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ¹

Γιώργος Αποστολίδης

- Τι πιο απλό μέσα από την ευχαρίστηση και την ψυχαγωγία του παιχνιδιού, μέσα από τη μουσική (παιχνίδι ήχων), μέσα από τη δυναμική της ομάδας, μέσα από την ατομική ή ομαδική δημιουργική φαντασία, να προσεγγίσει κανείς περιβαλλοντικά θέματα και να καλλιεργήσει ένα ένσυχμα ενεργότερου ενδιαφέροντος και μια πιο υπεύθυνη στάση στα μεγάλα οικολογικά ζητήματα; Τι πιο θεμιτό από το να ζούμε την εκπαίδευση όχι ως απλή προετοιμασία για τη ζωή, αλλά ως κομμάτι της ίδιας της ζωής μας, και να της δίνουμε τη δική μας ενέργεια σε συνδυασμό με του διπλανού μας; Τι πιο χρήσιμο από το να συμβάλει η Π.Ε. στη συνάντηση με τους άλλους μέσα από την αναζήτηση του εαυτού μας;

¹ Η παρούσα εισήγηση σε καμιά περίπτωση δεν συνιστά προϊόν επιστημονικής έρευνας, παρά μόνο βιωματικής προσέγγισης και ανάγκης για διάλογο. Οι θέσεις που διατυπώνονται έχουν εφαρμοστεί, κατά το πλείστον, σε προγράμματα Π.Ε. και Πολιτιστικών αλλά και σε φιλολογικά μαθήματα του Λυκείου. Τη συστηματική ενσκόληση με το θέμα πυροδότησαν ένα σεμινάριο με θέμα «Η Δυναμική Λειτουργικότητα της Ομάδας» από τις Γεωργία και Χριστίνα Σωτηροπούλου, Κόλττα Δωροθέα και το 2ο Πανελλήνιο Επιμορφωτικό Σεμινάριο «Ήχος και Φύση» του ομώνυμου Εθνικού Δικτύου από το Κ.Π.Ε. Ποροίων Σερρών (2004). Τους ευχαριστώ όλους όπως και τους μαθητές και συναδέλφους μου που μοιραζόμαστε αυτό το άμορφο ταξίδι.

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΡΟΛΩΝ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Π.Ε.

Θοδωρής Παπαπούλου

Υπεύθυνος Π.Ε Α/βαθμιας Εκ/σης Αν. Αττικής

Στο παρόν εργαστήριο το παιχνίδι ρόλων δεν θα χρησιμοποιηθεί με το συνήθη στόχο του, την ανάλυση ή και τη σύνθεση δεδομένων αλλά ως ένα εργαλείο αξιολόγησης ενός προγράμματος Π.Ε για τους υγροτόπους

Το μοντέλο εφαρμόζεται στο τέλος ενός προγράμματος Π.Ε με στόχο την διαπίστωση αν το πρόγραμμα πρόσφερε νέες γνώσεις και ιδιαίτερα αν αναπτύχθηκε με τέτοιο τρόπο ώστε οι συμμετέχοντες να ανέπτυξαν θετικές στάσεις και αξίες για τους υγροτόπους και να κατανόησαν την αλληλεπιδράσεις πολλών και διαφόρων παραγόντων στο ερευνώμενο θέμα (ολιστική θεώρηση).

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ (ΠΟΣΤΕΡ)

Π.Ε. & ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ «ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ ΤΟ ΤΡΕΝΟ»

Βασιλοπούλου Ευαγγελία

Δασκάλα-Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών

Γιαννακόπουλος Δημήτρης

Δάσκαλος-Μεταπτυχιακός φοιτητής Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών

Ένα ταξίδι με τρένο παραμένει πάντα μία ενδιαφέρουσα και γοητευτική εμπειρία για τον ταξιδιώτη.

Ένα τέτοιο ταξίδι προσπαθήσαμε να κάνουμε με τους μαθητές μας στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης με την πραγματοποίηση του σχεδίου εργασίας που παρουσιάζουμε.

Παράλληλα, προσπαθήσαμε να προσεγγίσουμε το θέμα των μέσων μεταφοράς, καθώς και των περιβαλλοντικών προβλημάτων που τυχόν δημιουργούν. Οι μαθητές με βιωματικό τρόπο διερεύνησαν λύσεις και προτάσεις που αφορούν το θέμα των μεταφορών.

Η εισαγωγή της Ευέλικτης Ζώνης στο ωρολόγιο πρόγραμμα διευκόλυνε την ανάπτυξη προγραμμάτων Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης καθώς απέκτησαν το δικό τους χρόνο μέσα σε αυτό.

ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ ΤΟΞΩΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΩΣ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Γκράσσος Γεώργιος

Εκπαιδευτικός ΠΕ 06, ΜΕδ, Μέλος της Π.Ο. στο Κ.Π.Ε. Μακρινίτσας Μαγνησίας

Ως γνωστόν, η ετήσια εγκύκλιος του ΥΠ.Ε.Π.Θ. περιλαμβάνει έναν ενδεικτικό κατάλογο περιβαλλοντικών ζητημάτων τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν θέματα υλοποίησης Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Ωστόσο, στον παραπάνω κατάλογο, παρά τη διευρυμένη θεματολογία του, δεν υπάρχουν ιδιαίτερες αναφορές στο ανθρωπογενές ή δομημένο περιβάλλον. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να παρουσιάσει ένα ενδιαφέρον θέμα υλοποίησης Σ.Π.Π.Ε., τα *πέτρινα τοξωτά γεφύρια* της Ελλάδας. Το θέμα αυτό παρουσιάζει έντονη διεισθητικότητα καθώς προσεγγίζει το ενδιαφέρον λογογράφων, ιστορικών, γεωγράφων, γεωλόγων, τοπογράφων και κυρίως αρχιτεκτόνων.

Η Π.Ε. ΚΑΙ Η ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Γκονέλα Ελένη

Η Π.Ε. με τα βασικά στοιχεία της φιλοσοφίας της, τον κοινωνικό, βιωματικό χαρακτήρα της, τους σκοπούς και στόχους της, μπορεί να αποτελέσει τη γέφυρα σύνδεσης με την Ειδική Αγωγή, της οποίας οι γενικοί σκοποί και οι εξειδικευμένες επιδιώξεις της πραγματώνονται σε μεγάλο βαθμό μέσα από τα περιβαλλοντικά προγράμματα, προσαρμοσμένα κάθε

φορά στις αδυναμίες αλλά και στις ιδιαίτερες δυνάμεις των αμεΑ, βοηθώντας στην ανάγκη κοινωνικοποίησής τους αλλά και στην απόκτηση γνώσεων μέσα από ενεργητικές, βιωματικές κι ερευνητικές εμπειρίες με το περιβάλλον.

Οι “αρετές” που προσπαθεί να επιτύχει η Π.Ε. με τα προγράμματά της, ιδιαίτερα, όταν αυτά υλοποιούνται από παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αδυναμίες ή δυσλειτουργίες, προσφέρουν εκτός από τη γνώση, τη χαρά και την ευχαρίστηση της δημιουργίας και μετατρέπονται σε “βίωμα” ζωής.

Η επαφή με το περιβάλλον βοηθά το αμεΑ να επεκτείνει και να εμπλουτίσει τους μηχανισμούς της σκέψης και το καθιστά ενεργητικό εξερευνητή, οδηγώντας το στην αυτοδιαμόρφωση.

Οι περιβαλλοντικές δραστηριότητες, δοσμένες με μορφή παιχνιδιού, ελκύουν τα αμεΑ να επικοινωνούν, να δοκιμάζουν, να πειραματίζονται, να βρίσκουν λύσεις, να αφυπνίζουν κρυφές ικανότητές τους και να εξελίσσονται.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού και η δυναμική της ομάδας, με τα κατάλληλα βιωματικά περιβαλλοντικά ερεθίσματα, βοηθούν τα αμεΑ παίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στη δημιουργία περιβαλλοντικά ευαίσθητων πολιτών στην κοινωνία που θα ζήσουν, αλλά και να αποκτήσουν -στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους- περιβαλλοντική περιβαλλοντική συμπεριφορά και συνείδηση.

Είναι λοιπόν απαραίτητη μια νέα συστηματική εκπαιδευτική πολιτική, η οποία θα τους βοηθήσει στοχεύοντας στον “Περιβαλλοντικό αλφαριθμητισμό” τους.

Π.Ε. και Ε.Α.: Πρόκληση του σήμερα, πραγμάτωση του αύριο!

Η Π.Ε. ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ, ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Γ/ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. ΦΑΝΤΑΣΙΑ, ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε. ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ζερλέντης Ιάκωβος

Η καινοτομία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε) για την ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση του αυριανού πολίτη είναι αρκετά γνωστή στην επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα. Τα χαρακτηριστικά της όπως η βιωματική και διεπιστημονική προσέγγιση της μάθησης, η καλλιέργεια κλίσεων και δεξιοτήτων καθώς και η ανάπτυξη κριτικής σκέψης μέσα από δραστηριότητες και σχέδια εργασίας έχουν αρκούντως αναλυθεί και συζητηθεί. Αυτό που έχει ελάχιστα προβληθεί και αξιολογηθεί είναι οι ποικίλες εκφάνσεις τόσο της τέχνης όσο και της τεχνολογίας που με αξιοσημείωτη έμπνευση και με μεγάλη ευαισθησία αλλά και καλαισθησία σημειώνονται στο ελληνικό σχολείο κατά την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων. Ζωγραφική, κολλάζ, φωτογραφία, μακέτα, κατασκευή, έμμετρος λόγος κ.λπ επιστρατεύονται, συχνά με αξιοσημείωτο τρόπο και θαυμάσια αποτελέσματα, για να εκφραστούν μηνύματα ευαισθητοποίησης και προστασίας ειδών χλωρίδας και πανίδας, να παρουσιασθούν επιστημονικά δεδομένα με παραστατικό τρόπο ή να δοθούν έμπρακτα παραδείγματα επαναχρησιμοποίησης διαφόρων υλικών.

Στην παρούσα εργασία προσεγγίζουμε αυτήν την ποικιλότητα και πολυμορφία της φαντασίας στην έκφραση και δημιουργία που συνυπάρχουν και συνδυάζονται με τη βιωματική αναζήτηση της επιστημονικής αλήθειας και γνώσης στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδι-

κασίας της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Αναλύονται επίσης τα πολλαπλά εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά οφέλη αυτών των δραστηριοτήτων. Επιπλέον χαρακτηριστικά δείγματα γραφής από υλοποιημένα προγράμματα Π.Ε σε σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των Κυκλάδων παρουσιάζονται.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ Β/ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Καθαθάκη Μαρία,

διδάκτωρ Βιολογίας

Στην παρούσα εισήγηση, θα επιχειρηθεί να διαχωριστούν τα επίπεδα, οι διαστάσεις και οι άξονες της συνεισφοράς της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη διδακτική ικανότητα και παιδαγωγική συγκρότηση του καθημερινού εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία.

Θα διερευνηθεί η συμβολή της μεθοδολογίας των προγραμμάτων περιβαλλοντικής αγωγής στην εκπαιδευτική διαδικασία, με απώτερο σκοπό την υπερθεματική θεώρηση και ενιαιοποίηση της διδακτέας ύλης και διδακτικής πρακτικής.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ένας χώρος ανάπτυξης πρωτοβουλιών και δράσεων που εξασκεί τον εκπαιδευτικό στο να ορίζει το αντικείμενο της διδασκαλίας του, τον τρόπο που το διδάσκει, τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει και το χώρο που θα δραστηριοποιηθεί.

Η ενασχόληση των εκπαιδευτικών με προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης βελτιώνει έμμεσα την καθημερινή μεθοδική διδασκαλία, εμβαθύνοντας με ιδιότυπο τρόπο στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό επίπεδο, διευρύνοντας σταθερά και προοδευτικά τον κύκλο των αποκτούμενων γνώσεων και ικανοτήτων, των καλλιεργούμενων δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Κανελλόπουλος Δημήτρης

Δρ. Φιλολογίας-Εκπαιδευτικός

Η Ελλάδα και η θάλασσα είναι άρρηκτα δεμένες. Εδώ και 10.000 χρόνια η ναυτική παράδοσή μας έφερε πολλούς πολιτισμούς κοντά. Στο ταξίδι του ο Έλληνας «πολλών ανθρώπων ίδεν άστεα και νόον έγνω», βάζοντας τα θεμέλια μιας οικουμενικής αντίληψης, ανεκτικής προς άλλους λαούς.

Η αυθεντικότερη έκφραση της μοίρας του Έλληνα, είναι η μαγεία του ποιητικού λόγου. Μέσα από την παρουσίαση αυτή επιδιώκω να φωτίσω τις πτυχές μιας σχέσης που άπτεται της ελληνικής περιπέτειας, στη διαχρονία της, από τον Όμηρο ως τη νησιωτική δημοτική μουσική, το Σεφέρη, τον Ελύτη, και τον Καββαδία. Η μαγεία του ποιητικού λόγου δεν είναι ανεξάρτητη από τη θάλασσα που αποτελεί αστείρευτη πηγή δημιουργίας. Ο Όμηρος, ο νησιώτης ναυτικός, η δημοτική Μούσα, ο έλληνας ταξιδευτής και η ελληνική ποίηση, σε ένα κοινό ταξίδι

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Π.Ε. ΣΤΗΝ Α/ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Ν. ΑΡΤΑΣ (1994/5 - 2000/1). ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Απόστολος Κατσίκης

Αν. Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Κωνσταντίνα Καστάνη

Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπ/σης Msc. Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εκπονήσαμε μελέτη σχετικά με τα περιβαλλοντικά προγράμματα του Ν. Άρτας κατά τη χρονική περίοδο 1994/5 - 2000/1.

Μελετήσαμε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία -στηριζόμενοι στις διακηρύξεις διακυβερνητικών και διεθνών διασκέψεων καθώς και στην υπάρχουσα βιβλιογραφία- θεωρούμε ότι συνιστούν δείκτες αρτιότητας των περιβαλλοντικών προγραμμάτων.

Στόχος μας ήταν να διαπιστώσουμε συγκλίσεις ή αποκλίσεις από τις διεθνώς αποδεκτές αρχές της Π.Ε.

Τομείς μελέτης αποτέλεσαν η θεματολογία, η χρονική διάρκεια, τα βασικά χαρακτηριστικά της Π.Ε., οι τρεις όψεις της Π.Ε., η παγκόσμια και η διαχρονική διάσταση των υπό διερεύνηση περιβαλλοντικών θεμάτων και η χρήση καινοτόμων μεθόδων κατά τη διενέργεια των προγραμμάτων.

Η Π.Ε., Ο ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΗ. Ο ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΦΩΚΙΔΑ

Κοκκίνου Ευαγγελία

Εκπαιδύτρια Πληροφορικής - Σ.Δ.Ε. Αμφισσας,

Ραφτοπούλου Ευθυμία

Φιλόλογος,

Ρήγα Ελένη

Εκπαιδύτρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Σ.Δ.Ε. Αμφισσας,

Παλούκη Φανίω

Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας Ν. Φωκίδας

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι η διαδικασία που μαθαίνει τους ανθρώπους να μελετούν το περιβάλλον με στόχο τη βελτίωση και την προστασία του. Ανώτερος στόχος είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των εκπαιδευομένων αλλήλ και όλων των συνανθρώπων τους. Ο Οδηγισμός είναι ένα δοκιμασμένο παιδαγωγικό σύστημα που σέβεται το άτομο, ενθαρρύνει τη συνεργασία, προωθεί την ένταξη στην ομάδα, διευκολύνει την προσωπική ανάπτυξη, ευνοεί την κοινωνική συμμετοχή και διαμορφώνει οικολογική συνείδηση στα μέλη του. Οι κλάδοι των Οδηγών στη Φωκίδα βοηθούν την προστασία του περιβάλλοντος διενεργώντας εξορμήσεις στη φύση, κατασκευές σε δάση, καθαρισμούς από σκουπίδια, δεντροφυτεύσεις, κατασκευές με υλικά της φύσης κ.α.

ΤΟ ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΤΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ ΒΟΙΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Κολυβοδιάκου Παναγιώτα

Χημικός

Στο νομό Λακωνίας υπάρχει πληθώρα σπηλαίων, από τα οποία άλλα είναι αξιοποιημένα και επισκέψιμα και άλλα ακόμη παραμένουν ανεκμετάλλεута, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.

Αξίζει να σημειθούν μερικά από αυτά: Τα ονομαστά «Σπήλαιο του Δυρού» με τις πολλές λίμνες, η «Τρύπα του Βοριά» που όταν έξω φυσούν βόρειοι άνεμοι αυτό φυσά προς τα έξω, το «Σπήλαιο του Βρη», ένα λιμναίο σπηλαιοβάραθρο, «το σπηλαιοβάραθρο του Λυκούργου» στον Ταΰγετο, ο «Καιάδας» και πολλά άλλα.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ, ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Θεοφάνης Κουβούνας

Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπ/σης Λάρισας - 3^ο Γυμνάσιο Λάρισας, E-mail: trofallaksi@yahoo.gr

Σκοπός της συγκεκριμένης προσπάθειας είναι η ανάδειξη παραδοσιακών μελισσοκομικών κατασκευών και κυψελών του νομού Λάρισας, της φιλοσοφίας και πρακτικής, των ιδιοκτητών τους.

Καταγράφηκαν στοιχεία από τριάντα μελισσοκομικές οικογένειες της περιοχής, με δύο διαφορετικούς τρόπους. Μέσω του ερωτηματολογίου της Ε.ΔΙ.Α.Μ. «Ο Κήρινθος» (κατάλληλα διαμορφωμένο, για μαθητές) και αναζητήθηκαν συστηματικά πληροφορίες για μελισσοκομεία και κυψέλες, με προσωπική επικοινωνία, και από βιβλιογραφικές πηγές.

Η συγκομιδή υπήρξε πλούσια σε κάθε περίπτωση. Πολλά μελισσοκομικά κτίσματα κατασκευάστηκαν με την τεχνική της ξερολιθιάς και με τις υπόλοιπες κατασκευές του περιβάλλοντος χώρου, συγκροτούν «ξερολιθικά τοπία». Ιδιαίτερα δείγματα πολιτιστικής κληρονομιάς στο νομό Λάρισας, αλλά και τη Θεσσαλία ολόκληρη.

Σίγουρα η γνώση των προηγούμενων μελισσοκόμων πρέπει να διασωθεί και θα μπορούσε να συμβεί αυτό, με την ίδρυση Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στους δήμους Λακέρειας και Γόννων Λάρισας. Τα λαογραφικά μουσεία και οι περιοχές της Θεσσαλίας με μελισσοκομικά στοιχεία, είναι ανάγκη να προβληθούν με έντυπο και ηλεκτρονικό τρόπο και να προστατευτούν.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΜΦΙΔΡΟΜΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κουκάρα Μαρία

Δασκάλα

Γιαννίκου Νίκη

Δασκάλα

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση γίνεται πράξη σχεδόν καθημερινή στο σχολείο, όπου η διδασκαλία των εννοιών πραγματοποιείται με διεπιστημονική και διαθεματική επέκταση. Η πλειοψηφία των γνωστικών αντικειμένων του θετικού ή του θεωρητικού τομέα άπτονται τουλάχιστο σε κάποια πτυχή τους με το περιβάλλον. Η διαθεματική και διεπιστημονική επεξεργασία αυτών δίνει την ευκαιρία στον εκπαιδευτικό να εστιάσει στο περιβάλλον και να οδηγήσει τους μαθητές του ώστε να το γνωρίσουν, να το μελετήσουν, να το αγαπήσουν, να το προστατεύσουν και να ζήσουν μέσα σε αυτό με ευτυχία.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΥΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Φώτης Λαζαρίνης

Καθ. Πληροφορικής - Επιμορφωτής Ενηλίκων, ΤΕΙ Μεσολογγίου

Νέα Κτήρια, Μεσολόγγι 30200, Τηλ. 26310-58248, Φαξ 26310-58272, Email: lazarinf@teimes.gr

Ουρανία Κουγιουρούκη

Φυσικός - Περιβαλλοντολόγος, Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Αγρινίου

Λορέντζου Μαβίλη 6, Αγρίνιο 30100, Τηλ. 26410-56100, Email: raniak@mailbox.gr

Στα πλαίσια της κατάρτισης ενηλίκων πραγματοποιούνται σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον. Στόχος των σεμιναρίων είναι η ενημέρωση των καταρτιζομένων σχετικά με νέες τεχνικές και μεθοδολογίες που αφορούν στην αποτελεσματική διαχείριση του περιβάλλοντος. Η παρούσα εργασία παρουσιάζει δυο σεμινάρια που ανήκουν στη θεματική περιοχή «Προστασία και Διαχείριση Περιβάλλοντος». Η εργασία αναλύει από παιδαγωγική και τεχνική άποψη κάθε εκπαιδευτική ενότητα και παρουσιάζει στατιστικά στοιχεία σχετικά με την τυπική εκπαίδευση των καταρτιζομένων και την επαγγελματική εμπειρία τους. Αναλύει τους στόχους τους και την άποψή τους σχετικά με το σεμινάριο που παρακολούθησαν, αλλά και τις προτάσεις τους για την καλύτερη οργάνωση του προγράμματος. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που συγκεντρώθηκαν παρουσιάζονται αναλυτικά στο τέλος της εργασίας και μπορούν να αξιοποιηθούν για την καλύτερη οργάνωση μελλοντικών προγραμμάτων κατάρτισης.

ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Λάμπρου Άννα, Μπαράτσι Άννα, Φραντζή Παναγιώτα, Τρικαλίτη Α, Σκούλλος Μ.

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Διδακτική της Χημείας και Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες, Τμήμα Χημείας, Ε.Κ.Π.Α Πανεπιστημίουπολη Ζωγράφου.e.mail: baratsi@yahoo.gr ,τηλ210-6081067

Δεδομένου ότι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, κυρίως των νέων, έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα, υιοθετήθηκε η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, ως εκπαίδευση στα σχολεία εκτός ωρολογίου προγράμματος, που παρέχει σε κάθε άτομο τη δυνατότητα απόκτησης γνώσεων, αξιών και στάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Το σχολείο, πράγματι, είναι χώρος που μπορεί να συμβάλει στην περιβαλλοντική αγωγή των νέων και στην ηθική τροφοδότησή τους με αξίες ζωής, ενώ παρέχει τη δυνατότητα στο μαθητή να καλλιεργήσει περιβαλλοντική συνείδηση, ως μελλοντικός πολίτης της κοινωνίας.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΣ ΣΚΕΠΤΟΜΕΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ Π.Ε.

Μ. Λουκοπούλου

Δρ. Βιολογίας Εκπαιδευτικός

Μεταξύ των κοινώς αποδεκτών στόχων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι η καλλιέργεια γνώσεων και δεξιοτήτων, η διαμόρφωση στάσεων φιλικών και υπεύθυνων ως προς το περιβάλλον, και η διάθεση ανάληψης δράσης για την λύση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Μέσω της ΠΕ προωθείται η κριτική μάθηση και ενεργός συμμετοχή στα κοινά φέροντας έτσι σε επαφή το σχολείο με την κοινωνία. Οι μαθήτριες και οι μαθητές μαθαίνουν να παίρνουν θέση και να τεκμηριώνουν την άποψη τους βασιζόμενες/οι σε επιστημονικά δεδομένα υιοθετώντας κριτική αντιμετώπιση της πραγματικότητας και αναλαμβάνοντας δράση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Επανελημμένες δημοσκοπήσεις στις μαθήτριες και τους μαθητές του σχολείου μας έδειξαν ότι παρόλο που στα πλαίσια των σχολικών δραστηριοτήτων υποστηρίζουν θέσεις φιλικές προς το περιβάλλον εντούτοις όταν αφορά πραγματικές καταστάσεις ενδέχεται να υιοθετήσουν στάσεις απόλυτα εχθρικές. Ποια θέση θα πάρουν άραγε ως πολίτες και διαμορφωτές της πολιτικής του μέλλοντος; Θέματα κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης είναι απολύτως απαραίτητο να συζητούνται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας των περιβαλλοντικών επιστημών.

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ Σ.Ε.Ο. ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Βασιλική Μαλιτάση

Εκπαιδευτικός, Δ/λα στο 2^ο Δημ. Σχολ. Θρακομακεδόνων. Πτυχιούχος Διδασκαλείου Πατρών, Γραμματέας τοπικού συμβουλίου & Υπαρχηγός των Μεγάλων Όδηγών του Σ.Ε.Ο. Θρακομακεδόνων, e-mail: dimitrapa@in.gr

Ο Οδηγισμός είναι μια παγκόσμια, ανεξάρτητη οργάνωση με παιδαγωγικό χαρακτήρα. Έχει ως αρχές την ομαδική ζωή, την περιπέτεια, την ενασχόληση με τη φύση, τη **συμμετοχικότητα** και το ενδιαφέρον για το κοινωνικό σύνολο.

Τα προγράμματα και οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν κατασκηνώσεις στο δάσος, παιχνίδι και ψυχαγωγία στη φύση, ταξίδια σε βιότοπους, λίμνες, βουνά, ορειβάσια και χιονοδρομίες.

Από μικρά, τα παιδιά εξερευνούν τη φύση, ζουν σ' αυτή, μαθαίνουν τα προβλήματά της, την ομορφιά της και κατανοούν ότι όλοι έχουμε ευθύνη για το περιβάλλον. Έτσι αποκτούν **οικολογική συνείδηση** και καταλαβαίνουν πως πρέπει να δράσουμε κι όχι να διαπιστώνουμε απλώς τα προβλήματα του περιβάλλοντος.

Η προσφορά του Οδηγισμού είναι η δημιουργία **πολιτών ευαισθητοποιημένων** και έτοιμων να δράσουν για να προστατέψουν το **περιβάλλον** και να αποκτήσουν οικολογική συνείδηση.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.: «ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΛΑΣΙΘΙ: ΑΠΟ ΤΟ ΧΕΙΡΟΜΥΛΟ, ΤΟΝ ΝΕΡΟΜΥΛΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΕΜΟΜΥΛΟ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ»

Μαμάκης Γεώργιος

Μπροστά στα γεγονότα που ορίζουν την ενεργειακή κρίση στο νησί μας και δημιουργούν μια ανησυχητική κατάσταση «ρύπανσης» στο περιβάλλον μας, το 2^ο Δημοτικό Σχολείο Νεάπολης Κρήτης, συνεργαζόμενο με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και χρηματοδοτούμενο από το Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. 2, υπήρξε ένας από τους φορείς υλοποίησης ενός σχετικού ανταγωνιστικού Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2003-2004. Με βάση τη γοητεία και το ενδιαφέρον που ασκούν στα παιδιά οι κάθε λογής μύθοι της περιοχής, το παραπάνω ΠΠΕ, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο των βιωμάτων, ανταποκρίθηκε στην ανάγκη ευαισθητοποίησης των μαθητών σε σχέση όχι μόνο με το ζήτημα της διαφύλαξης των παλαιών μύθων, ως μαρτύρων της ντόπιας προβιομηχανικής τεχνολογίας, αλλά και με την αποδοχή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγή ενέργειας για την επίτευξη της αειφορίας.

«ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ»

Βάγια Μανώλη

δασκάλα

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οικολογικές αναζητήσεις στην παιδική λογοτεχνία» αποτελεί μια πρόταση διδασκαλίας η οποία αξιοποιεί το χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης και διασυνδέει την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με τη Λογοτεχνία. Εφαρμόστηκε με την Ε τάξη στο Δημοτικό Σχολείο Αημυρής Κορινθίας στα πλαίσια της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος, το σχολικό έτος 2001-02. Η μεθοδολογική προσέγγιση βασίστηκε στη σύγχρονη παιδαγωγική αντίληψη για τη μάθηση και είναι σύμφωνη με τη φιλοσοφία και τις αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών.

Μέσα από τις δραστηριότητες τα παιδιά ενθαρρύνθηκαν και ανέλαβαν πρωτοβουλίες, συγκέντρωσαν και διάβασαν βιβλία με οικολογικό περιεχόμενο, δραστηριοποιήθηκαν και μετατράπηκαν σε ερευνητές εντός και εκτός του Σχολείου, προσκάλεσαν ειδικούς, επισκέπτηκαν Μουσεία, ήρθαν σε επαφή με την τοπική κοινωνία.

Η σχολική αίθουσα μετατράπηκε σε κέντρο μάθησης και τα παιδιά απόκτησαν δεξιότητες και γνώσεις με αβίαστο και δημιουργικό τρόπο.

Η Π.Ε. ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

π. Ευάγγελος Μαρκαντώνης

Χημικός, Θεολόγος, Συντονιστής Προετοιμασίας Κατασκηνώσεων Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών

π. Δημήτριος Μαρούλης

Βιολόγος, Θεολόγος, Υποδιευθυντής Γραφείου Νεότητος Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών, Αρχηγός Κατασκηνωτ. περιόδου

Γεώργιος Μπουκουβάλας

Οδοντίατρος, Υπαρχηγός Κατασκηνωτ. περιόδου

Στις παιδικές και νεανικές κατασκηνώσεις της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών που πραγματοποιούνται σε δασική έκταση στον Ταΰγετο Μεσσηνίας, φιλοξενούνται παιδιά 8-17 ετών. Ο στόχος των Κατασκηνώσεων είναι διπλός: α. η γνωριμία και η βίωση της ορθόδοξης πίστης και βιώματος καθώς και της φύσης και β. η μετατροπή αυτής της γνώσης σε πράξη καθόλη τη διάρκεια του κατασκηνωτικού προγράμματος με τέτοιο τρόπο, ώστε τα παιδιά να έχουν τη θέληση, τη γνώση και την εμπειρία να μετατρέπουν τις γνώσεις τους σε πράξη και μετά το πρόγραμμα.

Κατόπιν συνεργασίας με φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, εντάχθηκε τα τελευταία δύο χρόνια η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο κατασκηνωτικό πρόγραμμα με την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων.

Η αντίδραση των στελεχών και των μετεχόντων στις κατασκηνώσεις υπήρξε πολύ θετική και αυτό έγινε ορατό μέσω της διάθεσης που επέδειξαν και οι δύο ομάδες τόσο στην προετοιμασία (η πρώτη) όσο και στην υλοποίηση του κατασκηνωτικού προγράμματος (και οι δύο ομάδες).

«ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ» ΧΡΗΣΗ - ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Λ. Μουρίκη

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βερτίσκου Θεσσαλονίκης,
Βερτίσκος Λαγκαδά, 57200 Θεσσαλονίκη Τηλ. 23940-94000. Κιν. 6945686878.
Fax 23940-94010 e-mail: kpeverti@otenet.gr ή elmouriki@sch.gr

Μ. Κατριβάνος

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βερτίσκου Θεσσαλονίκης,
Βερτίσκος Λαγκαδά, 57200 Θεσσαλονίκη Τηλ. 23940-94000. Κιν. 6977306950.
Fax 23940-94010 e-mail: kpeverti@otenet.gr

Παρουσιάζεται η διαχρονική χρήση των ενεργειακών πόρων σε ένα άξονα εξέλιξης, δίνοντας έμφαση σε σημεία - σταθμούς. Επισημαίνονται τα όρια εξάντλησης των πόρων (άνθρακας - πετρέλαιο), καθώς και η αξιοπιστία των εκτιμήσεων που αφορούν το μέλλον. Περιγράφονται οι περίοδοι και οι αντίστοιχες στρατηγικές που θα εφαρμοστούν για την αντιμετώπιση του ενεργειακού προβλήματος. Υπολογίζεται η διάρκεια ζωής των γνωστών αποθεμάτων του λιγνίτη, η επιβάρυνση της ατμόσφαιρας που προκαλείται σε ετήσια βάση από τη κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος, σε μονοκατοικία στο Ωραιόκαστρο και εξετάζεται η πιθανότητα υποκατάστασης του ενεργειακού πόρου με το φυσικό αέριο. Συγκριτικά

στοιχεία. Σχολιάζεται η αξιοπιστία των κριτηρίων υποκατάστασης και αναφέρονται οι εγκαταστάσεις αντιρρύπανσης που είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν.

ΤΟ ΚΠΕ ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΔΙΚΤΥΑ-ΔΡΑΣΕΙΣ

Λ. Μουρίκη

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βερτίσκου Θεσσαλονίκης,
Βερτίσκος Λαγκαδά, 57200 Θεσσαλονίκη. Τηλ. 23940-94000 Κιν. 6977306950
Fax 23940-94010. e-mail: kpeverti@otenet.gr

Φ. Μοντεσάντου, Μ. Κατριβάνος, Σ. Μιχαήλ

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βερτίσκου Θεσσαλονίκης,
Βερτίσκος Λαγκαδά, 57200 Θεσσαλονίκη Τηλ. 23940-94000
Fax 23940-94010. e-mail: kpeverti@otenet.gr

Παρουσίαση του ΚΠΕ Βερτίσκου, του τόπου, των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιούνται στο ΚΠΕ, των δικτύων που συντονίζει και συμμετέχει το ΚΠΕ, καθώς επίσης και των δράσεων για το χρονικό διάστημα από 1-1- 2004 έως 10-7-2004. Σκοπός της συμμετοχής είναι η δημοσιοποίηση της ίδρυσης και λειτουργίας του νέου ΚΠΕ στο νομό Θεσσαλονίκης, στο Δήμο Βερτίσκου. Πρόκειται για ένα περιφερειακού τύπου ΚΠΕ, όπου εκτός από τα μονοήμερα προγράμματα υπάρχει και η δυνατότητα διαμονής των μαθητών και παρακολούθησης πολυήμερου εκπαιδευτικού προγράμματος ΠΕ. Στην πρώτη φάση λειτουργίας του το ΚΠΕ, έχει την ευκαιρία να παρουσιάσει το μονοήμερο πρόγραμμα « Βαθιά μέσα στο δάσος », σε τρεις διαφορετικές μορφές, για μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου, Λυκείου. Στη φάση της πιλοτικής εφαρμογής βρίσκονται τα προγράμματα «Βιολογική γεωργία - Προϊόντα » και « Υγρότοποι - Λίμνες ». Τα δίκτυα που συντονίζει το ΚΠΕ είναι: Διαχείριση απορριμμάτων - Ανακύκλωση (εθνικό υπό έγκριση), Βιολογική γεωργία - Προϊόντα (τοπικό), Υγρότοποι - Λίμνες(τοπικό). Επίσης συμμετέχει στα εθνικά δίκτυα : Δάσος (ΚΠΕ Μουζακίου), Οι Πηγές του Νερού (ΚΠΕ Σουφλίου), Λίμνες (ΚΠΕ Καστοριάς), Τουρισμός και Περιβάλλον (ΚΠΕ Αρχανών).

ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Παπανικολάου Χρήστος

Στο σχολείο της μετανεωτερικής εποχής εισάγονται καινοτομίες με στόχο την ανατροπή της παραδοσιακής αντίληψης στη λειτουργία του και την καθιέρωση διδακτικών μεθόδων που προωθούν την ενεργητική-συμμετοχική μάθηση, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, τη σύνδεσή του με τη ζωή και με το φυσικό περιβάλλον. Τα περιβαλλοντικά προγράμματα είναι μια από τις καινοτομίες που επιδιώκουν τους παραπάνω στόχους. Συμβάλλουν παράλληλα στην απόκτηση δεξιοτήτων, στάσεων, στη διαμόρφωση ενός ελκυστικού σχολικού περιβάλλοντος με στόχο τον ενεργό πολίτη ο οποίος καλείται να ζήσει σε έναν κόσμο ταραγμένο, όπου κυριαρχούν οι διεθνείς συγκρούσεις, οι εντάσεις και οι παρεμβάσεις στο περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Bandura οι περιβαλλοντικές καταστάσεις και οι

κοινωνικές επιρροές που μεταφέρουν πληροφορίες, ενεργοποιούν συναισθηματικές αντιδράσεις, υποβοηθούν στην ανάπτυξη και τροποποίηση των προσδοκιών, των πεποιθήσεων, των συναισθηματικών κλίσεων και των γνωστικών ικανοτήτων του ανθρώπου (Κολιάδης, 1997, σ.96). Το κλίμα όμως της αβεβαιότητας που καλλιεργείται από τους «ισχυρούς» αυτού του πλανήτη επηρεάζει τον αναπτυσσόμενο άνθρωπο και δημιουργεί σοβαρές πθέον αμφιβολίες για το μέλλον του. Βασικός στόχος του σύγχρονου σχολείου είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή (ν.1566/85) και η δημιουργία του ελεύθερου, δηλαδή, του υπεύθυνου πολίτη του πλανήτη.

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ

Οικονόμου Ανδρέας, Κρίγκας Νικόλαος, Μαλούπα Ελένη, Κοκκίνη Στέλλα

Περιγράφεται η βασική υποδομή και οργάνωση του Κήπου των Αισθήσεων, τμήμα του ευρύτερου Βαθκανικού Βοτανικού Κήπου Κρουσσίων στην Ποντοκερασιά του Νομού Κιλκίς, 70 χμ από τη Θεσσαλονίκη. Στον Κήπο των Αισθήσεων περισσότερα από 300 φυτικά είδη και ποσειδη παρουσιάζονται σε 16 θεματικές ενότητες που εστιάζουν στη μακροχρόνια σχέση του ανθρώπου με τα φυτά και ενεργοποιούν τις αισθήσεις των επισκεπτών παρέχοντας πολλαπλά ερεθίσματα μέσα από τις μορφές, τα σχήματα και χρώματα του φυτικού κόσμου, τις συμμετρίες των φυτικών οργάνων, τις διαφορετικές οσμές και γεύσεις τους, τους ήχους του τεχνητού καταρράκτη και των ζωικών οργανισμών που φιλοξενεί. Οι θεματικές ενότητες του Κήπου των Αισθήσεων μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που αφορούν σε πολλά θέματα των Προγραμμάτων Σπουδών αρκετών μαθημάτων όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης (πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας).

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΘΕΜΑ ΧΛΩΡΙΔΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Παρασκευά-Χατζηχαρή, Δ.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αγίου Ανδρέου 306, Τ.Θ. 56091, 3304 Λεμεσός Κύπρος

Τηλ.: 25864300 / Fax.: 25371548, Ηλεκτρ. Ταχ.: d.chadjihambi@cytanet.com.cy

Η ερευνητική αυτή εργασία εξετάζει τη βελτίωση των γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων διερεύνησης για τη χλωριδική ποικιλιότητα σε μαθητές γυμνασίου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τη σχολική χρονιά 2002-2003 στα πλαίσια του προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Οικολογικά Σχολεία». Διαπιστώθηκε ότι οι πρότερες γνώσεις των μαθητών για τη χλωριδική ποικιλιότητα ήταν πολύ περιορισμένες και εξελίχθηκαν σε πιο ολοκληρωμένες και επιστημονικές. Οι μαθητές έμαθαν να αναγνωρίζουν τα φυτά στη φύση και να χρησιμοποιούν όχι μόνο το δημώδες όνομα αλλά και το επιστημονικό. Εντοπίστηκαν 14 ενδημικά φυτά εκ των οποίων το ένα προστατεύεται από τη Σύμβαση της Βέρνης. Επιπλέον, καταγράφηκαν 25 άγρια βότανα που χρησιμοποιούνται ως τροφή και ως φαρμακευτικά.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Π.Ε. ΣΤΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΙΕΡΙΑΣ

Πάτρα Ουρανία

Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής Ν. Πιερίας

Τα προγράμματα με τα οποία ενισχύεται η **πρωτοβουλία**, η κριτική σκέψη, η δράση σε μικρές ομάδες, ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, η συμμετοχή και δημιουργία, αφορούν μεγάλο μέρος στο γενικό πρόγραμμα του Νηπ/γείου και έτσι του δίνουν νέα ταυτότητα και νέο προσανατολισμό.

Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα Νηπιαγωγεία Νομού Πιερίας άρχισαν να εφαρμόζονται από το 2000.

Την πενταετία 2001-05 πραγματοποιήθηκαν 29 **προγράμματα**, με αναφορά σε προσφιλή για παιδιά και νηπιαγωγούς θέματα, όπως το δάσος, τα ζώα του δάσους- χωριού, η αυλή του σχολείου, η αξιοποίηση των σκουπιδιών, το νερό, η μέλισσα, τα φυτά και τα ζώα στο δημοτικό μας τραγούδι και θέματα με αναφορές στην τοπική κοινωνία, όπως η Ποντιακή παράδοση στη Σφενδάμη, παραδοσιακά προϊόντα και οικιακή οικονομία, τα μύδια στην Πιερία, αλάτι, αλυκές Κίτρους, με μια διαφορετική προσέγγιση.

«ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΟΥ»: ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε. ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ράπτη Α*, Βαβουλιώτη Γ., Τριανταφύλλου Χ., Τρικαλήτη Α., Σκούλλης Μ.

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Διδακτική της Χημείας και Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες (ΔιΧnNET), Τμήμα Χημείας, Ε.Κ.Π.Α. Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

* τηλ. 210-8624988, e-mail: arapth@chem.uoa.gr

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που σχεδιάστηκε για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με «όχημα» τα πλαστικά. Τα υλικά αυτά συνδέουν την καθημερινή ζωή των μαθητών με την πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας, την αποικοδόμηση, την ανακύκλωση και την κατανάλωση φυσικών πόρων. Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναπτύσσεται το θεωρητικό υπόβαθρο που αφορά τα πλαστικά και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οκτώ δραστηριότητες. Ορισμένες είναι πειραματικές, ενώ άλλες απαιτούν βιβλιογραφική έρευνα ή προτρέπουν τους μαθητές σε συζήτηση σχετικά με συγκεκριμένα περιβαλλοντικά ζητήματα. Σε κάθε δραστηριότητα αναφέρονται οι στόχοι, τα υλικά που απαιτούνται, η διαδικασία που θα ακολουθηθεί και οι ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν.

Η Π.Ε. ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΔΕ ΑΜΦΙΣΣΑΣ

Ρήγα Ελένη

Εκπαιδύτρια Π.Ε.- Σ.Δ.Ε. Άμφισσας

Κοκκίνου Ευαγγελία

Εκπαιδύτρια Πληροφορικής-Σ.Δ.Ε. Άμφισσας

Τρίγκα Μαριγούλα

Διευθύντρια του Σ.Δ.Ε. Αμφισσας

Ραφτοπούλου Ευθυμία

Φιλόλογος

Ο ρόλος των σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας είναι να επανορθώσουν τη σχολική διαρροή στη γυμνασιακή βαθμίδα και να δώσουν την δυνατότητα απόκτησης απολυτηρίου Γυμνασίου σε ενήλικες. Η φοίτηση διαρκεί 2 χρόνια. Ανάμεσα στα διδασκόμενα μαθήματα είναι και ο Περιβαλλοντικός Γραμματισμός.

Μέσω της διδασκαλίας θεμάτων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και της συνεργασίας σε ομάδες, οι εκπαιδευόμενοι εντόπισαν τα κυριότερα οικολογικά προβλήματα του πληθύντη καθώς και του νομού Φωκίδας. Ακολούθησε η συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού.

Έγιναν διαθεματικές διδασκαλίες που αφορούσαν τη διδασκαλία του Περιβαλλοντικού Γραμματισμού με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Οι εκπαιδευόμενοι συμβουλευτήκαν διάφορα CD-ROMs οικολογικού ενδιαφέροντος και επισκέφθηκαν ιστοσελίδες στο διαδίκτυο. Η γενική αποτίμηση είναι ότι οι νέες τεχνολογίες ενθουσίασαν τους εκπαιδευόμενους και τους ώθησαν σε περαιτέρω συζήτηση και έρευνα.

Η Π.Ε. ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ «ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ»

Σακοβέλη Πηνελόπη^α - Πίτσου Χαρίκλεια^β

^α Υπ.Π.Ε Αχαΐας Δ/σην Α/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας, Τμ. Περιβ. Εκπ/σης,
Γούναρη 217 Πάτρα

τηλ: 2610222673 email: ecoea@sch.gr

^β Νηπιαγωγός, Νηπ Μανεσίου Καλάβρυτα τηλ: 2692041231

Στην εργασία μας παρουσιάζεται και αναλύεται πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Νηπιαγωγείο στη θεματική ενότητα «Οικοσύστημα Δάσους», αναπτυγμένο σύμφωνα με το διαθεματικό μοντέλο. Καταγράφονται όλοι οι στόχοι, οι σκοποί και δραστηριότητες ενός σχεδίου εργασίας που είναι δομημένο σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ, αλλά έχει προσαρμοστεί, επεκταθεί και εμπλουτισθεί με όλα τα στοιχεία που το εντάσσουν και το διαμορφώνουν ως πρόγραμμα στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και αντίστροφα. Είναι ένα μοντέλο προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για το Νηπιαγωγείο με «Πράσινους σκοπούς, στόχους και δραστηριότητες», οργανωμένο διαθεματικά. Δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να αναλύσουν και να συνθέσουν στην πράξη δυο καινοτόμες κατευθύνσεις της Εκπαίδευσης και να διαπιστώσουν τη παιδαγωγική και κοινωνική αξία της ολιστικής προσέγγισης της γνώσης.

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΥΛΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Σταγιάνην Αικατερίνη

Δασκάλα, Βιολόγος.

Το θέμα είναι: «Η διαμόρφωση των σχολικών αυλών και η συμβολή τους στη δημιουργία βιώσιμων πόλεων».

Το κοινωνικό και το τεχνητό περιβάλλον του σχολείου επιδρά όχι μόνο στη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών, αλλά και στην παιδαγωγική διαδικασία (Adams 1990). Μαθητές μαθαίνουν καλύτερα σ' ένα ευχάριστο περιβάλλον καθόσον ενισχύεται η αυτοεκτίμησή τους. Οι σχολικές αυλές μαζί με το υπόλοιπο σχολείο αποτελούν χώρους αγωγής. Επιπλέον αποτελούν μοναδικούς ελεύθερους χώρους που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία βιώσιμων πόλεων. Σκοπός: Να διερευνηθούν οι αντιλήψεις της εκπαιδευτικής κοινότητας που αφορούν τη διαμόρφωση της σχολικής αυλής και να προταθούν τρόποι επανασχεδιασμού και ανακατασκευής των σχολικών αυλών.

Συμπέρασμα: Η εκπαιδευτική κοινότητα δυσκολεύεται να αντιληφθεί ότι οι σχολικές αυλές μπορούν να συμβάλουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση της συνοικίας και στη δημιουργία βιώσιμων πόλεων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τερζόγλου Παρασκευή¹, Μιμιγιάννης Απόστολος¹, Κωτσίδας Κωνσταντίνος² και Μαθόπουλος Δημήτριος¹

¹Σπουδαστήριο Περιβαλλοντικής Ηθικής και Εκπαίδευσης, Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, Πανεπιστημιακή Σχολή Αγρινίου, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Σεφέρη 2, Αγρίνιο 26100.

²Υπεύθυνος Π. Ε. Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Αιτωλοακαρνανίας, Μεσολόγγι.

Η υποβάθμιση του Φυσικού Περιβάλλοντος αποτελεί μείζονος σημασίας πρόβλημα για τις σύγχρονες κοινωνίες. Ο ανθρωποκεντρισμός οδήγησε τον άνθρωπο σε καταστροφικές για το περιβάλλον δραστηριότητες. Αν συνεχιστούν θα οδηγηθούμε σε μια σημαντική περιβαλλοντική υποβάθμιση. Διεθνείς συνδιασκέψεις κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μπορεί να οδηγήσει στη διαμόρφωση μιας σφαιρικής αντίληψης της σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον, στην καλλιέργεια συμπεριφορών και ευαισθησιών. Η σημερινή πραγματικότητα αποζητά την άμεση επαγρύπνηση του κοινωνικού συνόλου και κυρίως των παιδιών και των εφήβων. Αποτελεί την βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης που επιτυγχάνεται στα πλαίσια του εκπαιδευτικού μας συστήματος με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Διερευνήσαμε τον βαθμό ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην πόλη του Αγρινίου με βάση την επεξεργασία ερωτηματολογίου που συμπληρώθηκε από μαθητές στις πέμπτης και έκτης τάξεων δημοτικών σχολείων. Σημαντικά στοιχεία προέκυψαν παράλληλα από την ανάλυση των προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιήθηκαν σε δημοτικά σχολεία του νομού Αιτωλοακαρνανίας κατά την τελευταία τριετία (2001-2004).

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Π.Ε.

Ι. Τσεβρένι

Περιβαλλοντολόγος, MSc, Υποψήφια Διδάκτορας στο Ε.Μ.Π.

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Ε.Μ.Π., Πατισίων 42, 19682 Αθήνα, iridatsevreni@hotmail.com.

Η ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνει τη θεωρητική και πρακτική προσέγγιση της εμπλοκής των παιδιών στον αστικό σχεδιασμό και στην προστασία του περιβάλλοντος που υλοποιείται μέσα από ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, το οποίο διεξάγεται σε Δημοτικό Σχολείο της Αθήνας. Στο πρόγραμμα αυτό, τα παιδιά καλούνται να αποτυπώσουν τις απόψεις και τις αντιλήψεις τους για το σύγχρονο αστικό περιβάλλον στηριζόμενα στα βιώματά τους. Σκοπός του προγράμματος, επίσης, είναι τα παιδιά να εκφράσουν τις ανάγκες τους και να διαμορφώσουν τις προτάσεις τους για το μέλλον της πόλης. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία αυτή είναι ένας συνδυασμός μεθόδων, όπως η συγγραφή ιστοριών, η λήψη φωτογραφιών από τα παιδιά και το περιβαλλοντικό δράμα.

ΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΤΥΠΗΣ Π.Ε.: ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΡΑΠΤΟ ΤΥΠΟ.

Τσέκος Χρήστος και Ματθόπουλος Δημήτρης

Σπουδαστήριο Περιβαλλοντικής Ηθικής και Εκπαίδευσης
Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων
Πανεπιστημιακή Σχολή Αγρινίου, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σεφέρη 2, Αγρίνιο 30100

Μια μορφή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι και η άτυπη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση που εξελίσσεται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ανθρώπου. Σε αρκετές διεθνείς διασκέψεις έχει καθοριστεί ο ρόλος που διαδραματίζουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Μ.-Μ.Ε.) ως εργαλεία εφαρμογής της άτυπης Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Έχουν γίνει προτάσεις διαφόρων τρόπων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, όσον αφορά την ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Στην παρούσα εργασία διερευνήθηκαν τόσο το επίπεδο κατάρτισης των Ελλήνων δημοσιογράφων, στις Πανεπιστημιακές Σχολές δημοσιογραφίας σε περιβαλλοντικά θέματα, όσο και ο τρόπος αντιμετώπισης των θεμάτων αυτών από πλευράς του γραπτού Τύπου. Η μελέτη στηρίχθηκε στην ανάλυση της σχετικής αρθρογραφίας των κυριακάτικων φύλλων τριών εφημερίδων για μια χρονική διάρκεια έξι μηνών. Από τα αποτελέσματα συνάγεται πως, ενώ υπάρχει αρκετή περιβαλλοντική ενημέρωση, εντούτοις υστερεί ως προς τη μέθοδο ενημέρωσης. Το μεγαλύτερο ποσοστό άρθρων παρουσιάζεται από δημοσιογράφους, ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό παρουσιάζεται είτε από πλευράς ειδικών επιστημόνων είτε από την συνεργασία δημοσιογράφων και επιστημόνων.

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ

Φαλδαμή Ε., Τρικαλίτη Α., Σκούλλης Μ.

Με την εργασία αυτή παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό υλικό που έχει σχεδιαστεί για την Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία (ΕΠΑ) και επιχειρεί να προσεγγίσει διεπιστημονικά / διαθεματικά το θέμα « διατροφή», ώστε να εφοδιάσει τον εκπαιδευτικό με τα απαραίτητα στοιχεία για να ασχοληθεί με το θέμα αυτό με τρόπο συστηματικό, εποικοδομητικό αλλά και συμβατό με τις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος.

Ο τίτλος του εκπαιδευτικού υλικού είναι: «Τροφή - Διατροφή για τον άνθρωπο , στον πλανήτη».

Το θέμα της τροφής και της διατροφής ενδιαφέρει τους μαθητές και βρίσκεται συχνά στο επίκεντρο συζητήσεων και προβληματισμών, αφού οι νέοι άνθρωποι είναι από τους πλέον σημαντικούς καταναλωτές ορισμένων τροφίμων και είναι άμεσα επηρεαζόμενοι από αυτά κατά την περίοδο της ανάπτυξής τους. Γι' αυτό το λόγο η διατροφή, στην εργασία αυτή, αποτελεί τον άμεσο στόχο αλλά και το «όχημα» που χρησιμοποιούμε για να εισάγουμε τους μαθητές στους στόχους, στις αρχές και στις πρακτικές της Αειφορίας.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ιωσήφ Γ. Φραγκούλης

ΔΡ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΜΥΡΝΗΣ 43-47 - ΤΚ 26222 ΠΑΤΡΑ

Αλεξάνδρα Φραγκούλη - Ζουπα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΣΙΣΣΙΝΗ 25- ΤΚ 26225 ΠΑΤΡΑ

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήσαμε κατά τη χρονική περίοδο Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 2004 σε άνεργους καταρτιζόμενους, οι οποίοι παρακολουθούσαν προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης του Νομού Αχαΐας και Ηλείας.

Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζουμε τις αντιλήψεις των καταρτιζομένων σχετικά με τις δυνατότητες και τους περιορισμούς αποτελεσματικής εφαρμογής της Περιβαλλοντικής Αγωγής στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης στη χώρα μας. Τους λόγους που καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή της στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, καθώς επίσης τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες που παρατηρούνται σχετικά με την εφαρμογή της στο χώρο της ΣΕΚ.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ανδρέας Χατζηχαμπής, Δήμητρα Παρασκευά-Χατζηχαμπή

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αγίου Ανδρέου 306, Τ.Θ. 56091, 3304 Λεμεσός Κύπρος

Τηλ.: 25864300 / Fax.: 25371548

Ηλεκτρ. Ταχ.: d.chadjihambi@cytanet.com.cy

Στην καρδιά της χερσονήσου του Ακρωτηρίου, σε μια περιοχή που προστατεύεται από την σύμβαση Ramsar, το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης (ΚΥ.Κ.-Π.Ε.Ε.), αποτελεί το πρώτο στο είδος του ανεξάρτητο περιβαλλοντικό κέντρο στην Κύπρο

και ένα νέο χώρο για συνεργασίες και δράσεις σε θέματα Έρευνας και Εκπαίδευσης για το περιβάλλον. Η χερσόνησος Ακρωτηρίου αποτελεί μία φυσική περιοχή εξαιρετικής οικολογικής αξίας και υψηλής βιοποικιλότητας. Ιδιαίτερα μεγάλη οικολογική αξία έχει μέσα στην χερσόνησο Ακρωτηρίου το Αγρόκτημα Αγίου Νικολάου, όπου σε ένα περιφραγμένο χώρο παρουσιάζονται συγκεντρωμένα σε πολύ καλή κατάσταση πολλά από τα οικολογικά στοιχεία της χερσονήσου. Σε αυτό το αγρόκτημα ιδρύθηκε το Καλοκαίρι του 2004 το ΚΥ.-Κ.Π.Ε.Ε, το οποίο ακολουθώντας το τρίπτυχο εκπαίδευση από το περιβάλλον, μέσα στο περιβάλλον, για το περιβάλλον στοχεύει στην αποτελεσματικότερη περιβαλλοντική πληροφόρηση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του κοινού και ιδιαίτερα των νέων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΑ

2^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ * 1-3 Απριλίου 2005

Έμπνευση * Στοχασμός * Φαντασία Στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Οργάνωση

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Δημιουργικό, Στοιχειοθεσία, Επιμέλεια Παραγωγής
ΛΟΓΙΣΜΟΣ Ε.Π.Ε.

Επιμέλεια Έκδοσης

Δημήτρης Καλαϊτζίδης

Υπεύθυνη Γραμματείας

Λύδια Παυλοπούλου, Msc

Χορηγός

Βιβλιοχαρτοπωλείο ΤΣΙΟΥΣΤΑΣ. Κολοκοτρώνη 100 Πειραιάς

Υποστηρικτές

Γαλλικό Ινστιτούτο

ΟΜΙΛΟΣ ΟΥΝΕΣΚΟ ΝΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ

Εθελόντριες - Εθελόντες

Κακούρου Κωνσταντίνα, Καλαϊτζίδης Θωδωρής, Καλαϊτζίδου Κατερίνα,
Νόβακ Ζωή, Ξανθόπουλος Μάριος, Παλιούρα Ανθή, Παπαηροκοπίου Κρυστιάννα,
Σπανάκου Στελίνια, Σταυροπούλου Δανάη, Τσομπανίδου Δάφνη,
Τζούλη Φραγκούλη, Φλεβάρη Ελένη, Ψωμά Νάνσυ, Ψωμάς Σρατής

